

NOVA SERIJA
LASO
CIJENA 3 DIN BROJ 48

OBRAČUN U PRERIJI

LOUIS L'AMOUR

OBRAČUN U PRERIJI

»Laso« Nova serija 1974.

Preveo: Julio Radilović

»Laso« — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković
— Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1974.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 3 d. Za inozemstvo: DM 1,40; ASCH 8; SFRS 1,60; HFL 1,30

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/2 — 1973. od 26. XI 1973.

I

Obuzet neutaživom čežnjom za dalekim prostranstvima, znanim jedino orlovima i oblacima, otputi se Crispin Mayo u Bantry Bay i tu se, kao mornar prve klase, ukrca na jedrenjak. Bijaše to njegovo prvo putovanje na takvom brodu, iako je već od djetinjstva ribario na otvorenom moru i prije navršene šeste godine umio razlikovati mornarsko šilo od klina za vezivanje konopa.

U Bostonu je napustio brod i pobrzao mračnim ulicama, izbjegavajući susrete s ljudima i držeći se podalje od krčmi i namaljanih djevojaka koje su vrebale lakovjerne mornare.

Svitanje ga je zateklo već daleko izvan grada, na seoskim putovima omeđenim, lijevo i desno, niskim kamenim zidovima, poput onih u njegovu zavičajnom County Corku. Izbjegavao je prometne ceste strahujući da bi ga, ako bi bio uhvaćen, mogli ponovno ukrcati na brod i vratiti kući, a on još nije vidio sve ono što je želio. Prehranjivao se obavljajući usput sitne poslove za poneki obrok a noću spavao po sjenicima ili stajama. I tko bi mu zamjerio ako se, nakon takve noći, provedene u štaglju, ujutro poslužio jajima iz farmerova kokošinjca? Napokon, čvrsti irski momak širokih, ramena — veoma lako ogladni.

Nije imao sobom glogova štapa pa je izdijeljaio sebi prikladnu batinu od hrastove grane poprilične težine. Kad bi ga napao samo jedan čovjek, ili čak dvojica, on bi im se suprotstavio golim šakama, no ako bi ga napala

gomila, štap bi mu mogao dobro poslužiti. Jednom, dok je prolazio pašnjakom, jurnuo je na njega bik koji nije imao smisla za pjevanje ballinascarts-kih pjesama, ali on obori bika udarcem pesnice među rogove i produži svojim putem, svejednako pjevajući.

Slušao je usput kako se na zapadu gradi željeznica i kako snažne momčine poput njega mogu dobro zaraditi na tom poslu. Krenuo je tamo. Unajmljeni radnici imali su besplatan prijevoz i tako su Paddy Gallagher, Tommy O'Brien Mick Shannon i on hitali prema zapadu, na kraj pruge, kraljevski zavaljeni u meka sjedišta, ne brinući ni o čemu.

Put je trajao danima i nije se vidjelo ništa do trave i neba i nekih neobičnih, vunastih, crnih goveda u daljini. Nakon nekog vremena vlak je konačno stao. Čovjek s kapom i u plavom odijelu sišao je i polaganim koracima krenuo prema manjoj stanišnoj zgradi, obojenoj tamnom, već olinjalom crvenom bojom.

Bilo je veoma toplo i veoma tiho, čulo se samo zujanje muha. Sišavši s vlaka da protegne noge, Cris Mayo ugleda malo podalje razgranato drvo i pođe onamo kako bi predahnuo u hladu njegove krošnje. Povjetarac je šuštao lišćem i Cris Mayo zaklopi oči uživajući u mirisu spržene trave i melodičnom kapanju vode negdje u blizini. Svakako će se osvježiti dobrim gutljajem prije nego se ponovno ukrca, no ponajprije će malo na miru posjedeti. Iz daljine dopirali su do njega uz-

buđeni glasovi iz daščare, nejasno je čuo kondukterove kletve i zadrijemao samo na čas.

Prenuo se na prodoran pisak lokomotive, začuo škripanje i drndanje vlaka u pokretu i, skočivši na noge, pojurio prema pruzi. Pope se uz nizak nasip, okliznu na šljunku i pade. Vlak je sve brže odmicao. On potrči, psujući usopljeno, ali vlak je polako nestajao u daljini.

Stojeći tako sam samcat, zurio je u tračnice ispred i iza sebe, a naokolo ničega do trave i neba. Umornim koracima vrati se natrag do stanice koja je izgledala kao sanduk slupan od dasaka, sa signalnim stupom i sporednim kolo-sijekom uzduž glavnih tračnica.

Bijaše toplo, bez ikakva znaka života naokolo, osim glasanja neke ptice. Netko je negdje rekao da je to ševa; njezina je pjesma bila veoma prijatna.

Tu je bila stanica s prozorima što su se upirali u nj poput pogleda očiju i zatvorenim vratima — zašto, zaboga, po takvoj vrućini? Zazvao je, ali glas mu ostade bez odgovora, odbijajući se šuplje od tamnocrvenih zidova.

Otvorio je vrata i, radoznalo ispitujući, zavirio unutra. Tipka telegrafa cvokotala je u praznom prostoru kao zubi prestrašenog čovjeka. On uđe, ostavljajući vrata otvorena, ali unutra ne bijaše nikoga, prostorija je bila prazna. Pokrajna prostorija, spavaća soba, bila je također prazna.

Krevet je bio razbacan. Kako bi se samo njegova baka ljutila zbog toga: usred bijela dana nepospremljen krevet! Naprosto nezamislivo!

Razgledao je staničnu prostoriju, sa klupom za sjedenje, razgledao spavaonicu s nepospremljenim krevetom i umivaonikom i nešto stare odjeće obješene o klinove. Zakoračivši kroz stražnja vrata, stade kao ukopan. Na trijemu je opazio tamnu mrlju krvi.

Krv izgleda prilično jednako, bilo da se prolije u Skibbereenu, Bostonu ili na ravnicama zapada, a Cris Mayo vidio je u svom životu dosta krvi. Netko je ovdje krvario i to mnogo više nego što bi to bilo dobro za dotičnog. Pa ipak, dok je kružio pogledom naokolo nije mogao otkriti ništa do širokog talasanja trave i neba koje se s

njom sastajalo tamo daleko na horizontu.

Koliko puste zemlje pomisli on, bez ijednog posađenog krumpira. Kakvo traćenje plodnog tla! Vratio se u kuću: instrument je i nadalje gnjevno kuckao, ali on nije znao kako se njime rukuje. Uza nj se nalazila stolica, a na malom pisaćem stolu ležali su razbacani listovi papira i odložena olovka, kao da je vlasnik trenutak prije izašao.

Je li tu uopće bilo nekoga? Ili su našli ranjena čovjeka i odnijeli ga na vlak? Je li se sam ozlijedio ili je bio napadnut? Ovo nije bila Irska i Cris se nalazio daleko od Clonakiltyja. Možda tu postoje neke pogibeljne stvari o kojima on nije ništa znao.

Telegraf je neprekidno davao signale. Cris mu pride i, položivši prst na tipku, odašalje nekoliko hitrih otkucaja. Nakon kratke stanke ponovi to isto.

Nastade tišina — potpuna, zapanjujuća tišina.

Tada iz aparata provali divlji krešendo zvukova, hitro, razdraženo kloparanje kojemu Cris nije mogao otkriti smisao. Nakon što je ponovno sve utihnulo, on samo jednom dodirnu tipku.

Začu se kratki slijed otkucanja, pa ponovno tišina. On opet dodirnu tipku.

Sad barem znaju da tu ima nekoga. Kad budu otkrili njegov nestanak s vlaka, zasigurno će znati da je on taj koji je ostao na stanici; no hoće li se vratiti na vrijeme?

Po prvi put pomislio je na jelo i piće. Trebalo bi se tu naći nešto od toga jer je stanični službenik, ili kako su ga već nazivali morao imati nekakvih zaliha. Pođe u spavaonicu i ogleda se za namirnicama.

Bile su tu, dakako. Nekoliko ploča suhe slanine, šunka, dimljena govedina, sušene jabuke, nešto kave, brašna... a bila je tu i peć i jedna svjetiljka. I u prvoj prostoriji nalazila su se dva fenjera s crvenim staklima. Neće mu, dakle, nedostajati svjetla.

Upravo se pridizao pretraživši donji dio sanduka za namirnice, kad ugleda pušku. Ležala je na podu, vireći napola ispod kreveta. Pažljivo je podigao.

Bila je gotovo nova. Kada je gurnuo polugu na okidaču, iz magazina je izletjela prazna čahura. Blizu mjesta gdje je našao pušku, na podu se nalazila mrlja krvi, a takva mrlja je bila i na kundaku.

Zapalivši vatru u peći, skuhao je kavu, ispržio nekoliko komada slanine i to pojeo s dvopekrom, sjedeći uz prozor, očiju uprtih u travnato postranstvo. Nakon završenog obroka i pošto je oprao tanjur i šolju, ponovno je pritisnuo tipku telegrafa koji je odjednom oživio užurbanim nizom otkucaja. Činilo se kao da postavlja neka pitanja, no on nije imao ni najmanjeg pojma o tomu kako bi mogao odgovoriti.

Nebo se bilo pretvorilo u paletu rasakošnih boja a trava je plamtjela grimizom zalazećeg sunca. Misli su mu se vratile na mrlju krvi pored stražnjih vrata i na nestalog telegrafista. Prisjećao se odlomaka razgovora u vlaku koji su ga sada počeli zabrinjavati. Na stupu uz tračnice trebalo je da bude istaknut neki signal, ali tamo nije bilo nikakvog upozorenja.

Stupivši na vrata, baci pogled duž pruge. Ništa! Dvostruki kolosijek stapa se u jedno i nestajao na horizontu. Uza zid stanice stajala je prislonjena klupa, a na njoj četvrtasta kutija koju je tek sada opazio. Prisjeti se da je tu kutiju vidio u vlaku, pokraj sjedišta kočničara. Podigavši je ustanovi da je prilično teška.

Unio je u stanicu i položio na pod. U hrpi alata pronađe čekić i neku polugu i otvori je.

Municija. Meci za pušku.

Unutra postade mračno, no ipak je oklijevao da upali svjetiljku. Što se nalazilo tamo vani? I je li uopće bilo nečega?

Indijanci?

Momci na vlaku pričali su o njima. Odmah će te skalpirati ako te uhvate, govorili su, ti veliki, strašni đavoli, namaljšani svim bojama. Urlaju iz petnih žila. Pojaviti će se, šuljajući se kroz travu, s lukovima, strijelama i tomahavcima. Možda su ga momci htjeli samo zaplašiti. No, on se nije plašio nikakvih prokletih crvenih vragova, nikako ne. Ne on, Crispin Mayo, on je prebio onu trojicu klipana iz Dublina, svu trojicu odjednom i to go-

lim šakama. I sve to zbog neke djevojke iz Baltimora, te male luke uz obalu njegovog zavičajnog County Corka.

Ponovno je napunio šolju kavom. Sunce je utonulo i nebo bijaše prošarano crvenih trakama. Kad bi samo umio rukovati telegrafskim aparatom, možda bi poslali vlak po njega? Vlak? Zbog jednog irskog iseljenika? Ah, to baš nije vjerojatno.

Ponovno je uzeo u ruke pušku, zagledavajući je pažljivo i oprezno. Još nikada nije ispalio metka iz neke puške, iako je mnogo puta slušao i naučio gotovo sve o pucanju od jednog svog ujaka koji je služio u francuskoj vojsci.

Kako je Cris Mayo, zapravo, upao u ovu nepriliku? Zbog svog borbenog duha, bez sumnje. Nemira, borbenog duha i jedne modrooke djevojke s plegama na nošu. Nakon što je isprašio onu trojicu iz Dublina, pošao je u Skibberreen i pobio se s dvojicom O'Sullivanova. Bili su to široki, snažni momci, brzi na šakama, ali ne tako brzi kao on, ni tako snažni.

Istreskao ih je i sve je to bilo vrlo zabavno, no kad se vratio na posao, dobio je otkaz.

Oh, znao je on da će se to dogoditi! Nastojali su da ga se otresu od onog trenutka kad je počeo izlaziti s kćerkom Barneyja Kinselle na koju je već jedan drugi bio bacio oko. Htjeli su ga se riješiti i, kad im se pružila dobra prilika, jednostavno su ga izbacili.

Nakon toga dao se na ribarenje u vodama Rosscarberyja i u zaljevu Glandore. Zaista se veoma ozbiljno posvetio tom poslu; zaradom od prodaje riba stekao je malu ušteđevinu kojom je mogao ostvariti svoje planove.

I sada se našao ovdje, u toj dalekoj zemlji, prikovan u sićušnoj telegrafskoj postaji uz prugu što se gubila u ničemu. Tamo na zapadu polagali su tračnice preko široke prerije, a jedino mjesto ispred njih, za koje je čuo pripovijedati, bio je Pakao na kotačima. Tako su nazivali pokretni grad na kraju pruge. Da, postojala je i neka vojna utvrda, negdje tamo vani, ali je ime zaboravio.

Napolju se zacrnilo... neprozirna tama bez zvijezda, s nagovještajem oluje. Lišće je šumno šuštalalo i trava

se povijala. Iznenadni udar vjetra obrušio se na zidove stanice i munja blesnu jedamput, dvaput... Zureći kroz stražnji prozor zapazi nalet guste kišne zavjese, a kroz nju... da, kroz nju se nešto kretalo.

Ponovno je sjevnula munja. Njezin bljesak obasja nešto sablasno i bijelo! Nešto što je, obliveno kišom, koračalo ukočenim koracima pravo prema daščari! Opet je tama opkolila kuću i Cris Mayo se ukoči, grla stisnuta od praznovjernog straha. Negdje - u blizini ponovno zaplamsa munja i u njenoj jasnoj svjetlosti ona bijela stvar ležala je izvaljena u travi, niti dvadeset stopa udaljena od kolibe: u tom trenutku on posve jasno razabira priliku gollog muškarca.

Zaboravivši na strah, Cris Mayo naglo otvori vrata i jurnu preko trijema u oluju. Vjetar ga zamalo obori s nogu, šibajući ga nemilice snažnim mlazevima kiše. Pognute glave probio se tih nekoliko koraka do palog čovjeka, zgrabio to mokro, hladno tijelo i, napola ga vukući, napola noseći, unio ga u daščaru. Dok ga je spuštao na pod, u svjetlu munje ukazale su se na čovjekovu tijelu dvije crne, okrule rupe od metaka.

Upalivši svjetiljku, prenio je čovjeka u spavaonicu i položio ga na krevet. Obrisao ga je i dobro istrljao ručnikom a zatim umotao u gunjeve. Napunio je kotlić vodom i stavio ga na peć kako bi mogao pripremiti čaj koji je našao u jednom zamotuljku u ormaru. Nije znao mnogo o ranama, ali je čuo da je čaj dobar za šok. Sasvim će sigurno koristiti čovjeku koji je tako pokisao i promrzao. Pronašao je i bocu viskija i njime dopunio posudu s čajem.

Čovjekova lubanja bila je smjesa blata i krvi. Bio je strahovito izudarano po glavi i dobio je dva metka. Jedan je prošao skroz, dok se drugi zadržao negdje u njemu. Očigledno, skinuli su ga do gola i ostavili u uvjerenju da je mrtav.

Indijanci? Čovjekov je skalp bio netaknut, Indijanci bi zasigurno opljač-

kali i spalili stanicu; pa ipak, tko bi drugi mogao orobiti tako siromašna čovjeka? I gdje je sada taj... ili više njih? Miljama daleko nije bilo mjesta gdje bi živio netko drugi osim Indijanaca. Kako i zašto su došli na ovo osamljeno mjesto? I prevalili toliku razdaljinu, a da nisu uzeli ni njegovu pušku ni hranu? Ne, to bi bilo besmisleno.

Je li taj čovjek bio nestali stanični službenik? I zašto je ovdje uopće bila stanica? Doduše, tamo otraga bio je izvor, a nedaleko kuće bunar — pa je bilo moguće da su namjeravali ovdje izgraditi spremište za vodu.

Pretraživši kuću malo pomnije, Cris je pronašao pištolj s iznošenim korica-ma i opasac za municiju. Na trenutak se zamislio, slegnuo ramenima i opasao pištolj. Nikada ranije nije rukovao takvom vrstom oružja, no, napokon, mogao se njime, u slučaju potrebe, obraniti od nečega ili nekoga.

Čovjek je pao u groznicu i počeo buncati nerazumljive riječi, zatim se smirio i utihnuo. Odjednom se i naglo uspravio u krevetu.

— Pomozite — reče — pomozite mi!

— Spremio sam vam čaj. Popijte to, čovječe, mislim da će vam to koristiti.

Ranjenik je s mukom srknuo nekoliko gutljaja. Ponovno je legao nešto promrmljao i zaspao.

Cris ugasi svjetlo i s puškom na dohvat ruke sjede na stolicu pokraj prozora spavaonice pokušavajući da se odmori. Nebom su se valjali gromovi, munje su bljeskale, a kiša je neumorno bubnjala o krov, zidove i okna, no Crisu je glava klonula na grudi i on sklopi oči.

Iz mrkile noći izdvoji se crna prilika jahača niz čiji su se kišni ogrtač i obod šešira slijevali mlazevi vode.

Čovjek je napomično sjedio na konju, prodirući pogledom kroz tamu prema staničnoj zgradi, a onda naglo trgnu konja i odjaha u noć. Crispin Mayo nije pogledao kroz prozor ni vidio jahača.

On je čvrsto zaspao.

U sivilo zore Cris Mayo otvori oči. Ostao je mirno sjediti, gledajući kroz prozor, prisjećajući se gdje se nalazi i slušajući disanje čovjeka na krevetu.

Polako je ustao, protežući ukočeno tijelo. Baci pogled, na ranjenika. Njegovo lice bijaše ispijeno, oči upale disanje nepravilno.

Cris potaknu vatru u peći i pođe do bačve s vodom da napuni posudu. Ali iz slavine je iscurilo samo nekoliko kapi.

Uzevši drveno vjetro, pođe do bunara. Najprije je limenim lončićem kušao vodu. Bijaše dobra, s jedva zamjetljivim okusom neke rudne primjese. Nekoliko puta prelazio je amo-tamo dok je napunio bačvu, a na kraju je napunio još i vjetro jer čovjek nikad ne zna kad će mu voda zatrebati, a on nije želio da ostane bez nje. U svakom slučaju — takva su bila njegova životna pravila po kojima se ravnao: ako je vjetro bilo prazno, valjalo ga je napuniti. Ako je sanduk za drva bio prazan, valjalo je napuniti i njega.

Nebo bijaše prošarano ružičastim prugama. On se polako ogleda oko sebe. Tu je negdje čuo kapanje vode, dok se odmarao u hladu drveta nedaleko stanice, pa polaganim korakom krenu onamo.

Pronašao je potocić i slijedio njegov tok uzvodno nekih četvrt milje do jednog planinskog klanca. Tu je voda izvirala ispod jedne raspukline u stijeni. Ponovo se ogleda oko sebe, ali nije mogao ništa zamijetiti ni čuti, čak ni pticu.

Kad se Cris vratio u daščaru, ranjenik je još uvijek spavao te on pripremi sebi obrok i okrijepl se.

Cris Mayo bijaše snažno razvijen i krepak mladić, visok pet stopa i deset inča, a težio je gotovo stotinu i devedeset funti. Citav je svoj život naporno radio i ruke mu bijahu mišićave od dizanja tereta i kopanja. Dok je ispijao kavu, razmišljao je o onome što je valjalo uraditi.

Znao je prema pričanju da se kraj pruge nalazi tamo daleko prema zapadu, a najbliže naselje uz željeznicu

bilo je udaljeno preko stotinu milja odavde. Fort Sanders, tako se zvalo! Nekih četrdesetak milja zapadno nalazila se neka bara iz koje su vlakovi crpili potrebnu vodu — i to je bilo sve u tom samotnom kraju.

Nije imao pojma što bi trebao ili mogao uraditi. Nije znao kada će stići slijedeći vlak. Možda danas, možda sutra ili tek za tjedan dana. A stanje ranjenika se pogoršavalo. Cris Mayo je slušao njegovo neuvislno mrmljanje i pokušavao zamisliti ono što se tu moralo dogoditi.

Netko je pokušao ubiti ovog čovjeka... Ne Indijanci već netko drugi. Zašto? Čovjek očito nije posjedovao nikakvih vrijednosti, a ni stanica nije bila opljačkana. Je li to spriječilo dolazak vlaka? Možda, ali zašto se onda zločinci do sada već nisu vratili? Ili je postojao još neki drugi razlog osim pljačke? Nešto s čime on nije bio upoznat?

Budući bijaše Irac, pomisli na politiku. Irci su rođeni politikanti i pravdaši. Uvijek je bilo prilike za sukobe s Englezima, a često i između njih samih. Plemena i klanovi oduvijek su se međusobno borili. Je li i ovdje bilo nešto poput toga?

Znao je ponešto o povijesti svoje zemlje, ali nije znao ništa o Americi i njenom političkom životu.

Dakako, znao je da je u Americi nedavno okončan građanski rat, rat koji je trebao odlučiti hoće li zemlja ostati ujedinjena ili će se podijeliti na dvije države. No rat je bio završen i nije bilo baš vjerojatno da ova zavrzlama ovdje ima neke veze s tim.

Što dakle? Pljačka? Ljudi zaposleni na željeznici morali su primati i plaću, novac se morao slati na zapad, tamo gdje su se oni nalazili, to bi mogao biti razlog, ali zašto da zbog toga ubiju staničnog službenika? I skinu ga do gola?

Pokušao je zamisliti kako bi prepad bio izveden. To je bilo važno, no još važnije bijaše kako nakon toga uteći! Kamo bi se netko sklonuo odavde? Na jugu sterala se prostrana ravnica, na-

seljena Indijancima. Iza nje prostirao se Teksas; po onome što je čuo o njemu, tamo se moglo svašta događati. Sjeverne prerije također su bile indijanska zemlja, a negdje na zapadu uzdizale su se planine.

Kamo bi dakle krenuli ako se radilo o pljački? I, što je možda bilo mnogo važnije, gdje se oni nalaze sada?!

Nije mu bila prijatna misao na to jer su oni vjerojatno bili negdje u blizini, a to je upućivalo na logor, operativnu bazu, mjesto na kojem su čekali dolazak vlaka.

Prigleda ranjenika koji je široko rastvorenih očiju netremice zurio u strop. Stojeći tiho uz krevet nekoliko trenutaka, Cris progovori:

— Pripremit ću jelo. Treba da nešto pojedеш, čovče!

Ranjenik svrnu pogled i u njegovim se očima očita strah.

— Zovem se Cris Mayo — reče Cris. Zaostao sam kad se vlak ovdje zaustavio. Pošao sam da gradim prugu, tamo na Zapadu.

Založio je vatru i skuhao gustu juhu od dimljene govedine kojom je zatim stao hraniti ranjenika. Čovjek je jedva progutao nekoliko žlica tekućine a zatim umorno odmahnuo glavom.

— Netko te je prebio i pucao u tebe — reče Cris. — Našao sam te tamo na polju, otraga. Mislim da su te odvučili onamo, sakrili i ostavili misleći da si mrtav. Nisu bili Indijanci, zar ne?

— Ne.

To bijaše prva riječ koju je ranjenik izgovorio. Nakon toga on sklopi oči.

Cris je oklijevao. Čovjeku bijaše potreban odmor, ali on je neodgodivo morao saznati što se tu dogodilo.

— Zašto? — upita on.

Čovjek je odmahnuo glavom. Cris čučnu uz krevet.

— Koliko ih je bilo? — reče — Bolje da mi kažeš. Možda će se vratiti.

Čovjek otvori oči.

— Vlak! — prošaptao je promuklim glasom.

— Sherman!

— Koliko ih je bilo? Tko su oni?

— Mno.. mnogo. Devet, deset... više. — Podigavši se krajnjim naporom osloni

se na lakat. — Javiti... moram javiti! Pomozite mi!

— Lezi sada. Smiri se, čovče. Potreban ti je odmor. Ima vremena...

— Ne! Nema vremena! Vlak!

— Je li to prepad na vlak?

— Sherman... to je Sherman... Ranjenikov glas utihnu i on se ponovo onesvijesti.

Sherman? Cris nije znao ništa o odmetnicima Zapada. Tko god bio taj Sherman, dobro je uplašio telegrafista. Oni će se svakako vratiti, čitava gomila njih, i pokušati da zaustave vlak... ali kada? Kada će stići vlak i zašto ga oni žele zaustaviti?

— Crispin Mayo — reče on glasno — to se tebe ništa ne tiče. Kidaj odavde i sakrij se negdje. Došao si ovamo iz County Corka da gradiš prugu, a sve ostalo za tebe nije važno.

No vrlo je dobro znao da on to neće nikada učiniti. On nije bio tip okorjelog bezdušnika koji će svog bližnjega u nevolji prepustiti samome sebi. Prišavši telegrafskom aparatu, pritisnu tipku, ali ovaj put nije bilo odgovora. On pokuša ponovo... ništa.

Izvadio je pištolj i počeo ga pažljivo razgledavati, nastojeći da otkrije kako čitav taj mehanizam djeluje. Nakon nekog vremena potpuno je upoznao oružje. Ponovo je pokušao uspostaviti vezu telegrafom, ali nije dobio nikakav odgovor.

Izašavši pred kuću stajao je potpuno sam u toj beskrajnoj i praznoj tišini, pogleda uprtog duž pruge. Očima je pratio žice. Izgledale su nedirnute, koliko je mogao vidjeti u jednom i drugom pravcu, no bio je siguran da su negdje presječene.

Krajem oka zamijeti neko gibanje i okrenu se. Jedna crna točka kretala se tamo daleko u travi. Odjednom, bile su dvije... ne, bilo ih je četiri... pet.

Pristizale su u velikom broju, ogromne životinje kudravih glava. Golema, crna goveda, kakvih do tada još nije vidio. Nadolazili su čitavog dana, po neki od njih očešavši se o brvnaru, a kad se spustila noć, naprosto su polijegali na mjestu gdje su se našli, ne obazirući se na zgradu ni na ljude u njoj.

Veoma je malo Cris Mayo spavao te noći, slušajući kako ti ogromni stvorovi potmulo grokću i frkću i kako im se rogovi praskom sudaraju. Povremeno se po neki od njih pridizao da bi se protegao i počeošao o zid kuće, žestinom od koje se daščara tresla u temeljima.

Nešto iza ponoći ranjenik se probudio i Cris sjede uza nj.

— Dobro je sada. Ti si žilav momak i uskoro ćeš ozdraviti.

Ranjenik progovori jasnim, ostrim glasom.

— Tko je to? Tko je ovdje?

— Ja sam. Irski momak, zaostao za vlakom.

— Vlak! — Njegov glas postade prodorno vrištav te se Cris pobojao da će preplašiti one životinje tamo vani. — Oni vrebaju na vlak! Oni spremaju ubojstvo!

Ranjenik je mrmljao, kriknuvši glasno nekoliko puta, ali je krdo, pasući, odmaklo već nekoliko stotina jardi pa nije bilo opasnosti da bi se, preplašeno, okrenulo i ustremilo na kolibu. Cris Mayo sjede na pod, oslonivši se leđima o zid, ali od briga nije mogao zaspati.

Nekoliko sati kasnije trgnuo ga je ispaljeni hitac. Skočio je na noge, ali se odmah spustio na ruke i koljena, pipajući za puškom. Iznenada odjeknu i drugi hitac i začu se topot kopita. On hitro otvori stražnja vrata i ugleda ih kako nadolaze.

Istrčavši van, vikao je i vitlao crvenim fenjerom koji je držao upaljen kako bi mogao zaustaviti vlak ako bi naišao. Tada izvuče pištolj i opali u nadolazeću masu. Jedan veliki mužjak pade na koljena ni trideset koraka daleko od njega, pokuša se pridići, ali ga slijedeći metak obori.

Cris ponovno opali i još jedna životinja, posrnu, ali se uspravi i odjuri dalje. Vikom i mahanjem fenjera uspio je nekoliko životinja skrenuti s puta. Povukavši se, zastade kod vrata i opali još jednom, ponovo oborivši jednu životinju. Zatim dohvati pušku i nasumce ispali pet-šest metaka koji, međutim, nisu pogodili cilj. Krdo je protutnjalo, razdvojeno tjelesima palih životinja i kolibom.

Puneći oružje zirnu kroz vrata u spavaonicu i ugleda ranjenika uspravljenog u krevetu.

— Što je to bilo? — upita on.

— One crne krave. Jurnule, su ovamo nakon što je netko pucao na njih.

Čovjek ponovno leže.

— Bizoni. To bijahu bizoni. Koliba se tresla, mislio sam da će se srušiti. — Ranjenik je hripavo disao. — Tko si ti?

— Rekoh ti već, propustio sam vlak...

— Znaš li rukovati telegrafom? Moramo poslati poruku.

— Ne znam, no to ionako nije važno. Telegraf ne radi, mislim da su žice presječene.

— Vjerojatno. Mora da su porušili i dio pruge.

— I ja tako mislim — reče Cris — Tko se krije iza svega toga? Radi li se o tvojoj glavi?

— Ne!

Ranjenik pogleda Mayo a ne mogavši se odlučiti. Taj čovjek je bio stranac, no ipak je izgledao pošten i povjerljiv. Nosio je četvrtast polucilindar, iznošeno, ali uredno iščetkano odijelo i teške cipele od sirove kože. Zasigurno nikakav Zapadnjak.

— To je prokleta banda odmetnika. Namjeravaju zaskočiti vlak. Čuo sam kako govore o tome nakon što su me izudarali po glavi misleći da sam mrtav. — On predahnu. — Zamijetivši da sam još živ, pucali su u me i odvucli me tamo napolje da me sakriju. Nakanili su ubiti nekoga u vlaku, mislim da bi to trebao biti general Sherman.

— Zašto? Je li on važna ličnost?

— Svakako. On je vodio ratni pohod od Atlante u Georgiji do mora, paleći plantaže, rušeći pruge, pustošeći zemlju; to je skršilo Jug i pridonijelo brzom završetku rata.

— I on se nalazi u tom vlaku.

— Tako oni misle. Trebalo bi da je na putu ovamo. Neko inspeksijsko putovanje ili nešto slično tome.

Iscrpljeni ranjenik zaklopi oči i zasp. Crispin Mayo priđe vratima i pogleda napolje. Tamno nebo bilo je posuto zvjezdama i on časkom poželi da bude kod kuće, u svom zavičaju.

Tamo bi znao što da poduzme, što da uradi u bilo kakvoj situaciji; a ovdje je sve bilo tako čudno, nepoznato. I riječ »oni« sadržala je nijemu prijetnju koja ga je zabrinjavala. Oni su već jednom pokušali ubiti ovog čovjeka, a natjeravši krdo bizona u stampe do vjerojatno su željeli izbrisati svaki trag o telegrafistu, zajedno s daščarom u kojoj se nalazio. A što se sve to ticalo Crisa Mayoa? Postepeno mu postade jasna sva beznađnost položaja u kojem se našao. Upao je u nešto što bi moglo značiti smrt za njega i sve one lijepe snove o povratku kući k Mairi Kinselli, djevojci s pjegicama na nosu.

Ah, ti slatki, ludi snovi! Zamišljao je svoj povratak u finom odijelu, s velikim zlatnim prstenom na ruci, da upravlja parom vatrenih vranaca... pokazao bi on svima njima! Ali, bit će sad sretan ako se živ izvuče iz svega ovoga!

Ponovno je svanulo jutro. Zamišljen, gledao je u ranjenika, kad začu topot kopita. Pištolj je bio opasao ispod kaputa, a pušku naslonio uz dovratnik. Zgrabio je i zakoračio na prag, a onda zastao. Ne, ne treba da znaju da je sam ili da se uopće nalazi ovdje, dok to ne bude potrebno.

Bila su trojica: neobrijani, prljavi muškarci, a jedan od njih imao je na sebi ishaban, sivi kaput uniforme kakvu su nosili vojnici Konfederacije. Zaustavili su konje nedaleko kolibe primijetivši tanki pramen dima što se vio iz dimnjaka. Ugledali su i ubijene bizone, a tada jedan od njih polagano objaši jedan krug oko kuće. Mayo se pritajio i čekao.

Konačno, jedan od njih zovnu:

— Hej, vi tamo!

Mayo se privuče bliže prozoru promatrajući ih, ali ne odgovori. Oni ponovno zovnuše, a onda jedan od njih krenu prema kući, ali ga drugi pozva natrag.

— ... mrtav — uhvatio je Cris riječ razgovora, a onda: — ... vidio si... sigurno je tako.

Još su neko vrijeme potihlo razgovarali, a zatim okrenuli konje i odjahali na istok. On ih je pratio pogledom i tek nakon nekoliko minuta ponovno se uspravio.

Namršten, Cris je pokušavao smisliti što da uradi. Ovi ljudi koji su zamalo ubili telegrafistu, zasigurno će ubiti i njega, Crisa, čim im se pruži prilika, a vjerojatno i sve one koji budu u vlaku. Kako bi to mogao spriječiti?

Nadođe mu jedna misao i on je pažljivo razmotri. U ostavi za alat nađe lopatu i kosu i, prešavši preko pruge, iskrči u travi dosta širok prostor i u njegovu sredinu nagomila hrpu te trave. Zatim nakupi granja, otpadaka od kore i sasušenih komadića drveća, unese sve to u kuću i stavi na hrpu s ostacima smolaste ljepenke kojom je bio prekriven krov daščare. Sve to prelije petrolejem, a zatim upali dva fenjera.

Kako bi utukao vrijeme išekivanja, izvuče ladicu pisaćeg stola i stade prevrtati po papirima. Nađe na neki neobičan nacrt kakav dosad nije još vidio. Napokon mu bude jasno da je to presjek željezničkog nasipa koji je, između ostaloga, prikazivao i uspone i nagibe željezničke pruge. Uočio je da se željeznica počinje uspinjati istočno od šumarka, uz postaju, i prisjeti se da je vlak usporio vožnju nešto prije nego što su stigli do stanice. Kretao se gotovo brzinom ljudskog hoda.

Ako su jahači namjeravali sustići vlak i popeti se na nj, to će, bez sumnje, učiniti na tom mjestu.

Na istoku i zapadu bilo je vojske i odmetnici su morali biti svjesni da će za njima poći velika potjera čim se pročuje da su otišli generala Shermana. Morali su dakle pripremiti i mogućnost neometanog uzmaca. Za bijeg će im biti potrebno vrijeme, što znači da ponajprije treba presjeći telegrafske žice, a drugo, onemogućiti da vlak odnese vijest o otmici, bilo da se poruši pruga ili da se pobije osoblje. To bi im omogućilo nekoliko dana prednosti u bijegu. Mogli bi se raštrkati i sastati negdje drugdje.

Bio je umoran i preplašen i poželio je da bude daleko odavde. Zašto vlak ne dolazi? Zar se nitko nije upitao kako to da je telegrafska veza prekinuta? U kakvoj se to ludoj zemlji nalazi?

Dan se polako vukao kraju. Pripremio je sebi obrok od slanine i graha i zatim opet skuhao malo guste juhe od

mesa za ranjenika kojemu se stanje sve više pogoršavalo.

Cris je razmišljao. Pokušavali su ubiti telegrafista, a kad im se učinilo da bi ipak još mogao biti živ, natjerali su krdo bizona na daščaru. I njima je vrijeme sve više odmicalo; ako vlak ikako treba stići, onda će to biti uskoro i oni bi mogli još noćas ponovo pokušati da unište postaju.

Oprao je suđe i pripremio se za borbu. Da je bio sam, izišao bi van, čak

kad bi i znao da će umrijeti negdje u preriji. Ali nije bio sam.

Čekao je, no nitko se nije pojavio. Čim se smračilo, uzeo je pušku i pošao u izvide. Prenijevši pripremljeno triješeće na mjesto predviđeno za vatru, vratio se u kuću.

Stojeći na vratima male crvene stanice, Cris Mayo začu otegnuti zvižduk vlaka.

III

Čvrsto stisnuvši pušku gledao je napeto prema istoku. Tamo daleko ponovo se čuo zvižduk. Potrčao je preko pruge, spustio pušku na zemlju i kresnuo šibicu, ali ona se slomi. Pokuša s drugom, ali ona, šisteći, uminu na vjetru. Cris žestoko opsova i, kresnuvši i treću šibicu, gurnu je u hrpu suhe trave.

Vatra se prihvatila, plameni jezici sunuše na sve strane i on žurno doda smoljenu krovnu ljepenk. Pucketajuć, vatra se rasplamsa i ljepenka stade sagorijevati u oblaku crnog dima vidljivog nadaleko u svijetlu rane mjesecine. Chris hitro nabaca na vatru ostatak pripremljenog goriva, dograbí pušku i potrči prema daščari. Začu se topot kopita; s istoka, ali iza stražnje strane postaje. Metak udara u tračnicu dok je preskakivao prugu i on začu njegovo ljutito zujanje. U istom trenutku dva su jahača izjurila iza ugla zgrade.

Cris se baci iza niskog nasipa, spreman na paljbu, ali jahači usmjeriše konje prema kući kao da njega nisu ni primjećivali. Iznenada se iznutra začu slabašan poklik, a zatim prasak hica. Jedna se vrata treskom otvoriše, odjeknu ljutit povik i prasak drugog hica. Tada jahači pojuriše prema pruzi. Sakriven iza grmlja i gomile željezničkih pragova, Cris je ležao tiho, ne mičući se. Ona dvojica su dojahala do vatre i jedan od njih skoči s konja da je pogasi.

Ustrašen, ali krajnje odlučan, Cris Mayo nanišani u čovjeka koji nije bio udaljen više od dvadeset jardi i — opali metak. Čovjek posrnu i pade na ruku i koljena u vatru. Zaurila, Mayo ponovno opali, ali promaši.

Ranjeni čovjek otkotrija se iz vatre, sav u plamenu, vrišteći i mlatarajući oko sebe po travi. Drugi je jahač poigravao konja, tražeći u perenim revolverom sakrivenog napadača.

Ranjeni odmetnik poskoči za trenutak na noge, a zatim se svali potrbuške. Plamen s njegove odjeće zahvati osušenu travu. Konj drugog jahača zabaci glavu i počeo se propinjati i bacati stražnjim nogama.

Jahač je bio prezauzet umirivanjem konja a da bi mogao pucati. Cris Mayo ne bio dovoljno vješt oružju da bi mogao gađati taj suviše pokretni cilj. Vrcajući iskrama, trava je plamtjela svuda naokolo, a iz plamenova izvijali su se oblaci crnog dima. Uspinjući se polako strminom ispred stanice, vlak je neprekidno zviždao.

Konačno jahaču pođe za rukom da smiri konja. Cris je veoma pažljivo nanišanio i opalio. Čovjek se žestoko trgnuo i zatim odjurio, glavinjajući u sedlu.

Cris ustade, nadomjesti tri ispaljena metka i vratio se u stanicu.

Ušavši, ugleda telegrafista ispruženog na podu, raširenih ruku i prostrjeljene glave. U desnoj ruci držao je mali deringer. Očito je otvorio vrata,

pokušavajući da pritekne u pomoć Crisu; a oni su ga u mraku dočekali i ubili.

Cris izađe i, svrnuvši pogledom niz prugu, ugleda nadolazeći vlak. Učinilo mu se da vidi i neko užurbano gibanje oko stražnjih kola. Vlak se približavao uz prodorne piskove i, sopćući u oblaku pare, polako ušao u stanicu. Vlakovođa se nagnu kroz prozor.

— Što se dogodilo? Je li ta vatra neki signal?

— Da — doviknu Cris Mayo — i bilo bi dobro da pregledate vlak. Mislim da su vam za vrijeme vožnje oteli jednog putnika.

— Putnika? — zapanji se vlakovođa — što hoćete time reći?

— Telegrafist je ubijen kako ne bi mogao da vas upozori, a po svoj prilici su tamo naprijed porušili prugu i pokidali žice!

Prišao je kondukter.

— Hej, što se tu događa?

Strojovođa mu objasni, na to se kondukter okrenu Crisu i otresito izjavi:

— Ne vjerujem ni jednu riječ! Tko ste vi?

— Zovem se Crispin Mayo iz County Cerka, slučajno sam se ovdje zatekao i nimalo me nije briga vjerujete li mi ili ne. Provjerite u vlaku pa ćete vidjeti da su vam oteli čovjeka. Ako mi ne vjerujete, idite do đavola!

Crven u licu, kondukter je zurio u njega:

— Ti, bezobrazna bitango! Da imam vremena, ja bih te...

— Pričekat ću ja dok budeš imao vremena, bilo to danas ili za godinu dana. I nemoj da se izmakneš, računam na to da te isprebijam!

— Pazi kako govoriš s njim — savjetovao ga je vlakovođa — Sam je poznati boksač!

— Onda ću upotrijebiti dvije šake da ga prebijem, umjesto jedne, kao što sam namjeravao — odgovori Cris hladnokrvno — a sada, ako ste završili s pričanjem, mogli biste se pobrinuti za mrtvaca tamo u kući kao i za vašeg putnika. Je li general Sherman bio u vlaku?

— Sherman? Kako znate?

— Oni znaju. Ili predmišljavaju. Kako mi reče telegrafist, jedna grupa juž-

njačkih odmetnika namjerava ubiti generala.

— Nitko nije zaustavljao moj vlak! — reče Sam ljutito — i neka budem proklet ako to ikome uspije!

— To nije ni potrebno — odgovori Cris razdraženo — kretali ste se dovoljno polagano da su se mogli dočepati tog čovjeka bez da zaustavljaju vlak!

Za trenutak kondukter se zagleda u nj, a zatim se okrenu i potrči prema vlaku. Istog časa iz zadnjeg vagona začu se krik, glasni povici i užurbano trčkanje.

— Taj vaš Sam je tvrdoglav čovjek i budala, — reče Cris vlakovođa i pođe s njim do stanice.

Dotrčalo je nekoliko ljudi, neki od njih u uniformi. Jedan oficir, koji je stigao prvi, uhvati strojovođu za ruku:

— Brzo! Moramo telegrafirati! Gdje je službenik?

— Mrtav... a žice su prekinute. Pitajte njega!

Oficir se naglo okrenu Crisu.

— Ja sam major Andrews. Što se dogodilo ovdje?

— Ubili su telegrafista, presjekli žice i još mnogo toga...

— Tko ste vi i što radite ovdje?

— Zovem se Crispin Mayo i pošao sam na zapad da gradim prugu. Došli su ponovo noćas da nas zbrišu. Bilo je pucnjave. Ubio sam jednoga od njih.

— Zaista? Gdje je?

Cris ih je poveo preko pruge, do vatre koja se još dimila. Mrtvac je ležao na leđima s teškim opekotinama na rukama i koljenima i opržena lica.

Major Andrews naredi da se mrtvac pokopa i okrenu se Crisu.

— Što mi još možete reći o svemu tome?

Cris ponovi ono malo što je znao, dodavši:

— Mora da imaju logor negdje u blizini jer nisu mogli dojahati iz daleka na tako odmornim i neoznojenim konjima kakve sam vidio.

— Zasigurno sada nisu u svom logoru — prigovori major.

— Vjerojatno, gospodine, ali možda bi se mogao naći neki trag. Osim toga, ako namjeravaju ubiti generala Shermana, neće se dugo muvati naokolo s njim. Odvući će ga u neki drugi logor

I ako se radi o osveti, pozabavit će se s njim na tenane!

Major Andrews okrenu se naredniku:

— Postavite straže naprijed, otraga i u sredini! Strojovođa, otkopčajte lokomotivu i podite naprijed nekoliko milja da vidite je li pruga u redu; pripazite gdje su žice prekinute i vratite se što brže ovamo!

— Gospodine? — prekinu ga Mayo — To je opaka banda. Oni će ga ubiti. Nekoliko bi vojnika moglo otići da...

— Otići? Pa oni ne bi stigli nikamo. Ne bi imali nikakve šanse. Osim toga, čovjek kojeg su uhvatili veoma je čvrst i valjan.

— General Sherman, zar ne?

— Ne, nisu se dočepali generala. Uхватili su krivoga! Imaju pukovnika McCleana... no i on je bio u Georgiji s generalom. Čak i slični na nj.

Cris se vrati u kuću. Sve je to bilo u redu i bez sumnje važno, ali njemu to nije značilo ništa. Sada se major Andrews brinuo o svemu i Cris nije imao da uradi više ništa, osim da se ukrca na vlak i otputuje do kraja pruge, na gradilište.

Osjećao se umoran i iscrpljen. Nadoao se da će njegov signal spriječiti zlo i uspio je zaustaviti vlak, ali nije spasio generala... ili, bolje rečeno, pukovnika.

Major, kondukter i još nekoliko ljudi stajali su u grupi pred stanicom, promatrajući odlazak lokomotive. Cris Mayo priđe kondukteru i reče:

— Rado bih se odvezao do kraja pruge. Tamo ima posla za mene.

— Moraš platiti kartu ako se želiš voziti mojim vlakom — odgovori Sam hladnokrvno — ja te ne poznajem.

— Dobro, dakle, kupit ću kartu, no molim vas... ne zaboravite naš dogovor.

Ne mogavši više podnijeti blizinu tog čovjeka, Cris se okrenu i napusti grupu. Odlazeći, čuo je majora:

— Napokon, Calkinse, čovjek je učinio sve što je bilo u njegovoj moći da zaštiti imovinu željeznice.

— Stitio je on sebe! Ne držim ja ništa do te irske fukare. Preplavili su zemlju i uništiti će je!

— Nemoj da te čuje general!

— General!

— Sherman je Irac. Koliko znam, njegov otac bijaše jedan od tih irskih useljenika. I Sheridan je Irac!

Sam Calkins pocrveni: — Svejedno! To su bijednici koji ne znaju ništa drugo do tegliti kao marva!

— Kakav je to bio »dogovor« što ga je spomenuo?

— Oh, ta budala hoće da se tučemo! Sa zadovoljstvom ću ga premlatiti!

Major pogleda za Mayom i Cris ču njegov odgovor: — Momak je dobro razvijen. Ako je isto toliko srčan, moglo bi ti se zlo pisati!

— Ah, što! Ti se smrdljivi Irci ne umiju tući! Dodite pa ćete vidjeti!

Udaljivši se, Cris Mayo sjede na hrpu naslaganih željeznčkih pragova. Zadnjih dana spavao je veoma slabo i želio je da se odmori.

Začu približavanje koraka i otvori oči. Bio je to major Andrews. — Mayo? Ne brini zbog te karte. Rekao sam mu da putuješ po vojnom poslu. Bit ćeš nam potreban kao svjedok za ovo što se ovdje dogodilo.

— Hvala vam, gospodine. To je veoma ljubazno od vas. On ga, oklijevajući, pogleda. — Gospodine? Oni će ga ubiti, znate.

— Ne bih rekao, Mayo. Vjerojatno će tražiti otkupninu. Bilo kako bilo, ja imam samo šest ljudi s kojima moram štiti vlak. Osim toga, nemamo konje.

Major ga ostavi i Cris Mayo se ispruži na željezničke pragove. Bijaše zaista veoma umoran. Ali kad je zaklopio oči, prisjeti se onih ljudi koje je vidio i brutalnosti kojom su se oborili na telegrafista, a taj im čak niti nije bio neprijatelj. Nimalo nije sumnjao da oni neće ubiti pukovnika, a ništa se nije poduzimalo za njegovo spasavanje.

On nije mnogo brinuo o vlaku; major je bio odgovoran za sigurnost vlaka i putnika u njemu. Ali pukovnik... Cris bijaše zabrinut za pukovnika.

Odjednom osjeti da ponovno netko stoji uza nj. Umorno otvori oči i sjede. Bijaše to neka djevojka. Bila je mlada, veoma lijepa i očito veoma zabrinuta.

— Jeste li vi gospodin Mayo? — upita ona.

— Jesam, gospodice.

— Gospodine Mayo, hoćete li mi pomoći? Ja sam Barda McClean, kćerka pukovnika McCleana.

— Čime bih vam mogao pomoći?

— Pronađite mog oca. Ili mi pomozite da ga pronađem.

— Jeste li svjesni što govorite, gospođice? Ja sam novajlija u toj zemlji. Kad bi to bilo u County Corku i kad bih imao konja...

— Ja imam konja! Zapravo, dva konja.

Cris ustade i namjesti svoj opasac s revolverom. Prošavši prstima kroz kosu, stavi na glavu šešir.

— Imate konje? — upita s nevjericom.

— U vlaku se nalazi konj mog oca i moj. Mi smo strastveni jahači pa smo povelj sobom na zapad i naše konje kako bismo mogli uživati jašući po ovim širokim prostranstvima.

— Zna li major za to?

— Dakako. Predložila sam mu da pošalje dvojicu ljudi u potragu, ali on je odbio govoreći da dva čovjeka ionako ne bi mogla ništa protiv odmetnika.

— Bio je u pravu, znate...

— Nećete mi, dakle, pomoći?

— Nisam to rekao. Kažem samo da je on bio u pravu. On je oficir, odgovoran za svoje ljude i ne smije bezobzirno riskirati njihove živote. Poželio sam konja, gospođice, no neću vam lagati: imamo veoma malo izgleda. Ako vaš otac još nije mrtav, on će to uskoro biti. Ako ja krenem onamo, mogao bih uletjeti pravo među njih. Oni su veoma lukavi i poznaju ovaj kraj, a ja ne.

— Onda idem sama!

— Ne, ja ću poći. Ja znam s konjima! Ako uspijemo izvući jednog od onih konja iz vlaka, poći ću u potjeru, iako baš ne znam gdje da ih tražim u toj velikoj zemlji.

— Dobro. Hajdemo dakle!

Samo su dva vojnika stražarila, koracajući gore-dolje uzduž vlaka i nije bila potrebna nikakva lukavština da se nakon njihova prolaska otvori vagon. Cris oprezno i tiho prizemlji kosu rampu za ulaz stoke i izvede jednu od životinja. Barda pridržuje kobilu dok se on vratio u vagon, a kad se, vodeći

drugoga konja, pojavio na vratima, ona je već sjedila u sedlu.

— Ne! — prošapće on promuklo — nismo se tako dogovorili!

Djevojka okrenu kobilu i jurnu preko mračne pririje, a on se baci u sedlo i stušiti se niz rampu gromovitim topotom kopita, ostavljajući za sobom uzbuđene povike stražara.

Usporila je svoga konja i kad je Cris sustigao, ona upita:

— Na koju ćemo stranu? Sada vi preuzimate vodstvo jer ja ne poznajem ovaj kraj.

— Ni ja ga ne poznajem, to sam vam već ranije rekao! Vratite se natrag, Barda McClean! Tamo kamo ja idem nema mjesta za damu poput vas!

— Pomoći ću vam — reče ona — osim toga, tragate za mojim ocem. Idem s vama. U njenim rukama bljesnu cijev. — Ne zavarajte se, gospodine Mayo, znam ovim rukovati!

Uzdahnuvši, on krenu naprijed. Nije im prijetila opasnost od potjera, majorovi ljudi nisu imali konje. U obližnjem šumarku on se zaustavi i sjaha. Barda stade kraj njega.

— Zašto ste se zaustavili?

— Treba nam danje svjetlo. Ja nisam jedan od onih crvenokožaca, ali vjerujem da ćemo moći slijediti trag tolikih jahača, ukoliko se ne rastrkaju. Više puta sam u Irskoj tragao za ovcima, a ponekad i za odbjeglom kravom ili konjem.

Cris Mayo priveže konje za kolčiće pobodene u travu nedaleko malog izvora, a zatim sjedоše u podnožje ogromnog starog stabla.

— Bilo bi dobro da malo otspavate — obrati se on Bardu — ubrzo će zora.

On skide šešir i nasloni se o stablo, mrtav umoran. Položivši pušku preko koljena, na dohvat ruke, sklopi oči.

Logor odmetnika morao je biti negdje u blizini, razmišljao je. Nitko pаметan ne bi umarao konje prevaljujući veliku razdaljinu do pruge, već bi svakako nastojao da štedi životinje što je više moguće, sve dok zarobljenik ne bude uhvaćen. Bili su udaljeni najviše tri, četiri milje, možda i manje, pretpostavljao je Cris. Bio je isto tako siguran da se oni sada ne nalaze tamo, ali od nečega je ipak trebalo početi. Ako

budu imali sreće, naići će na neki trag kojeg će moći slijediti. Bijaše svjestan da kao tragač nije bio ni blizu zapadnjačkim izvidnicima, no nadao se najboljemu.

U prvo svitanje osedlao je konje, napojio ih i probudio Bardu.

— Ima li kave? — upita ona.

On pokupi svoj šešir i navuče kaput. — Ne, gospođice. Tako smo žurno napustili vlak da nismo ponijeli nikakvih zaliha. Morat ćemo malo pritegnuti remen. Hoćete li uzjašiti?

— Ali, mislila sam...!

— Ne, niste vi ništa mislili, a niti ja. Samo smo se dokopali ovih konja i bezglavo odjurili. Bit ćemo sretni ako ovaj tjedan budemo nešto jeli!

Barda je problijedila i zanijemila.

— Dakako tako nešto ne događa se u priповijetkama — nastavi Cris — čini se da ljudi u pričama ne jedu mnogo, a ako jedu, onda naprosto nalete na jelo kad im je to potrebno. Tu, u ovoj divljoj zemlji, jedino na što ćemo nalletjeti — bit će nevolje!

Nakon toga ona postade veoma mirna i tiha, a Crisu je to bilo po volji jer je imao mnogo za razmišljati. Krenuo je na istok, pretražujući pogledom zemljište.

Trava mu je sva izgledala jednako. Nije mogao uočiti nikakvih tragova. Udaljivši se oko milju od šumarka, on u laganom luku okrenu prema jugu.

— Držite oči dobro otvorene — uputi on Bardu — i ako opazite da se nešto miče, upozorite me. Ja ću promatrati tlo.

Jahali su više od sata. Povremeno je primjećivao mjesta gdje je vlat trave bila povinuta ili ugažena, ali nije mogao iz toga ništa zaključiti. Kako samo netko može u takvom prostranstvu slijediti neki trag? Nakon dugog vremena, Barda, očajna, progovori:

— Hoćemo li ih ikada naći?

— Hoćemo! Samo se nadam da neće biti kasno...

— Što bismo mogli učiniti?

— Ostavimo to za kasnije, kad ih nađemo. Što ćemo uraditi, to će zavisiti o prilikama.

Pažljivo je promatrao zemljište. Pre-rija je izgledala podjednako ravna, ali to je bila varka jer se teren, jedva zamjetljivo, u laganom nagibu, spuštao

prema zapadu. To je bilo uočljivo po smjeru potoka ili, bolje rečeno, malih korita kojima je otjecala kiša.

Odmetnici će vjerojatno logorovati kraj vode. Ponovo pokrenu pukovnikova konja i lagano pojaha čas prema istoku, čas prema jugu, pomno promatrajući horizont. Slijedivši tok jedne vododerine otprilike dvije milje, napokon naiđe na potok.

Dno korita bijaše suho, pokriveno muljem. Utjerali su konje unutra i nastavili jahati. Bio je upola zaspao, kad odjednom naleti na trag. Nekoliko konja, po otiscima kopita sudeći tjera-nih velikom brzinom, više je puta prelazilo suhim potočnim koritom.

Bijaše lako slijediti trag. Nakon nepune milje, skrenuo je naglo u jedan usjek među bregovima. Kretali su se dalje uskom, jedva vidljivom stazom koja se na kraju usjeka odjednom ulila u široku, travnatu udolinu. Trag se spuštao niz korito potoka i iznenadno završavao u napuštenom logorištu.

Cris Mayo sjaši. — Ostanite ovdje — reče — i pridržite mi konja!

On pođe polako naprijed, ispitujući tragove. Po ugaženoj zemlji i travi i zagrebanoj kori na dva drveća, ustanovio je gdje su bili vezani konji o konopac, napet između dva stabla. Sudeći po razmacima i tragovima na tlu, mora da je tu bilo najmanje dvanaest konja, a najvjerojatnije još upola toliko. Otprilike osamnaest ljudi. Popriličan broj, a možda ih je bilo i više.

Otkrio je tri ognjišta... vjerojatno po šest ljudi uz svaku vatru, ako su sami sebi spremali jelo. Prema tome, pretpostavka o osamnaestorici ljudi bila bi točna.

Na tlu pronađe otiske u obliku tri neobična kruga i trebalo mu je dosta vremena dok je shvatio da su ljudi složili puške u piramide i da su isprekidani krugovi bili otisci kundaka na zemlji.

Zatim je ispitao ognjište. Dohvativši komad nagorjelog drveta, on proceprka po ugaženoj vatri. Ispod pepela pojavi se još nešto tinjajućeg žara. Vjerojatno od prošle noći, ali nikako ranije od jučer popodne. On još malo prošvrlja naokolo, pokušavajući da

upotpuni sliku, ali nije pronašao više ništa.

— Sjašite, gospođice, pa ćemo se malo odmoriti. To je potrebno i nama i konjima.

Sunce je visoko odskočilo i dan bijaše vruć. Ona se ispruži na travu u hladovini, dok je on još jednom obišao logorište, razmišljajući.

Zice bijahu pokidane, a vjerojatno je i dio pruge bio porušen. To znači da su odmenici najmanje dva dana u prednosti pred bilo kakvom potjerom. Budući da je jedina telegrafska veza koja je dopirala tako daleko na zapad bila ova uzduž pruge Union Pacifica, odmetnici će se najvjerojatnije kretati prema jugozapadu, kako bi izbjegli potjerama.

Nakon nekog vremena i on leže u travu i zaspi.

Kad se probudio, ona je već bila ustala.

Hoćemo li krenuti? Zadržali smo se ovdje više od dva sata!

— Da, pođimo!... Naokolo nema drugih tragova, osim ovih kojima smo došli ovamo, pa ne možemo otkriti na koju stranu su krenuli iz logora. Mislim da su pošli jugozapadno. Tako su najudaljeniji od telegrafa.

— Ne bih rekla — usprotivi se ona — mora da su krenuli prema jugoistoku.

Na njegov prigovor ona pokaže rukom u pravcu jugozapada: — To je Indijanska zemlja. Moj otac mi je pričao o tome. Tamošnji Indijanci su veoma ratoborni i neprijatelji bijelaca.

Pojahali su u tišini, krećući se gotovo ravno na jug. Cris je sumnjao da je ona u pravu, iako se u sebi nadao da je tome tako. Malo je znao o Indijancima, osim onih priča koje je čuo u vlaku.

— Možda imaju prijatelje — pripomenu Barda — možda idu da se sastanu s njima, ili da se sakriju na nekom od njihovih rančeva.

Nenađano, prije nego je Cris mogao odgovoriti, nabasaše na trag velike grupe jahača i prosljediše za njim. Skretao je na jugozapad, kao što je Cris bio i predvidio.

— Vi ste iz Irske — reče ona iznenađeno.

— County Cork.

— Je li tamo lijepo? Uvijek sam slušala da je Irska tako zelena i prijatna zemlja.

— Lijepo je. Ali tamo ima malo posla, a mnogo je ljudi. Imao sam dobro zaposlenje, ali su me izbacili.

Ona ga upitno pogleda, a on objasni:

— Bila je tu neka djevojka, djevojka pjegava nosa, a njezin je otac imao s njom planove koji nisu uključivali mene. Iskoristili su neku priliku i otrešli me se.

— Jeste li je voljeli?

Slegnuo je ramenima. Ne znam. Bila je zgodna, pomalo tvrdoglava i odrešita. Mnogo smo lijepih trenutaka provele zajedno.

— Namjeravate li se vratiti?

Ponovno slegnu ramenima. — Tko može znati što mu budućnost donosi? Ja sam siromašak i nikakvo mi bogatstvo neće pasti u krilo, ako ga ne steknem ovim mojim dvjema rukama. Ruke i volja, to je sve što imam.

— To je i jedino što čovjeku treba, kaže moj otac.

U međuvremenu je teren postajao sve neravniji, a trag sve svježiji.

— A gdje je vaš dom?

— Od smrti moje majke... prije pet godina... moj dom je bio tamo gdje je moj otac služio. U Sjevernoj i Južnoj Dakoti, u Teksasu, u Arizoni. Sada idemo — odnosno, išli smo — u Californiju, nakon sastanka u Fort Sandersu.

Cris naglim trzajem zaustavi konja koji je lagano poigravao i širio nozdre. I on i životinja osjetili su jedva zamjetljiv miris dima.

— Što je to?

— Pssst!

Čuo se samo tihi šum vjetra. Miris dima bio je sada veoma neodređen... je li zaista namirisao dim? Čekao je mirno osluškujući. Tada lagano potjera konja naprijed. Na zaokretu uskog klanca odjednom ojača miris dima. S uperenom puškom, čvrsto stisnutom u desnoj ruci, on skrenu za ugao; klanac se proširio. Ugleda mali šumarak, nekoliko razbacanih kamenitih stijena, dva konja i jednog čovjeka kako sjedi uz nejaku vatru.

Čovjek je ostao nepomično sjediti, ne dižući glavu spuštenu na prsa. Cris obori cijev puške nekoliko inča, ali čovjek se ne pokrenu.

— Do đavola! Tko si?!
Čovjek ne odgovori.
— Crispine — reče Barda — mislim da je ovaj čovjek mrtav!

IV

Nepoznati podiže glavu. — Nisam ja ni malo mrtav. Živ sam i zdrav kao i vas dvojè!

Cris Mayo, kao oprezan čovjek, držao je i dalje pušku uperenu u neznanca. — Što radiš ovdje? Znaš li da se nalaziš usred traga grupe odmetnika koje slijedimo?

— Znam, i ja sam bio s njima! Uhvatiše me, ima tome više od mjesec dana, misleći da sam neki špijun. Bilo mi je gusto dok me jedan njihov nije prepoznao, sjetivši se da su nam obitelji živjele u susjedstvu, tamo u planinama Kentuckyja. Tako su me ostavili na životu i ja sam se vucarao s njima naokolo sve dok nisu svu svoju pažnju usredotočili na zarobljenika... tako sam im prošle noći ukrao dva konja, jedan od njih je ionako bio moj, i pobjegao što dalje od njih. Kasnije sam se vratio da ovdje logorujem; oni neće više navraćati ovamo!

— Jeste li vidjeli njihova zarobljenika? Jeste li razgovarali s njim? — upita Barda.

— Vidio sam ga. Neki vojnik, stariji čovjek ponosna držanja. Rugali su mu se nazivajući ga »William«, »Tecumseh« i tome slično.

— Mislili su da je to general Sherman — objasni Cris — ali uhvatili su krivoga.

— Ubit će ga. Sasvim sigurno će ga ubiti. Čovjek ustade. Bio je tridesetih godina, veoma visok i veoma mršav, koščati, malo povijenih ramena i dugačkih ruku. — Dobro, a što je tebi na pameti?! Da juriš za čoporom krvozednih vukova s ovakvom ženskom uza se? On je namrgođeno zurio u Cris. — Ako je se dočepaju, požalit će što je rođen!

— Neće da se vrati — reče Cris — govorio sam ti, ali neće.

— Vojnik kojega ste vidjeli to je moj otac — reče Barda.

— To nema veze. Lov i borba — to je muški posao. A oni lupeži su svirepi...

— Usprkos tomu, idem! Moram pomoći ocu!

— Bit će nas dakle troje! — Čovjek uzdahnu. — Već sam mislio da sam se riješio te bande, a sada moram opet k njima!

— Nismo te molili za pomoć — reče Cris strpljivo — možeš produžiti svojim putom ili ostani kraj vatre!

— Ne može to tako, drugaru! Ako sam se i bio spremio za bijeg, evo sada vas dvoje! Srljate u opasnost! Prirodno je da vam pomognem, pravi čovjek ne može drugo uraditi! Idem s vama, bilo dobro ili zlo! — On pruži ruku. — Zovem se Reppato Pratt iz Kentuckyja.

Kad su se upoznali, Cris pokaza rukom na zavežljaje:

— Ako imaš nešto za jelo, bili bismo ti veoma zahvalni. Danas nismo okusili ništa osim vode.

Reppato Pratt razžari vatru i pristavi lonac s kavom. Zatim velikim lovačkim nožem nareže dugačke reznjeve slanine i stavi ih u tavu.

— Vjerojatno su krenuli u zemlju Cherokkeja, to je najjužnije ođavde, Mick. Ali bojim se da onaj vojnik neće dugo... čim iskale na njemu svu svoju osvetničku mržnju, skinut će mu glavu.

— Tko zapovijeda njima?

— Neki Justin Parley. Sam sebe naziva majorom. Ali tu su još dvojica s kojim treba računati. Jedan od njih je veoma spretan revolveraš, ubojica, Del Robb. Ubio je nekoliko ljudi u Missisipiju i pobjegao na zapad. Parley se prikazuje kao vođa, ali neki misle da je Del Robb važniji.

Onaj drugi zove se Silver Dick Con-
tego. Prozvali su ga tako zbog njegove
srebrno-sive kose. On se nikada ne
gura naprijed, uvijek je miran, ali ni-
šta se ne poduzima dok on ne odobri.
Djeluje dobroćudno, ali kad ga ugleda-
š, sav se naježiš.

Cris je u sebi stvorio sliku te grupe
ljudi. Većina su bili bivši gerilci iz
građanskog rata; malo je njih bilo pra-
vih vojnika, ostalo bijahu naprosto
surove ništarije, skupljeni zbrda-zdola
u bandu razbojničkih koljača, predvo-
đenu Parleyjem i njegovim doglavnici-
ma.

Poznavao je on takve grupe u Irs-
koj. Najčešće su se okupljali kao borci
za slobodu, a kad su se najbolji od
njih povukli ili bili ubijeni, oni preo-
stali izgubili su svaku perspektivu i
mislili samo na ubojstva i pljačke za
svoju korist.

— Jahao si s njima neko vrijeme —
reče Cris — koliko ih ima?

— Sedamnaest, ali ima ih još dosta
oko Fort Sandersa, a neki dolaze dolje
iz Teksasa.

— Znaš li možda gdje će logorovati
naredne dvije noći?

— Znam, gotovo sam siguran da će
krenuti na to mjesto. Dobro je sakriveno,
ima obilje vode. Tu smo se zadržali
na putu ovamo. On pogleda Crisa. —
Valjda ne kaniš jurišati na njih?

— Moramo ih napasti, ne možemo
tek tako sjediti skrštenih ruku. Ali,
pošto nemamo sile, valja biti lukav i
udariti ih tamo gdje su najosjetljiviji;
moramo im ukrasti ili rastjerati ko-
nje.

— To je to! — kimnu Pratt glavom —
u ovoj zemlji čovjek bez konja je bes-
pomoćan... Ali to neće biti lako... nikako
neće biti lako. Sigurno će stražariti
oko konja.

— Dobro daj da jedemo pa da razmo-
trimo tu stvar. Reći ćeš mi sve o polo-
žaju tog logora i gdje će smjestiti ko-
nje.

Za vrijeme jela Pratt je ukratko ocr-
tao situaciju oko onog logorišta. Ono
se nalazilo u jednoj plitkoj udolini
između niskih, kupastih brežuljaka
blagih padina, obraslih travom; uzana
šumska staza vijugala je guštikom do
male kotline u kojoj se nalazio izvor,
okružen vrbikom i niskim raslinjem.

Na jugozapadnoj strani prostirao se
šumarak topola sa jednom čistinom.
Tu će noću biti smješteni konji.

— Prije nego što će ih privezati, otje-
rati će konje na pašu u jednu široku
dolinu nedaleko logorišta, vjerojatno s
dvojjicom, trojjicom stražara. Nema na-
čina da im se neprimjetno približimo, a
svaki susret s tim nitkovima znači
pucnjavu, Mick... oni ni s kim ne raz-
govaraju riječima već olovom.

Cris bijaše uplašen, priznao je to sam
sebi, ali odlučan da izdrži do kraja.
Protiv tih ljudi s kojima će se uskoro
sukobiti, imali su samo jednu šansu:
da prvi pucaju i točno pogađaju! A
Crispin Mayo bio je novajlija i neiskus-
san u baratanju oružjem. Kako bi dao
oduška svojim osjećajima, on kruto
reče Prattu:

— Budi ljubazan pa me zovi mojim
prvim imenom, inače ću morati da
te isprebijam... što bi bilo veoma nez-
godno, budući nam tako prijateljski
pomažeš!

Pratt se nasmiješi. — U redu. A ti
mene zovi Rep.

Jahali su više od jednog sata. Reppa-
to Pratt birao je put uz podnožja bre-
žuljaka kako bi ostali nevidljivi mogu-
ćim izvidnicima iz krošnji nekog
drвета ili sa vrha brijega. Kretali su se
oprezno i polagano. Morat će napasti
logor noću, ali to nije zabrinjavalo Cri-
sa. On, doduše, nije bio Indijanac, ali
kao vješt zvjerokradica, umio se tiho i
lako kretati po mraku.

Sunce se sklanjalo na zapad kad je
Pratt dao znak rukom da se zaustave.
On sjaši i pođe naprijed, promatrajući
tlo. Nalazili su se uz mali potok što se
ulijevao u rijeku čiji se tok lako mogao
razaznati po vrškovima drveća samo
milju, dvije dalje.

Pratt im ponovno pride. — Dvojica
su prolazila ovuda — reče on — bez
sumnje izviđači. Da vide nema li koga
u blizini.

— Misliš da će se vratiti?

— Ne vjerujem. Nitko od njih nije
suviše revan. Pronašao sam tamo na-
prijed dobro skrovište uz jedan mali
vrutak. Tamo ćemo pričekati noć.

Cris pođe do izvora, napije se, zatim
ispere lice i oči hladnom vodom. Kad
se pridigao, uz njega je stajala Barda.

— Crise — reče ona — ja se plašim. A vi?

— I ja se plašim.

— Ali nećete odustati?

— Nikako!

— Ja sam vas uvalila u ovo. Neću sebi nikada moći oprostiti ako vam se nešto dogodi.

— Prekasno je sada govoriti o tome, gospodice McClean. Tu smo — gdje smo! Svi troje.

Ona ušuti. Crisu je godila njena blizina, ali on nije bio naivan. To je bila kei pukovnika, a on je bio samo siromašan irski pečalbar, čovjek bez neke budućnosti. Osim toga, tamo daleko u Irskoj nalazila se i Maire Kinsella. Pa ipak, Mairin je lik bio nekako izbljedio u njegovu sjećanju. To ga je zbunjivalo jer je Maire bila jedini razlog zbog kojega bi se on jednoga dana vratio u stari kraj.

Reppato Pratt priđe do izvora. — Oni sada večeraju, a uskoro će dotjerati konje s paše.

Cris se naglo odluči. — Odmah krećemo. Kad počnu prikupljati konje, bacit ćemo se na njih — On se okrenu Bardi: — Držite se blizu nas i krenite s nama kad jurnemo među njih. Možda ne bismo bili u mogućnosti da se vraćamo ovamo po vas.

Pojahali su u noć, krećući se tiho, dok se neprijatelj nije pojavio na vidiku, tada se pritajše, čekajući.

Stado konja bilo je udaljeno oko tri stotine jardi od njihova skrovišta. Čuvari, dvojica nisu bili na konjima; upravo su krenuli da potjeraju stado na noćenje. Sunce zađe. Čuvari bijahu bezbrižni. Stado se polako okupljalo spremno da napusti pasište.

— Krenimo polako — prošapta Cris — sve dok nas ne ugledaju. A onda, juriš!

Provlačili su se kroz sve gušću tamu poznog sutona, kada sve stvari postaju nerazbirljive, nejasnih obrisa.

— Hajde, sada — prošapta Cris — juriš!

On okonča rečenicu prodornim pokli-
kom i podbadajući konje, oni se sjuriše na stado. Rep opali i jedan od čuvara okrenu se oko sebe i padne, pridignu se posrćući, a zatim ponovno padne

pogođen Crisovim metkom. Drugi čovjek pobježe glavom bez obzira, uvijek da ih je otkrila i napala konjička patrola. Uz glasne povike i pucnjavu tjerali se pred sobom krdo preplašenih konja. Sa neke uzvisine iza njih zagrmí hitac, ali oni se pod plaštem noći, izgube u prostranstvu prerije.

U međuvremenu je u logoru Justin Parley očekivao izvještaj o napadu.

— Bila su tri ili četiri jahača — javljao je stražar — a možda ih je bilo više. Dohvatili su prvim metkom Wesa Jacksona, a Noble je pobjegao.

— Što je s konjima?

— Raštrkani po preriji, svi do jednoga! Bit ćemo sretni ako uspijemo uhvatiti kojega od njih.

— A Noble?

— Čeka tamo... Kaže da nije imao šanse. Zaklinje se da je to bila konjica.

— On je glupak i kukavica. Svršite s njim.

Silver Dick Contego dignu pogled. — Razmisli malo, majore. — Silver Dick ga je uvijek tako oslovljavao kad je želio biti uvjerljiv. — Noble ima rodbinu tamo među Indijancima. I sam znaš da je on napola Cherokee, a mi idemo tamo, u njegov kraj. Oni će se raspitivati o njemu.

Parley je za trenutak oklijevao. — Dakako. Ne smijemo suditi tako strogo. Dok stignemo u zemlju Cherokeeja, mogao bi ispraviti tu svoju grešku. Zapravo dat ćemo mu već sada priliku za to. Noble?

Čovjek bijaše krupan, ugojen oko pojasa, snažnih čeljusti. Znojio se dok je prilazio, očito preplašen.

— Dopustio si da ti ukradu konje, Noble, no ti si valjan momak. Tako valjan da ćeš poći i dovesti konje natrag. Pođi odmah, Noble, i ne vraćaj se dok ne uhvatiš barem četiri konja. S njima ćemo prikupiti ostale.

— Ali...

— Odmah, Noble. Ovoga trenutka. Pouzdajem se u tvoju spretnost.

Preplašen i očajan, Noble se okrenu i pođe posrćući prema logorskoj vatri.

Čučeći uz vatru, čovjek grabežljiva lica, kao u sokola, zvao se Murray, obrati se Noblu: — Pete, pođi ovamo.

Moj sivac je sigurno udario prema našem prethodnom logoru, a ostali će ga po svoj prilici slijediti.

Pete Noble zahvalno klimnu glavom.

— Hvala, Murray. Pokušat ću.

On se uputi u noć, a Murray popije svoju kavu i ustade. Razmišljao je o Noblu. Taj je čovjek bio neznalica i potpuno beskoristan. On pokupi nešto zaliha i dodatne municije i obrati se ljudima uz vatru:

— Ti konji su nam neophodno potrebni. Ja ću također pokušati da ih pronađem.

Razmišljao je: neka Pete Noble pode naprijed, on će ga slijediti; neka Pete na sebe privuče vatru ako tamo ima nekoga, a onda, kad sve bude gotovo, onda će on, Murray, pokupiti konje.

— A onda — reče Murray glasno — onda ću...

Nije završio rečenicu, zadržavajući svoje misli za sebe.

V

Pukovnik Thomas McClean oslonio se leđima o panj. Konopac bijaše čvrsto zategnut oko zglavka na rukama koji su ga veoma boljeli. Ali gležnjevi, također vezani, nisu ga boljeli jer je konopac bio omotan oko čizama; on se nadao da će moći izvući noge iz čizama i pobjeći, ako mu se bude pružila prilika. Ali zasad su ga dobro držali na oku. No, barem nije bio vezan o panj.

Pa ipak se napokon dogodilo nešto što mu je oživjelo nade. Konji bijahu rastjerani i odmetnici su privremeno bili nepokretljivi.

Već im je nekoliko puta pokušavao objasniti da on nije general Sherman, ali mu nisu vjerovali. Shvatio je da ga namjeravaju mučiti i ubiti; s takvim izgledima, svaki je neočekivan događaj mogao u čovjeku pobuditi novu nadu.

No ipak ga je nešto zbunjivalo. Iz odlomaka razgovora načuo je da su konje rastjerala trojica ili četvorica bijelaca. Tko su bili oni? Nikako ne vojnici, još ne. Imao je naređenje da odmah podnese izvještaj sa svog inspeksijskog putovanja. Kako je bio poznat po svojim djelotvornim i brzim akcijama, vladin će se aparat odmah pokrenuti, čim od njega ne bude vijesti. S obje strane pruge istražiti će se nestanak vlaka, bit će otkrivena njegova otmica i nekoliko konjičkih četa i odjeljenja indijanskih izvidnika kre-

nut će u potragu. To će se dogoditi najdalje za četrdeset osam sati.

Silver Dick mu priđe, pregleda vezove i zatim čučnu kraj njega. — Ne nadajte se ničemu. To je samo privremeni zastoj. Uskoro će se vratiti naši ljudi s konjima.

— Možda. — McClean učini kratku stanku, zatim nastavi: — Contego, želio bih da razmislite o ovome. Vi ste, kao i Parley, uvjereni da sam ja general Sherman, ali ja to nisam. Zovem se Thomas McClean i imam čin pukovnika.

— Ali oznake činova su vam generalske.

— Točno. Posljednjih mjeseci rata bio sam privremeni general, no moj stalni čin je samo pukovnički. Viši sam i teži od Shermmana, a i kosa mi je tamnija od njegove. Onaj tko ne poznaje nijednoga od nas, može nas lako zamijeniti.

Silver Dick je razmišljao. — Ako je tome tako, onda pretpostavljam da za vama neće tragati tako kao za generalom.

— Kriva pretpostavka — reče McClean. — Contego, general Sherman je vrhovni komandant, a on neće oklijevati. Sigurno je već razaslao mnogobrojne patrole na sve strane. Dijelom zbog mene, a još više zbog toga što ste zaustavili vlak. — McClean se promeškolji kako bi malo ublažio ukočenost svojih udova. — Promislite, Contego, prije najmanje dvadeset i četiri

sata glasnik je već krenuo sa stanice u Fort Sanders i na gradilište. Najmanje četiri ćete konjice s indijanskim tragačima krenut će ovamo. Zaigrali ste na veliku kartu, no izgubili ste.

— To vam sve neće pomoći — reče Contego — do tada ćete biti mrtvi.

— Rekoh vam da razmislite, Contego. Mrtav, nisam vam ni od kakve koristi. A živ, mogao bih se zauzeti za čovjeka koji mi je pomogao.

Contego ustade. — Pa, moram priznati — reče smiješeci se — o tome vrijedi razmisliti.

Mora da je bilo već deset sati, sudeći po mjesecu koji bijaše pun. Justin Parley, Del Robb i još neki skupili su se oko vatre i tiho razgovarali.

Pretpostavimo da on zaista nije Sherman — reče jedan od njih — ipak je on prokleti Jenki. Zato ga treba ubiti i zakopati: nitko neće moći ništa dokazati.

— Djevojka me vidjela — reče drugi — volio bih da imamo i nju.

— I ja bih volio da je imamo — dometnu prvi i naceri se.

Parley uzme gutljaj kave, ali zlovoljno odmah ispljuni tekućinu. — Tko je još osim Nobla pošao za konjima?

— Murray je krenuo za njim — reče Robb — Noble ne vrijedi mnogo, ali Murray je tvrd i opasan.

— A što s ovim? — upita Robb, mahnuvši glavom u smjeru pukovnika — koliko ćeš se još natezati s njim?

— Pa ne žuri nam se — blago odgovori Silver Dick — pričekajmo dok pribavimo nekoliko konja. Ako nam se potjera približi, mogli bi nas pustiti u zamjenu za njega.

Pete Noble je slijedio tragove konja koje je otkrio pri jasnoj mjesecini. Već nakon prve milje izdvojio je otiske kopita onih konja koje su jahali nepoznati napadači. Prepoznao je tragove Prattova konja, kao i tragove konja kojega je Pratt ukrao iz njihova stada.

— Trebalo je ubiti tog Pratta — promrmlja on — znao sam to cijelo vrijeme.

Druga dva konja bijahu mu nepoznati; oba dobro potkovani. Jahači nisu bili Indijanci, a ova dva konja bijahu

potkovani nedavno. Najbliži kovač zapadno odavde nalazio se u Fort Sandersu, a istočno odavde najmanje stotinu milja. Prema tome, ti su konji bili potkovani daleko odavde, ali od tada ipak nisu prevalili više od nekoliko milja, jer se na jasnim otiscima kopita nisu zapažali nikakvi tragovi istrošenosti.

Zamislilo se nad tom zagonetkom dok mu se nije nametnulo jedino moguće rješenje — ti su se konji nalazili u vlaku! Tamo je zaista i bio jedan stočni vagon, ali oni nisu na njega obraćali pažnju, brinući se samo za kola u kojima je putovao general Sherman. Znači da se u tom vlaku nalazila i jedna konjička četa! Dakako, opazili su nekoliko vojnika dok je vlak prolazio, ali nitko nije pretpostavljao da bi u vlaku moglo biti i konja.

Zaključak je bio logičan — odjel konjice već je bio na tragu Parleyju i njegovim ljudima.

Bio je u napasti da se vrati i opomene ih, ali bilo mu je naređeno da se ne vraća bez konja. Osim toga, Pete nije želio da se u vrijeme sukoba između konjice i Parleya nađe negdje u blizini.

Bližila se ponoć kad je stigao na mjesto gdje su se konji raštrkali. Razgledao je tlo dok nije pronašao trag Murrayjevog snažnog sivca koji je, kao što je Murray predvidio, krenuo prema prethodnom logorištu gdje je bilo dovoljno vode i trave. Za njim je pošlo još nekoliko konja i Noble krenu njihovim tragom.

Premda je bio snalažljiv i pronicljiv u čitanju tragova, Noblu nikad nije padalo na pamet da bi i njega mogao netko slijediti. Kretao se sada bezbrižno, znajući gdje će naći konje. Stići će ih sutradan rano ujutro, odmarajući se usput tu i tamo.

Tri konja s jahačima i tovarni konj odvojili su se od krda nedugo nakon što se stado počelo raštrkavati, skrenuvši prema istoku. Vjerojatno su pošli prema rijeci koja se nalazila u tom pravcu. Nije se mnogo zabrinjavao zbog njih jer ih je na mjesecini mogao lako zapaziti iz daljine, a bilo je tu dosta udubljenja u zemlji, raspuklina među stijenama, gustog raslinja i mnogo drugih mjesta na kojima se

mogao pritažiti dok ih ne dobije pred nišan svog oružja. A on je bio veoma dobar strijelac.

*** /

Reppato Pratt vodio je malu grupu u šumovitu dolinu blizu rijeke.

— Moramo biti veoma oprezni — reče on — odmetnici će tražiti svoje konje uz rijeke i izvore, znajući da će životinje same potražiti pojiło. Zato ćemo samo uzeti vode koliko nam treba i povući se natrag u šumu.

— Što bi uradili s nama ako bi nas našli? — upita Barda.

— Postrijeljali bi nas, ako ne bismo mi prvi pucali na njih — odgovori Rep i pogleda Crisa: — Prilično si dobar s tim pištoljem. Jesi li ga mnogo upotrebljavao?

— Ne, nikada! Jednostavno sam pucao onamo kamo sam pogledao.

— Tako je i najbolje. Ako na nešto pokazuješ prstom, onda ga uperiš pravo u to; godinama si već navikao na to. Isto je i s pištoljem. Jednostavno ga uperiš i pucaš. Koliko budeš više proučavao i petljao oko toga, toliko ćeš vjerojatnije promašiti.

Napojivši konje, povukli su se među drveće i smjestili se na jednoj maloj čistini da se odmore.

— Nikakve vatre — upozori Rep — udaljeni smo od njih najviše četiri ili pet milja.

Cris skide svoj kaput i udobno se smjesti pod drvo, dok je Pratt zapanjeno promatrao mišiće na njegovim ramenima i rukama koji kao da su prijetili da će iskočiti ispod prugaste košulje.

— Nebesa, kakva gora od čovjeka — lane Pratt — da nisi rvač, mornče?! Na tebi nema ni grama sala!

— Pa, čitav sam život naporno radio. Brinuo sam se o farmi, ribario, orao zemlju, kopao treset. Ponekad sam se malo i rvao, a dva-tri puta i boksać, ali nisam imao vremena da se tome posebno posvetim. Lijepo je bilo živjeti u County Corku, ali tamo nije bilo vremena za dokolicu, valjalo je mnogo raditi.

U svojoj petnaestoj godini Cris više nije imao dostojna protivnika u čitavom okrugu; obarao je na zemlju svakoga tko bi se smatrao nekakvim rvačem. S osamnaest potukao je nekog

boksača koji je došao čak iz Dublina, a slijedeće godine nekog drugog, iz Liverpoola. Kretao se urođenom lakoćom i smišljeno koristio svoju snagu, a njegov ga je ujak naučio mnogim vještim zahvatima i pravilnom radu nogu.

Dok je tako Cris, izgubljen u mislima i ruku prekrizanih iza glave, promatrao zvijezde, pride mu Barda i sjede uza nj.

— Gdje je Rep — upita on.

— Mislim da spava — odgovori ona i nastavi: — Crise, hoćemo li moći izbaviti moga oca od njih?

— Možda će uskoro stići vojska. Kako bilo, ipak smo ih za neko vrijeme zaustavili.

— Oni će ga ubiti, Crise. Moramo ga izvući odatle!

— Njih ima šesnaestorica, tamo... vi ne znate što govorite! Imali smo sreću što nas nisu pobili kada smo im otjerali konje, ali da usred logora otmemo čovjeka... vi ste luckasti, djevojko. Luckasti!

— Onda će mi gospodin Pratt pomoći!

Cris se nakostruši: — Uvjereni ste u to, zar ne? Nije on ništa bolji ni sposobniji od mene, ali kažem vam, čovjek bi morao biti lud pa da se suprotstavi onima tamo. Lud!

— Dopustili biste da muče moga oca? Da ga ubiju?

Cris se ljutito okrenu: — Pa vi biste stavili na kocku naše živote, Barda McClean, da spasimo čovjeka kojega ni ne poznajemo! Njih je šesnaestorica!

— To nijè tako mnogo! — reče ona drsko — čitala sam priče, gdje...

— Priče, zar ne? A ja vam ponovno kažem, djevojko, da ovo nije nikakva priča! Njihovi revolveri ne izbacuju čorke, u njima je smrt!

— Ostavit ćete ga dakle da umre? — reče ona prezirno.

On ustade i udalji se bez odgovora, prebirući u pameti što bi joj sve mogao izgovoriti u svojoj ljutini; naročito ga je zasmetala njena podrugljivost. Što ako se Rep upusti u to? A mogao bi... on je bio odvažan, a možda je imao čak i neke prijatelje u logoru.

Sjeti se pukovnika; bijaše udaljen od njih samo nekoliko milja, a možda ga upravo sada muče ili se spremaju da ga ubiju. Bilo je malo nade da bi preživio. Vojska će, doduše, vjerojatno pronaći neke od njegovih ubojica, no za njega mrtvoga to bi bila slaba utjeha.

Cris Mayo se prisjeti prezrivog pogleda Barde McClean. Ta djevojka nije uopće bila svjesna opasnosti. Naivna luda, što je ona znala o tak-

vom ološu kao što su bili Justin Parley i njegovi ljudi?

Ali on je znao. Upoznao je okrutnost, vidio kako ljudi ubijaju jedan drugog... ni za što.

Odjednom se naglo okrenu, zgrabi sedlo i baci ga konju na leđa. Pritegnu kolan i nabaci oglav s uzdama. Zatim pokupi pušku i uzjaši. Dobro, djevojka je luda... pa neka i on bude lud, ali ipak će poći tamo! I to odmah sada.

VI

Cris Mayo nikada nije sebe smatrao naročito hrabrim, ali je bio svjestan toga da nije kukavica. Mnogo puta se u životu suočavao s opasnošću: u ribarskim čamcima na pučini, na brodu kojim je stigao u Ameriku, pa čak i u ogorčenim tučama u svom zavičaju, i uvijek je uradio sve što je valjalo uraditi. Često je bio ustrašen, ali je isto tako bio navikao da ide do kraja, bez obzira na strah.

Ne govoreći ništa ni Bardi ni Repu, odjahao je mirno i bezglasno u noć. Kad se izvukao iz šume i dohvatio prerije, požurio je hitrim kasom prema logoru odmetnika.

Nepunu milju pred svojim ciljem pustio je konja hodom. Pomno je pazio na njegove uši, znajući da mu je to najbolje upozorenje za sve ono nepoznato pred njim u tamnoj noći.

Nekoliko puta je zaustavljao konja i pažljivo osluškivao. Nije još imao nikakvu predodžbu o tomu što će ili što bi mogao uraditi, jedino se nadao da će pri svom dolasku vidjeti ili naći nešto što bi mogao iskoristiti kao prednost u svom napadu. Također se nadao da će straže biti manje oprezne, budući da više nije bilo konja koje bi trebalo čuvati.

U podnožju brežuljka naišao je na zemljište obraslo niskom šikarom i kržljivim drvećem koje nije pružalo gotovo nikakav zaklon, ali unutra je otkrio jednu omanju špilju i tu ostavio svoga konja, privezavši ga za debeli korijen jedne vrbe. Šuljajući se

između grmlja, zaustavljao se da prisluhne.

Pognut, počeo se uspinjati uz brdo. Trava bijaše jedva pet-šest inča visoka, ali je povremeno nailazio na poneki grm, po koju odvaljenu stijenu i udubljenja u zemlji koja su mu pružala iluziju sigurnosti.

Stigavši na vrh, oprezno proviri preko. Samo je jedna vatra gorjela. U ostale dvije tinjala je žeravica i oko njih je mogao zamijetiti tamne prilike usnulih ljudi. Trojica, koji su ležali malo po strani od ostalih, vjerojatno bijahu vođe o kojima je govorio Rep-pato.

Promatrao je prizor ispod sebe. Nije bilo mnogo izgleda da se neopaženo uvuče u logor, ako ga je htio isto tako i napustiti. A da se spusti i popne ogoljelim pristrankom, značilo bi izložiti se pogledima čitava logora.

Razmišljao je kakvu bi varku mogao smisliti da oslobodi pukovnika, ali se nije mogao ničemu dosjetiti. Postao je nemiran. Došao je ovamo da nešto poduzme i nije se želio vraćati a da makar ne pokuša nešto. Reppato Pratt bi zasigurno već smislio neki plan.

Vrijeme je prolazilo. Brinuo se za konja dolje u šikari. Kad bi zanjištao, odmetnici bi ga čuli! A čuo je da tu ima vukova i puma.

Odjednom se u logoru pojavi neki čovjek s puškom pod rukom. Polako je koračao prema vatri. Sagnuvši se, čovjek baci nekoliko suvaraka na žeravicu i uspravi se osvrćući se oko sebe.

To je stražar sa čistine odakle su im oteali konje, mislio je Cris. Ali, ako je on sada bio ovdje, kod vatre...! Znači da je jedan od izlaza bez nadzora, a to treba iskoristiti! On se hitro pokrenu, ali se odmah zaustavi. Čovjek je prišao zarobljeniku i nagnuo se nado nj kao da ispituje čvrstinu konopaca kojima je bio vezan. U tom trenutku Cris ugleda bljesak noža u njegovoj ruci.

Namjerava li ovaj čovjek ubiti pukovnika? Cris posegnu za puškom, ali prije nego se mogao odlučiti što će, ugleda kako svjetlost vatre igra na hitrim pokretima noža što se zasijecao u konopac... stražar je oslobađao pukovnika McCleana! Sada mu je već pomagao da se pridigne.

Oni se okrenuše i za trenutak odsjaj vatre i svjetlost mjesecine preplavi lice stražara. Cris prepozna Reppato Pratta.

Kako je do đavola on...?

Upravo su se provlačili kroz izlaz kad se iznenada iza njih pojavi drugi stražar.

— Hej! — viknu on — što je to sad?

Rep opali iz okreta, ne dižući revolver sa kuka i metak odbaci stražara na zemlju. U istom trenutku u logoru nasta pometnja. Ljudi poskakaše na noge. Netko uzviknu: — McClean! Gdje je pukovnik?

Cris Mayo nasloni pušku uz obraz i otvori vatru.

Njegov prvi metak oprlijo je čovjeka koji je vikao za pukovnikom. Čovjek odskoči i Cris ponovno opali. Tane udari u čovjeka s revolverom u ruci i prevrnu ga u vatru. On zaurla i poskочи oborivši lonac s kavom, dok su mu po odjeći izbijali plameni jezici. Nekoliko ljudi mu priskoči da ugase vatru.

Cris opali jedan hitac na sreću, u smjeru gdje je malo prije vidio Parleyev ležaj, a zatim ponovno otvori brzu paljbu po logoru.

Metak udari o kamen blizu njega i poput razlucene ose prozuji u noć. Rep i McClean su nestali i Cris ustao novi da je krajnje vrijeme da učini isto. Otputzavši hitro sa vrška brijega, skoči na noge i potrči niz obronak.

Konj bijaše uplašen i nemirno je poigravao na mjestu, visoko uzdignute

glave. Tihim riječima Cris ga primiri, tapšući ga po vratu.

Zadržavši se toliko da ponovno napuni oružje on odveza konja i uzjaši. Pođe u pravcu kamo je pretpostavljao da bi Rep mogao krenuti; zaustavio se nakon nekog vremena i osluhnuo. Nije čuo nikakav zvuk... ništa!

Okrenu se i odjaha u njihovo skrovište. Sve bijaše mirno i tiho. Jahao je oprezno, napetih čula.

Logor je bio prazan.

Gdje je bila Barda McClean? Je li otišla s Repom da spašava oca? I ako jest, gdje su sada?

Napojio je konja a zatim se i sam osvježio. Bijaše zbunjen, ne mogavši vjerovati da bi Rep poveo Bardu sobom na takav pothvat. A možda i jest, ona je bila mušićava i nepopustljiva.

Sjeo je pod drvo i čekao, osluškujući. Mjesec je polako bljedio. Zadrjemao je, probudio se i ponovo zadrjemao. Ali od onih koje je očekivao, nitko se nije pojavio.

Na istoku zarudi zora. On se pope na jednu uzvisinu da osmotri preriju, ali prostrana ravnica, isprekidana tu i tamo niskim kupastim brežuljcima, bijaše prazna.

Što će odmetnici sada poduzeti? Bez sumnje će pokušati da se ponovo dočepaju svog zarobljenika i svojih konja. I da se osvete onima koji su im pomrsili račune.

Idući natrag, prema logoru, jednodnom zastade, opazivši na tlu tragove. I ne samo tragove... na zemlji su ležala dva opuška od cigareta. Cris je veoma rijetko pušio, a i onda samo lulu, a cijelo to vrijeme nije primijetio da bi Pratt bio pušač. Pa ipak je netko stajao na ovome mjestu, jer su tu bili jasni tragovi čovjeka koji se premiještao s noge na nogu, pušeći dvije cigarete dok je čekao i promatrao.

Cris čučnu da prouči tragove. Bijaše to krupan čovjek u iznošenim čizmama izlizanih peta, s raspuklinom na jednom potplatu. Uspravivši se, pogleda kroz vrbik prema mjestu koje je čovjek po svoj prilici promatrao.

Pogled mu pade pravo na prostor gdje je Barda spavala ili sjedila. Prepoznao je to mjesto jer ga je sam oda-

brao kao najudobnije za Bardin odmor.

Odjednom Crisa obuze beznaдна zabrinutost. On se odšuljao, ne rekavši nikome ni riječi, a zatim je Reppato Pratt učinio to isto! Vjerujući da se Cris nalazi u blizini, otišao je da pokuša spasiti pukovnika, nehotice ostavivši Bardu samu.

Tko je bio čovjek koji je oteo Bardu McClean? I kamo je otišao? Ako je bio jedan od odmetnika, onda se nije vratio natrag u logor jer bi ih Cris vidio. Vjerojatno je dakle odlučio da zadrži djevojku za sebe ili da možda zatraži za nju otkupninu od željeznice. To je bilo vrlo vjerojatno, zaključivši Cris, budući je među ljudima kakve je oko sebe skupio Parley bilo veoma malo privrženosti; svatko je nastojao da što više prigrabi za sebe.

Jutro bijaše tmurno i sivo. Cris je bio nemiran i razdražen, ne znajući na koju stranu da krene, a nestrpljiv da nešto uradi. Pokušao je slijediti tragove čovjeka preko čistine, ali mu to nije pošlo za rukom. Kretao se oprezno, budno motreći na moguću opasnost i istovremeno tragajući za bilo kakvim otiskom koji bi mu mogao poslužiti kao polazište. Konačno uzjaši konja i krenu izvan logora. S brežuljka na kojem je bio prošle noći, mogao ga je lako primijetiti čovjek s dobrim očima ili dalekozorom, ali on nije mario za to. Mislio je samo na Bardu. Ona se nalazila u rukama tog nepoznatog čovjeka i on mora da je nađe... i to odmah...

Nenadano je naletio na tragove, zahvaljujući ne toliko svojoj spretnosti koliko strpljenju i trudu. Bijahu to otisci kopita petero konja, skupljenih na gomilu, a trag jednoga od njih bio je utisnut dublje od ostalih. To je lako protumačio. Jedan je čovjek pohvatao pet konja od onog rastrkanog krda i sada jahao jednoga, a četiri vodio za sobom. Cris pođe dalje, ali, vođen nekom slutnjom, okrenu se i počne slijediti tragove konja.

Trebalo mu je samo dvije minute da utvrdi kako se nalazi na tragu čovjeka koji je oteo Bardu. Mora da je bio nešto primijetio... možda Repa ili Crisa kako napuštaju skrovište... i zatim pošao da izvidi što je to. Sigurno

je pričekao dok i drugi od njih dvojice nije otišao, sudeći po opušcima cigareta.

Nedaleko mjesta gdje su bili privezani konji otkrio je otisak stopa krupnog čovjeka u izlizanim čizmama, a uz to i manji, jasno izraženi otisak pete u zemlji među čupercima trave... Barda.

Znači, tako! Momak koji je pronašao konje, otkrio je i Bardu, ali se nije vratio u Perleyjev logor. Istražujući naokolo, Cris pronađe da tragovi vode prema zapadu, nizinskim terenom. Uz tragove tih konja, Cris prepozna i tragove Bardine kobile.

Zaustavivši konja, promotri kraj koji je morao preći. Postepeno se saziviljavao sa okolicom, a vid, sluh i pronicljivost postajali su mu sve oštriji.

Pogledom je obuhvatio dugačak planinski lanac na zapadu. Podbode konja i, držeći pušku u ruci, krenu hitrim kasom, lako slijedeći uočljive tragove.

Čovjek koji je zarobio Bardu kretao se nešto južnije od zapadnog pravca i Cris Mayo ubrza konja. Mogao se kretati brže nego čovjek koji vodi sobom krdo konja, ukoliko dotični ne bi mijenjao konje za vrijeme jahanja, ali za sada to još nije uradio, ne sluteći da ga netko slijedi.

Reljef zemljišta se polako mijenjao. Brežuljci postajahu viši i strmiji, vidjelo se sve više ogoljelog stijenja, a drveće je raslo više na hrptu planinskih lanaca. Zemlja bijaše isušena, raslinje žilavije, više sivkaste nego zelene boje. Trag se lako razaznavao. Kad se popeo uz neku uzvisinu, mogao ga je uočiti kao neku bjelkastu crtu preko travnate ravnice prema udaljenim stjenovitim brdima.

Možda je čovjek odande pažljivo osmatrao teren iza sebe, ali Cris nije imao drugog izbora. On potjera konja galopom preko ravnice, u pravcu stjenovitog brda.

Pete Noble našao se u škripcu. Pronašao je konje na mjestu koje mu je sugerirao Murray i stao se vraćati. Nalazio se svega nekoliko milja od logora kad je opazio jahača koji se pojavio iza brežuljka i okrenuo prema nji-

hovu skrovištu. A takvog konja, kao što je bio ovaj, nije imao nitko iz njihove grupe.

Po svoj prilici nepoznati bijaše izvidnik. Po tomu se moglo pretpostaviti da se neka četa nalazi u zasjedi, tamo odakle se on pojavio. Pete odlučio da istraži okolicu prije nego što se vrati u logor.

Brzo se približavao tom mjestu, kad ugleda drugog čovjeka kako odlazi vodeći sobom konja bez jahača. Pete je sada bio siguran da se radi o vojničkoj patroli ili civilnoj potjeri. Valjalo je o tome obavijestiti Parleyja, kako bi se izbjeglo iznenađenje.

Ostavivši konje, Pete se oprezno prikradao sve bliže. Iako je bio krupan čovjek, kretao se vrlo spretno i tiho, jer je bio napola Cherokee, provevši veći dio života među Indijancima. Nije bio osobito hrabar, ali se pouzdao u svoju vještinu i nije se naročito plašio da bi mogao biti otkriven.

Tada ugleda djevojku. Ležala je na zemlji i spavala. Premda je svjetlost mjesečine slabo prodirala kroz krošnje drveća, ipak je lako ustanovio da je mlada i privlačna. Rukom otare graške znoj sa obrva i gornje usne. Djevojka... sama?

Smotao je cigaretu i oprezno je pripalio, zaklanjajući rukom plamen. Tek jedan konj bijaše privezan nedaleko nje, jedna kobila. Pete Noble je nape-to razmišljao, pušeći već drugu cigare-

tu. Dvojica su muškaraca napustila to mjesto, jedna je djevojka ostala...

Ona bijaše jedna od onih troje koji su otjerali njihove konje! Justin Parley bi nesumnjivo bio zadovoljan i zahvalan Petu ako mu djevojka pade u šake.

Parley? A zašto da je izruči njemu? Zašto da je ne zadrži za sebe? On je i pronašao, ne Parley. I tko je napokon bio taj Parley? Petu Noblu nije bio potreban nikakav Parley. On je živio tu na zapadu davno prije nego što se Parley pojavio u ovom kraju. Polovica njegovih predaka živjeli su ovdje od davnine! Ako bi on ugrabio ovu djevojku i pobjegao s njom, tko bi za to ikada saznao?

On stupi na malu čistinu. U tom trenutku djevojka naglo otvori oči.

— Gospodice — reče on — budete li vikali, bit ću prisiljen da pucam.

Barda McClean bijaše uplašena, ali svjesna da to ne smije pokazati. Ona sjedne.

— Zašto bih vikala? Znam da ste došli da me odvedete natrag do željeznice, kako biste mogli primiti nagradu.

— Nagradu? — Noble nije bio posebno bistar čovjek, ali je umio namršnati novac. — Kakvu nagradu?

— Pa, nagradu koju je željeznica ponudila onome tko dovede natrag mene ili moga oca. Ja sam kćerka pukovnika McCleana.

VII

Pete Noble prevrtao je po svojoj pameti ono što je upravo čuo. Razmišljanje nije nikada bilo njegova jaka strana. Sada je bio zabrinut i zbunjen problemom koji mu se nametnuo. Imao je ovdje djevojku, djevojku kakvu nikada prije nije vidio i kakvu vjerojatno nikada više neće sresti.

S druge strane, tu je bila nagrada. On doduše nije čuo ni za kakvu nagradu, ali nije bio ni u prilici da od nekoga čuje nešto o tome, a sasvim je vjerojatno da je nekakva nagrada ponuđena. On nije bio budala i sasvim

je točno shvatio da ga Parley zamalo nije dao ustrijeliti. Parley je ubijao ljude za mnogo manje greške od one koju je počinio Pete.

Zašto dakle da se vrati i izloži se pogibelji Parleyjeve iznenaodne zlovo-lje? Zašto da ne odvede ovu djevojku u Fort Sanders i ne pokupi novac? Zapravo... zašto da ih ne obavijesti gdje se nalazi pukovnik McClean? To bi mu donijelo još više para.

Barda je lako mogla zapaziti kako se nepoznati bori s odlukom što da uradi i nije više progovorila ni riječi.

Pogledom je ispitivala mračne brežuljke dok su jahali na zapad, nadajući se nekom znaku života od Repa ili Crisa. Uzalud. Bez obzira na namjere tog čovjeka, bila je svjesna opasnosti u kojoj se našla.

— Moj se otac trebao dvadeset i trećega pojaviti u Fort Sandersu — reče ona iznenada — tamo se održava sastanak kojem će prisustvovati generali Grant, Sheridan, Sherman, Haney i neki ljudi od željeznice, kao Thomas Durrant, Dodge i još neki. Radi se o promjeni smjera željezničke trase. Nećete dakle imati nikakvih poteškoća da podignete svoju nagradu.

Svitalo je sivo jutro.

On ne odgovori. Jahali su nekoliko milja u potpunom muku. Dok su zaočkretali oko podnožja nekog brijega, ona ugrabi priliku i osvrnu se, ali ne ugleda ništa što bi joj nagovijestilo spas. Njene nade potonuše i ona po prvi put osjeti pravi strah. Taj čovjek bijaše ne samo golema oblićja, već i surov i tup, više životinja nego čovjek, a ona nije imala nikakva oružja kojim bi se mogla obraniti.

Čovjek je očito dobro poznao kraj kojim se kretao, odabravši za odmor jedno udubljenje nalik na posudu, okruženo kamenim stijenkama i otvoreno samo na jednu stranu, prema rijeci. Bio je tu i jedan mali izvor, drveće, dovoljno granja i dobre paše za konje. Na jednom kraju nalazio se omanji krug sazidan od kamenja i Noble krenu onamo. To bijaše ognjište, ispunjeno pougljenim ostacima vatre.

Podignuvši Bardu iz sedla, spusti je na zemlju i povede konje na vodu. Nije imalo smisla da pokuša pobjeći jer bi je on pronašao bilo kamo krenula. Njena jedina šansa bijaše da u njegovoj pameti podržava misao o tome da je vrati natrag.

On je bio opasan, opasan jer je bio tup i jer je u njemu drijemalo nešto nedokučivo. Bijaše veoma snažan. Ona je bila dobro razvijena, čvrsta djevojka, pa ipak je skinuo s konja kao da je bila pero. Bila je to surova, troma snaga, no ona je zapazila kako se, u slučaju potrebe, kreće nevjerojatnom spretnošću i brzinom. Mora ga dakle pridobiti na svoju stranu.

Vrativši se, on se stade baviti oko vatre. Navikao na te svakodnevne poslove, radio je to hitro i pažljivo, bez suvišnih pokreta. Znala je dobro na što cilja kad joj je postavio prvo pitanje:

— Kako to da ste se našli ovdje, u ovom kraju?

— Putovala sam s ocem. Išao je poslom u Fort Sanders, kao što sam vam rekla.

— Mislim, ovdje... u preriji... s onom dvojicom.

— Tražila sam oca. Jednog od one dvojice ljudi ne poznajem, on nam se pridružio tu vani. Zatim pribjegnu laži, kako bi stvar izgledala vjerodostojnija. — Onaj drugi je namještenik željeznice. Kazala sam mu da će biti izbačen iz službe ukoliko ne pođe sa mnom.

Ona ušuti dok je Noble pripremao jelo i razmišljao. On odjednom upita:

— Kako mogu znati hoću li dobiti nagradu?

Ona ga začuđeno pogleda. — Pa naravno da ćete je dobiti. Kazat ću im kako ste lijepo postupali sa mnom. Napokon, spasili ste mi život.

On se zadubi u misli, a u nju se polako počne uvlačiti strah od toga kojim bi pravcem te njegove misli mogle skrenuti. Ona naglo predloži.

— Zašto ne odjašemo u Fort Sanders? Mogli bismo odmah nastaviti put.

— Mogli bismo, ali konji su umorni.

— Mogli bismo za vrijeme jahanja mijenjati konje, kao Mongoli.

— Tko? Koji su to?

— Mongoli. Pod vodstvom svog zapovjednika Džingis Kana osvojili su čitavu Aziju i veći dio istočne Evrope. Svaki je jahač imao nekoliko konja i oni su prelazili s jednog konja na drugog bez zaustavljanja.

On je zurio u nju. — Što ne kažete? Jesu li oni bili ratnici?

— Jedni od najstrašnijih. Razorili su na stotine gradova.

— Ali kladim se da ipak nisu nikada naletjeli na Crnonoge Indijance. Ti Crnonogi, ti su opaki. Isto tako ratnici. Živio sam među njima. Mogao bih opet da budem s njima i da me nitko ne uhvati, čak ni vojska. Mogu da učinim što god hoću — nastavi on hvalisa-

njem — pa da se sakrijem među Crnonoge i nitko me ne bi mogao pronaći. — On upravi pogled u nju i oči mu odjednom zlobno zasvjetlucaše. — Mogu vas odvesti tamo, među njih, da vas ni vaš otac više ne bi mogao pronaći. Nikada ne bi saznao što vam se dogodilo.

Razgovor je skrenuo opasnim pravcem te mu ona napomenu: — Moj otac ima mnogo prijatelja među Indijancima. On je dobar prijatelj Crvenog Oblaka.

— Crveni Oblak je Sioux. On ne želi da se petlja s Crnonogima, a još manje sa Cherokeejima. — Noble ustade. — Lezite tu i odmorite se. U podne krećemo.

Pošao je da prigleda konje, a ona uzme čupati pregršti trave kako bi joj ležaj bio udobniji. Prstima napipa okrugli kamen veličine šake. Uzme ga i stavi na dohvata ruke. Ogleda se za nekim kraćim štapom koji bi joj mogao poslužiti kao oružje, ali ne nađe ništa prikladno.

Barda sjede naslonivši se leđima o drvo. Kroz lišće mogla je vidjeti nebo, ono isto jutarnje nebo koje je toliko puta gledala kod kuće, u Marylandu... kako davno je to bilo, kako daleko.

Pomišljajući na njene školske dane, na njenu baku, na njen dom... bilo je nevjerojatno da se sada nalazi ovdje, u takvim okolnostima. Sama s čovjekom koji je bio ispod razine ljudskog bića, s čovjekom koji je bio uvjeren da smije uraditi što hoće i onda pobjeći, nekažnjen, u logor Crnonogih Indijanaca.

Lakim pokretom ruke osvjedočila se da je kamen još kraj nje. Dakako, bilo bi bolje imati pušku, no prisjeti se nečega što je rekao njen otac, kad su jednom zgodom razgovarali o prednosti koju ima vojska naoružana puškama, on je rekao: — Ne zaboravi, draga moja, da su se tisuće godina prije no što je izumljena puška ljudi ubijali toljagama i kamenjem. Bačeni kamen može ubiti isto kao u i ispaljeni metak.

Priao joj je dodir hladnog kamena o dlan njene ruke. Ona nasloni glavu o stablo i za trenutak sklopi oči, svladana prevelikim umorom. Iznenada osjeti pokraj sebe neko gibanje i, trep-

ćući, otvori oči. On je stajao nad njom. — Ustajte! — reče on. — Nemam namjeru da vas odvedem natrag.

Ona ostade nepomična. — Ako mi bilo kako pokušate nauditi, ne ginu vam vješala.

— Do đavola — reče on — nikada me neće pronaći. Među Crnonogima...

Ona se ražesti. — Ne budi glup! — reče i ustade zaklanjajući tijelom ruku u kojoj je držala kamen. — Prošlog su mjeseca vojnici upali u logor Crnonogih i uhapsili poglavičina sina zbog ubojstva jednog čovjeka. Bio je obješen. Vrijeme se mijenja, nije sve kao što je nekad bilo!

— Lažete — usprotivi se on — to je prokleta laž.

Zadala mu je udarac u najbolnije mjesto jer je on to sebi bezbroj puta predočavao kao pribežište, kao konačno utočište, mjesto gdje ga nitko ne bi mogao pronaći. A ona je to sada razotkrila.

— Istina je — Osmjelila se razgnjevljena saznanjem da je taj nečovjek, taj grmalj pokušava zaplašiti. — Istina je i, ako me samo takneš, učinit ću sve da te vojnici dobiju u ruke. Oni me znaju još kao dijete. Bila sam im i kćerka i sestra, njima svima! Ako me dirneš, oni će te...

On ustuknu, zureći u nju. — Mislite li da se plašim? Briga mene za te vojnike. — A onda mu oči zasjajiše gotovo luđačkim sjajem. — Kako bi oni mogli znati da sam nešto počinio? Uradit ću ono što želim i kad vas budu našli, mislit će da su to uradili Indijanci, oni će...

Koraknuvši prema njoj ispruži ruke da je uhvati oko pasa.

A ona zamahnu kamenom.

Barda McClean je još od djetinjstva plivala i jahala konje, vatrene konje kojima je trebala snažna ruka. I ona je veoma snažno zamahnula kamenom. On je to prekasno uočio; podigao je ruku, ali ga je kamen udario u tjeme. On posrnu, a ona ga hitro još jednom udari postrance po glavi.

Pade na koljena. Pokuša da se pridigne, ali se, nemoćan, svali na zemlju.

Ona brzo potrči konjima. Žustro osedla i zauzda kobilu. Stegnuvši kolan, osvrnu se prema njemu.

On se upravo pridizao.

Potrčavši do vatre pograbi njegovu pušku i, cvoknuvši jezikom, dozva kobilu koja dokasa do nje. Barda se baci u sedlo.

Pete Noble se uspravi klečeći i posegnu rukom za revolverom.

Ona podbode kobilu i životinja skokom jurnu naprijed. Jahala je ostrim tempom na sjever i nakon jedne milje zaustavi konja i osluhnu. Nije se čuo nikakav zvuk izuzev udaljenog zavijanja kojota.

Barda zirnu u sunce koje se povremeno skrivalo iza oblaka da odredi svoj položaj. Trebalo bi da jaše na sjever dok se ne dohvati pruge, a onda...

Istočno ili zapadno? Nije pouzdano znala gdje se zapravo nalazi. Imala je predodžbu da je ovo mjesto daleko na zapadu od male postaje gdje se vlak zaustavio, ali je slijedeća stanica bila još mnogo dalje na zapadu, a tamo su bili Indijanci.

Nakon kratkog oklijevanja okrenu konja na sjeveroistok. Potraga će se usredotočiti na područje oko stanice, pa ako se vrati onamo, bit će u sigurnosti.

Pričini joj se da je negdje daleko iza sebe čula hitac. Osluškiivala je, ali nije više ništa čula. Polako je krenula dalje.

Nimalo nije sumnjala da će je Pete Noble slijediti, ali je sumnjala da bi on mogao pretpostaviti da je krenula na sjeveroistok. Strah od njega još je uvijek svu prožimao. Stresla se pomislivši na nj.

Nije mogla znati da je njenom strahu, barem što se njega tiče, došao kraj.

Pete Noble, teturajući, ustade na noge, ošamućen i ružna izgleda. Krv mu se slijevala niz lice, a s njegovom glavom kao da nešto nije bilo kako valja. Podiže ruku i dodirnu glavu. Osjetio je pod prstima nešto meko, kao da je nešto bilo zgnječeno, a na jedno oko nije vidio baš kako bi trebalo. Nasloni se na drvo i pokuša razmisliti.

Djevojka je nestala. Vidio je na konju s puškom u ruci. Oteturao je do

vatre gdje je bio ostavio svoju pušku i ustanovio da je nestala. On zatrep-ta kopcima. Bol u glavi se povećala. Nalio je kave u limeni lončić i ispio je u jednom gutljaju, zatim ponovo napuni lončić i uspravi se. Sve mu se okretalo pred očima.

Nenadano, pogled mu se razbistri i on ugleda Murrayja kako stoji preko puta, s druge strane vatre, hladan, lica grabežljiva kao u sokola.

— Parley pita gdje su konji?

Noble mahnu rukom — Tamo. U šumarku. Uhvatio sam nekoliko...

— I dopustio da te djevojka nama-garči!

— Bila je raspisana nagrada! Ja...

— Vidio sam, Pete! Vidio sam što si pokušao da uradiš i kako si dopustio da te djevojka povuče za nos! Do đavola, Pete, Parley je bio u pravu. Ne valjaš ti ništa... a i ranjen si. Mislim da ti je pukla lubanja, Pete, i ako te ostavim ovdje, a vojska te nađe...

— Odjahat ću s tobom. Dobro mi je.

— Ne možemo se pouzdati u tebe, Pete. Dao si petama vjetra prvom zgo-dom, čim je netko potegao revolverom na tebe. Ja ću umjesto tebe odvesti konje natrag. Reći ću da naprosto nisi bio u stanju da to uradiš. Sve ću ja umjesto tebe objasniti Parleyju.

— Učini mi to i ja...

— Objasnit ću im kako je sve to bilo, Pete — reče Murray — ali ne možemo se izložiti opasnosti da imenuješ neka imena ili tako nešto. Jednostavno, ne možemo.

— Onda, što...?

— Ovo, Pete. Jedino ovo. Murray izvuče revolver i gotovo istog trenutka opali. Noble je vidio pokret ruke i posegnuo za pištoljem, ali bezosjetni prsti koji se sklopiše oko drška revolv-
vera bijahu već prsti mrtvaca.

Murray se sagnu i pokupi Nobleov sat, nekoliko dolara iz džepa i njegov pištolj. — Prodaj ću to nekom Indijancu — promrmlja Murray — možda izvučem tri-četiri dolara.

On uzjaši i potjera pronađene konje prema sjeveroistoku.

Nakon nepune milje, Murray otkri trag konja koji se kretao korakom.

— Ti nisi mogao izvesti to do kraja, Pete — reče on glasno — ali ja mogu.

Cris Mayo je upravo zaobilazio stjenovito brdo kad ugleda jedan novi trag, trag samo jednog konja koji je nadolazio iz šikare. On zastade oklijevajući jer mu nije prijala pomisao da sada ima posla s dva čovjeka. Oba su konja bila potkovana pa su, vjerojatno, oba čovjeka bili bijelci. Dakako, mogao je to biti i neki Indijanac na ukradenom konju.

Napredovao je krajnjim oprezom. Sve je bilo tiho i mirno. Cris osjeti jedva zamjetljiv miris dima. Držeći pušku u rukama, upravio je konja tamo, pripravan da svakog trenutka odnekuda plane hitac.

Odjednom se našao u nekom logoru i prvo što je ugledao bilo je Nobleovo mrtvo tijelo. Privezao je konja uz neko grmlje i prišao mrtvacu.

Jedan jedini metak... pravo u srce. Taj hitac zasigurno nije pao od Bardinne ruke.

Džepovi mrtvaca bijahu izvrnuti, njegov je pištolj nestao. Tek sada Cris opazi i drugu ranu, okrvavljenu kosu na tjemenu. Čovjek je zadobio par snažnih udaraca prije nego što je ubijen.

Razgledajući logor, Cris nije pronašao ništa drugo do zbrke tragova i, nedaleko drveta, jedan okrvavljeni kamen veličine prikladne da se zgrabi šakom. Tim se po svoj prilici poslužila Barda jer čovjek naoružan revolverom ne bi upotrijebio kamen.

Nestala je Barda, nestali su konji, nestao je i onaj drugi čovjek.

Cris se uspne u sedlo i polako obješi polukrug prema sjevernoj strani logora. Nije imao mnogo muka da otkrije tragove zblijenog stada konja na povodu koji su vodili prema sjeveroistoku.

On se zamisli. Ili je Barda bila s tim čovjekom ili je on slijedio nju. Na okolnom zemljištu nije bilo nikakvih drugih tragova. Cris je zaključio da oni koje traži nisu daleko ispred njega jer je tijelo mrtvaca bilo još toplo.

Sa jedne izbočine stjenovitog brda on je pogledom pretraživao kraj. Uči-

nilo mu se da je negdje u daljini ugledao blijedi oblačak prašine. Pregledao je pušku, a zatim se spustio niz brdo i potjerao konja laganim kasom.

* * *

Nekoliko milja istočnije, deset jahača približavalo se željezničkoj postaji iz pravca jugoistoka. Justin Parley, Silver Dick Contego i Del Robb vodili su grupu. Uspjeli su doći do deset konja; nekoliko ih se vratilo u logor, a neke su pohvatali uz vodu. Dvojica su sada po preriji tražila ostale.

— On će se vratiti natrag, pravo do željezničke stanice — reče Parley — Ovaj put ćemo ga ubiti i opljačkati vlak kad bude stigao.

Ljudi koji su jahali s njim bijahu najsuroviji u cijeloj grupi, spremni na sve. To su bili divlji nasilnici koji nikad nisu poznavali drugačiji način života. U početku njihova je mržnja bila uperena protiv generala Shermana, ali sada se protegnula i na McCleana. U njegovu džepu pronašli su nešto što im je promaklo kad su ga prvi put pretresli — bio je to mali komadić veoma tankog papira s uputama za njegov zadatak.

To je pronašao Contego i predao Parleyju. Bježeći iz odmetničkog logora, pukovnik McClean ostavio je tamo svoj kaput od uniforme i Contego ga je pretražio i otkrio tu cedulju.

Upute bijahu jednostavne i jasne. Trebalo je što hitnije otputovati u Fort Sanders, porazgovarati o mogućnostima izmjene trase Union Pacific pruge i otkloniti nesuglasice između Durranta i Dodga. Kopije uputa poslane su generalima Shermanu, Grantu, Sheridanu i Haneyju kao i pukovnicima Seymouru i McCleanu i nekim civilnim osobama zainteresiranim u razvoju željeznice.

Pročitavši taj listić papira, Parley skoči na noge: — Dick! Pa to je čudono! Oni sada, dođuše, znaju za nas, ali sigurno vjeruju da smo u bijegu iz ovog kraja.

— Zar nismo? — upita Silver Dick blagim glasom.

— Ne! Nikako ne! Bar ne zasadi Dick, shvaćaš li značenje toga? Možemo se dočepati svih njih.

Silver Dick je upravo prinoseo ustima šolju kave. Ruka mu zastade u zraku. — Ne misliš ih valjda sve strpati u vreću? I Granta i Shermana, Sheridana...?

— Zašto ne? Oh, kakav bi to uspjeh bio za Jug. Kakav uspjeh! Čovječe, naše bi ime bilo zlatnim slovima zapisano u povijesti!

— Ukoliko bismo to doživjeli — odgovori Silver Dick — Vojnici će ih dobro čuvati, majore.

— Pa to je savršeno! Što bolje budu čuvani, to će se manje bojati. Nikad neće pomisliti na tako nešto, da uđemo pravo u utvrđenje, u...

— Majore — reče Silver Dick odloživši šolju s kavom — zašto da uopće ulazimo u tvrđavu? Ako se zaista namjeravaš upustiti u to, uhvati ih radije napolju.

Prošao je koji trenutak dok su te hladne riječi prodrle u Parleyjevo oduševljenje.

— Što si rekao?

— Oni će zasigurno poći u lov. Svi su oni strastveni lovci, a ja sumnjam da je itko od njih, osim Dodga, ikada lovio bizone. Kladim se u sto dolara da je Durrant planirao nešto takvoga. Izgradio je pruge više nego je bilo potrebno, jer je tu kompanija ostvarila veliku dobit, i zna da se sada nalazi u kaši pa će pokušati da ih ublaži i pridobije za sebe. Budi siguran da je isplanirao jedan lov kao zabavu.

— Bit će tu gomila ljudi — razmišljao je Parley — oficiri, Durrant, nekoliko njihovih adutanata, dva tri izvidnika, vjerojatno i kola sa zalihama, pomoćnici...

— Tako je — reče Silver Dick — a mi možemo sve pripremiti za doček, majore, ukoliko se slažeš. Nedavno smo vidjeli nekoliko bizona iz onog krda koje smo onomad natjerali u stampedo. Mora da ih ima više u blizini utvrde. Pošalji nekoliko ljudi da potjeraju krdo u usjeka duž rijeke; bizoni će se tamo polako napasati jer ima dovoljno hrane. A u tim usjecima pohvatat ćemo naše ptičice.

— Kako možemo biti sigurni da će Jenkiji krenuti na tu stranu? — prigorovi Robb.

Contego se nasmiješi. — Ubacit ćemo jednog čovjeka u mjesto da upozori Barnesu i ostale. Neka motre kako se odvijaju stvari i prošire priču o bizonima koje su vidjeli uz rijeku nedaleko od utvrđenja.

— Odlično! — Parley bijaše oduševljen. — Plan je izvrstan.

— Je li? — otegnu Robb podrugljivo — A tko ide u Fort Sanders?

— Poslao bih Murraya da je tu, no mogao bi poći i ti, Delle.

Robb se ružno naceri: — Znao sam da ćeš to reći. Zašto ne bi išao ti?

— Dobro — odgovori Contego — ako to major želi, rado ću poći.

Razdražen, Robb je na trenutak ušutio. Prvo je shvatio kao da ga se Contego svojim prijedlogom htio otresti, a sada je svojom sumnjičavošću pružio Contegu mogućnost da se sam uvuče u Fort Sanders, stupi u vezu s Holly Barnesom i ostalima i... — Oh, do vraga, pa mogu i ja otići — prosvjedovao on — naprosto nisam bio rad da se petljam oko tih sitnica samo zato da budem udaljen odavde.

— Pa nitko nije ni pomišljao na tako nešto — pripomene Silver Dick bezazleno — sasvim je svejedno tko će to obaviti, glavno da ne upadne u neprilike. Potreban nam je netko tko zna slušati, tko razumije ono što čuje i tko nas može o svemu obavještavati.

— Poći ćeš ti, Dick — odluči Parley — ti... i Murray, ako se vrati. Ako ne, ići će netko drugi. Tillotson, na primjer.

— On bi bio prikladan — složi se Contego. Mnogo prikladniji, razmišljao je, nego Murray koji je bio mrgodan, mrzovoljan i sumnjičav tip koji je nesmotreno i hitro potezao revolver za bilo koju sitnicu kao i Dell Robb. Contego je imao više svojih planova u glavi i Tillotson se neće uplitati ni u jedan od njih, a Murray bi se uplitao u svaki.

— Valja nam ponovo uhvatiti McCleana — reče Contego — ili ga bar spriječiti da stigne u Fort Sanders gdje bi nas mogao prepoznati.

I tako su sada jahali prema samotnoj postaji da ponovno zarobe McCleana i ubiju Reppato Pratta kojega je

netko prepoznao dok je spasavao pukovnika.

Visokim plavim nebom putovalo je samo nekoliko bijelih oblaka. U pretriji vjetar je lagano lelujaao travu, a tu i tamo, u daljini, kretale su se crne točke bizona ili antilope. Ravnica se prostirala do beskrajnog horizonta, milju za miljom na sve strane. A tim prostranim travnjakom jahali su konjanici u odvojenim grupama.

Bila je tu i usamljena djevojka na hitroj kobili; zatim, samo milju-dvije iza nje, Murray. Dalje, istočno, deset odmetnika predvođenih Parleyjem; i napokon, žureći tragom djevojke, Cris Mayo iz County Corka. Samotni Irac na snažnom konju, Irac u polucilindru i s puškom koju je tek počeo koristiti, s pištoljem iz kojeg je ispalio tek pet-šest metaka i s dubokom zabrinutošću za djevojku čijim je tragom žurio.

Pukovnik McClean, izjedan neizvjesnošću o sudbini svoje kćerke, i Reppatto Pratt već su se nalazili u malenoj, crvenoj stanici i istakli signal kojim će zaustaviti naredni vlak.

U Fort Sandersu, generali Grant, Sherman i Sheridan oživljavali su stara sjećanja, očekujući vijesti o McCleanu koji je svakome od njih bio prijatelj.

Cris Mayo bijaše uznojen, premoren i ranjav. nenaviknut na neprekidna jahanja, željan kupke i dobrog obroka, a iznad svega mirnog odmaranja; ali sve je to bilo još nedokučivo.

Lice mu je bilo obraslo neurednom čekinjavom bradom, šešir nakrivljen na jednu stranu, oči stisnute u uske proreze od blještavila sunca. A tamo daleko pred njim još je uvijek u zraku lepršao onaj varljiv oblak prašine, što je moglo predstavljati Bardu i onoga koji ju je slijedio... ili zarobio.

Veoma polako toplo je poslijepodne uminulo i dugačke su se sjene pružile sa vrhova i izbočina brda i od drveća i šikarja. Odjednom, tamo daleko među niskim plavim brežuljcima, Cris opazi tanki stup dima kako se diže u vis, obasjan posljednjim zracima zalazećeg sunca.

To mora da su oni.

Planinski je lanac sada postao mnogo niži, uzdižući se ne više od sedamdeset do osamdeset stopa iznad ravnice. Raslinje bijaše bujnije, trava visoka. Našlo se još tu i tamo ponešto ogoljelog stijenja, nekakvog drveća sličnog cedru i šumarak topola, nevidljiv od one strane brežuljka gdje su se vjerojatno ulogorili Barda i njezin progornitelj.

Cris ujaha u šumarak i zaustavi se kraj omanjeg izvora. Napojivši konja, skide s njega ormu i životinja se najprije zadovoljno provalja u travu, a zatim ustade i polako počne pasti. Snažni je konj pokazivao očite znakovne umora, a Cris ga potapša po vratu i prsima, govoreći mu potihom: — Bio si sjajan, momče, zaista sjajan. Noćas ćeš se dobro ispuvati, makar ja morao dalje pješice.

IX

Cris Mayo uze pušku i krenu uskom stazom uzbrdo. Nebo se osulo zvijezdama, a uskoro će se pojaviti i mjesec. To mu je odgovaralo jer će se moći bolje snalaziti u nepoznatom kraju.

Zaustavljao se nekoliko puta, hvatajući dah jer je bio veoma umoran. Razbacane kamene stijene bivale su sve češće, šikara postajala viša, sa ponekim drvetom tu i tamo. Zaobišavši oboreno deblo jedne ogromne stare topole, uspe se uz prirodno stepenastu

strminu i odjednom mu se pred očima, ispod njega, ukaza omanja udolina, otvorena s jedne strane prema pretriji.

Plamen vatre bacao je svoje odsjaje na sapi i noge konja, na sedla složena na zemlju i na Bardu McClean.

Sjedjela je uz neki grm, vezana za nj desnom rukom. Vjerojatno joj bija-hu vezane i noge, premda nije mogao primijetiti nikakva konopca. Bila je na gunju, pogleda uprta u vatru uz

koju je: čučao mršav čovjek oštih crta lica, držeći nad plamenom tavu za prženje. Čovjek je imao pripasan revolver, a nedaleko od njega bila je i puška. Nisu bili udaljeni više od stotinu stopa. U tišini noći i bistrom zraku mogao je čuti kako čovjek govori, samo nije razabirao o čemu.

Cris čučnu, zaboravivši na svoj umor. Znao je veoma dobro s kakvom se opasnošću ovog trenutka sukobljava. Taj čovjek je očito bio jedan od odmetnika i zarobio je Bardu. Bez sumnje, on je također ubio i orobio onog debeljka, a hitac ravno u srce dovoljno je govorio o njegovoj streljačkoj vještini.

Veoma pomno Cris je proučavao obronak pred sobom. Lijevo od njega i naprijed bilo je niskih stijena, a iza toga oskudno grmlje. Kad bi samo uspio da siđe...

Nije smio prouzročiti nikakav zvuk. Taj je čovjek bio sigurno brz i opasan. Cris se oprezno prebacio od stijene do stijene, a zatim potih, kroz travu, do grma koji je odabrao. Taj je zaklon bio nedovoljan, no on se tu sklonio tek za trenutak, prije nego što će krenuti dalje.

Osmatrao je teren pred sobom i ustanovio da ne pruža gotovo nikakav zaklon. A nije smio riskirati hitac s mjesta gdje se skutrio, bez obzira što ionako nije želio hladnokrvno ubiti čovjeka s leđa. Oko vatre bilo je razbacanog kamenja i tane bi se moglo odbiti i raniti ili ubiti Bardu McClean.

Podigao se na noge i opreznim koracima krenuo prema njima.

Čovjek uz vatru polako ustade, spusti tavu i pođe do Barde. Cris stade kao ukopan, ne ispuštajući iz vida čovjeka koji se sagnu iza djevojke i glasno reče: — Samo sjedite mirno, gospodice, i ništa vam se neće dogoditi.

Tada čovjek podiže glavu i istovremeno uperi revolver prema mjestu gdje je stajao Cris. — U redu, sinko, — reče on podrugljivo — baci tu pušku: priđi do vatre da te mogu vidjeti. Pokušaj li pucati u mene, mogla bi stradati ova tvoja mala prijateljica.

Crispin Mayo je samo za trenutak oklijevao, zatim spusti na zemlju pušku, a onda i opasač s revolverom, kako mu je čovjek naredio.

— Sada pristupi k vatri da te vidim. I ne pokušavaj izigravati junaka, ili ćeš biti mrtav.

Cris polako krenu prema vatri, grozničavo razmišljajući što bi mogao da uradi. Mrtav ne bi koristio ni sebi ni Bardi, a dok god je živ, postoji neka mogućnost da nešto učini. Zato odlučio da se mirno pokori.

— Okreni se sada i pogledaj me!

Cris se okrenu. Svrnuvši okom Bardi, zapazi njeno smrtno blijedo i preplašeno lice.

— Gle, pa to je Mick... prokleti Irac! Nitko osim nekog Irca ne bi se tako odjenuo! Tko bi to pomislio! Moje ime je Murray, prijatelju, i u meni ima također nešto irske krvi pa te možda i neću ubiti.

— Otac te mlade dame je zabrinut — reče Cris, pažljivo birajući riječi. — On se sada već nalazi na željezničkoj postaji pa bi mogao da je odvedeš tamo i sve će biti uređeno.

Murray se nasmiješi neprijatnim smiješkom. — Sumnjam da ću učiniti tako nešto. Vidiš, zbog nje sam ubio čovjeka pa ću je i zadržati za sebe. No ne bih želio da ubijem i tebe. Dakako, to ovisi o tebi.

— Ne! — kriknu Barda. — Ne dirajte ga.

Murray se isceri. — To je taj hrabri momak koji nam je pomrsio račune, zar ne? Otjerao je naše konje... pitam se koliko je on odvažan?

— Koliko i ti, Murray — reče Cris. — Odloži taj revolver pa ću ti pokazati. — On podigne lijevu ruku. — Dovoljna mi je samo jedna ruka da te prepолоvim.

U trenutku Murrayjev glas izgubi svu prisnost zabavnog ćaskanja i postade surov. — Jedna ruka, ha? A koliko prstiju na ruci, ti prijava irska skitnica? Koliko?

— Pet, svakako... samo pet!

— Pet! Pa on zna i brojati. Bi li pokušao sa četiri? Položi ruku na onaj panj uz vatru i raširi prste.

Crispin Mayo se skameni. U prvi mah nije povjerovao u ono što je čuo, a zatim je shvatio. Čovjek se nije šali. — A ako neću? — upita.

— Onda ćeš dobiti metak pravo u trbuh i pasti u vatru gdje ćeš se pržiti dok mi budemo večerali — naceri se

Murray zlobno. — Gospodici McClean će to pričiniti posebno zadovoljstvo.

Cris je ocijenio razdaljinu među njima. Nije imao nikakve šanse.

— Položi ruku na taj panj i raširi prste. Hoću da pokažem ovoj dami kako gađam.

Cris je uvidio da nema izbora. Čučnuo je uz vatru, raširivši prste lijeve ruke na starom sivom panju.

Murray se približi za dva koraka. Bijahu udaljeni svega dvanaestak stopa, pogleda ukrštenih preko titravih plamenih jezičaka. Gromoglasni prasak pištolja zagluši Crisove bubnjiće i nešto ga ožeže po prstima. Bijaše to sitno iverje drveta, jer je metak udario o panj između njegova kažiprsta i srednjaka. Murray se grohotom nasmiја.

— Dobro, sinko. Pet prstiju, kažeš? Nego, bi li volio da umreš? Ili da živiš samo sa palcem na toj ruci? Možeš birati, momče.

— Volio bih živjeti — reče Cris.

Murray se smijao. — Sad ćeš vidjeti što se događa čovjeku koji ne sluša što mu se kaže... pazil! — Revolver zatutnji i Cris osjeti oštar bol. On se ukočeno zagleda u ruku. Na malom prstu nedostajao je vrh.

Krv je lila iz rane i on se pokrenu.

— Miruj tamo, momče! — okosi se Murray na njega. — Imamo još tri prsta. Ali ako se pomakneš, ako samo trepneš, raznijet ću ti glavu.

Murray napne kokot revolvera, a u tom trenutku Cris uroni ranjenu ruku u ražareni ugalj i zaspe Murrayja velikom pregršti plamena i varnica.

Murray odskoči, zaprepašteno urličući. Kad ga žeravica oprži po ruci, on ispusti revolver.

Prignuvši se glavinjajući, on pokuša da dohvati pištolj, a Cris Mayo se baci preko vatre i skoči na nj. Koljenom udari Murrayja u čelo i prevrnu ga na leđa. Murray ga odbaci nogama, hitro se dignu i, režeći, sjuri se na nj.

Cris zaboravi na bol. To je sada bio način borbe koji je on dobro poznao i on svom snagom zatjera ljevicu u nailazeće lice, osjetivši kako puca kost u Murryjevu nosu. Revolveraš je divlje mlatarao rukama, nastojeći da dohvati Crisa, ali on iskorači i podvuče ga ljevicom pod bradu, a desnom

ga zakači pod rebra. Murray zastenja i okomi se na Crisa pokušavajući da mu zatjera palac u oko. No Cris okreću glavu... to je bio stari trik, naučio ga je kad mu je bilo četrnaest, u Ross-carberyju... i zada mu još jedan udarac u rebra, a drugim ga snažno poklopi iza uha.

Murray posmu i gotovo se sruši, ali ga Cris pokupi i pridrži ljevicom pa ga tresnu tri-četiri puta šakom u lice, a zatim u želudac.

Teturajući, Murray odstupi klecavih koljena, a Cris krenu za njim udarajući ga smišljeno i metodično kratkim, žestokim zamasima ruku od kojih se Murray povijao kao na vjetru.

Tada revolveraš pade na zemlju i ostade ležati, nepomičan. Cris pođe i pokupi njegov revolver, zatim se vrati i prevrnu ga nogom. Za pasom je imao zataknut još jedan pištolj — onaj Peta Nobla — i Cris ga također uze. Zatim priđe Bardi i nožem joj presiječe sponu.

— Vaš prst — dahnu ona — oh, bože, vaš prst!

On uze Murrayjev revolver u desnu ruku, a lijevu ispruži: — Povežite ga, ako možete. Moramo se odmah izgubiti odavde.

— Ali, ne možemo sada nikamo! Vi ste ranjeni! — Ona mu počeo povijati prst s dva majuša, elegantna rupčića koji nikako nisu bili prikladni za tu namjenu. No žar gorućeg uglja djelomično je ispalio živu ranu, čak i u onom tisućitom dijeliću sekunde njihova dodira.

— Mogao je netko čuti pucnjavu, a to bi mogli biti i njegovi prijatelji koji bi mogli doći i vidjeti tko je i za što pucao — reče Cris.

On pođe do konja, osedla njenu kobilu, a zatim pokupi puške. Pomogne joj da uzjaši i opazi kako Murray polako pokušava da se pridigne.

— Ako si bistar — reče on mirno — ostat ćeš ležati tu gdje jesi. Ne želim više prijeti ruke s nitkovom kao što si ti, ali ako mi se ikada više ispriječiš na putu, ubit ću te!

On se baci na leđa jednom od konja i pojaha s Bardom uzbrdo, tjerajući pred sobom krdo što ga je Murray prikupio. Stigavši u šumarak s druge strane brežuljka, on sjaši, osedla naj-

boljeg od zarobljenih konja, a ostale rastjera vikom i udarcima; zatim su, vodeći sobom pukovnikova konja, odjahali.

Crispin Mayo pogleda u zvijezde i okrenu konje malo prema sjeverozapadu. — Idemo sada do željezničke stanice — reče on. — Mislim da se tamo nalazi i vaš otac, a uskoro će stići i neki vlak. Za kratko vrijeme sve će vam se ovo činiti samo kao dalek, ružan san.

— Vi ste hrabri, Crispine Mayo, veoma hrabri.

— Ne bih rekao, gospođice. Bilo me strah tamo dolje. Znao sam da njegova okrutnost ne bi bila zadovoljena da mi otkine samo taj jedan prst. Izrešetao bi me na komade, a zatim ubio.

Daleko dolje na horizontu on ugleda jednu crvenu zvijezdu. Odjednom mu bi jasno da to nije zvijezda već crveni fenjer upaljen ispred stanične zgrade. Nisu više bili daleko.

Upravo su izjahivali iz jedne plitke udolice kad on začu topot konja oveće grupe jahača. Izenada prasnu hitac i crvenog svjetla nestade, a divlji ratni krikovi južnjačkih pobunjenika izmiješahu se s pucnjevima. On skoči s konja i, kleknuvši na jedno koljeno, otvori vatru u mračnu gomilu napadača s dva brza hica, a zatim potrči nekoliko koraka u lijevo i ponovno opali. Hitro se vrati natrag i opet zapuca, pokušavajući tako uvjeriti neprijatelja da tu ima nekoliko strijelaca.

Oni mu odgovoriše hicima, ali većinom iz pištolja i predaleko a da bi mu mogli nauditi, a zatim su, okrenuvši konje, odjurili u noć.

Vodeći za sabom svoje životinje, Cris i Barda su se oprezno približavali postaji. Nedaleko dašćare Cris se zaustavi i zovnu poluglasno:

— Jesi li to ti, Reppato?

— Jasno, ja sam! Udite!

Rep se pojavi na vratima s puškom u ruci, a iza njega pukovnik McClean. Barda potrči k ocu koji je dočeka raširenih ruku.

— Crispin se brinuo o meni, oče. Ja sam dobro, ali on je zadobio opekotine po ruci i jedan prst mu je odstrije-ljen.

— Jeste li to vi pucali? — upita McClean.

— Da. Ugledao sam ih prema svjetlosti neba i odmah sam ih prepoznao, počeli su pucati, a ja sam ih zaskočio s boka.

— Dobri moj čovječe!... Ne vjerujem da će noćas još nešto pokušati, a u zoru dolazi vlak s vojnicima. Njime ćemo do Fort Sandersa.

Barda i Cris pođoše na počinak dok su Rep i pukovnik čuvali stražu. U bistrom i studenom osvit zore začuše u daljini zvuk koji su tako željno iščekivali.. otegnuti zvižduk vlaka.

Rep upali jedan od fenjera i mahnu nekoliko puta. Vlak uđe u stanicu i zaustavi se kraj male platforme, a kondukter siđe. Bio je to Sam Calkins. — Ti? — reče on ugledavši Crisa — mislio sam već da si zaboravio naš dogovor za borbu i pobjegao.

— Ostavio sam tamo vani prošle noći čovjeka s razbijenim nosom i slomljenim rebrima i mogu to ponoviti ako treba. A sada, brzo utovari konje, čovječe, pukovnik nema vremena čekati.

Calkins zausti da odgovori, ali ga McClean prekide: — Učinite kako on kaže, i to brzo!

Smjestivši se na svom sjedištu, Crispin Mayo povuče šešir duboko na oči. — Ne smetaj me dok ne stignemo tamo — reče on Repu i istog časa zaspi dubokim snom.

A daleko iz prerije, Justin Parley pratio je pogledom odlazeći vlak.

— Srest ćemo se mi opet — promrm-lja on — i to uskoro!

Fort Sanders bijaše pogranično naselje ranije poznato pod imenom Fort John Buford, utemeljeno za zaštitu pružnih radnika zapadno od Cheyenna. Nekoliko se naseljenika pojavilo ondje prije željeznice, no u vrijeme kad je pruga dosegla ovo mjesto, u blizini utvrđenja podiglo se nekoliko stotina zgrada, daščara i koliba od trupa, nabijene zemlje, jedrenog platna, željezničkih pragova i starih teretnih vagona, i vrlo je brzo Laramie, kako se mjesto sada nazivalo, izrastao u cvatući, bućan grad.

Crispin Mayo i Reppato Pratt stajahu na uskom peronu stanice. — Bio sam već ranije u ovakvim gradovima — reče Rep — ako tu nemaš novaca, možeš upasti u grdne neprilike. Bez para ne možeš tu započeti ništa.

Cris je prebirao nekoliko preostalih novčića u ruci. — Moramo dakle zaraditi koju paru. U ovakvom mjestu to neće biti naročito teško.

— Kako misliš doći do para? Orobiti nekoga?

— Onaj kondukter... Sam Calkins. Mnogo je umišljen. Zanimam me je li zaista toliko poznat ovdje?

— Pobijedio je u tri boksačke borbe u mjestima kraj pruge. Gledao sam ga jednom. Dobar je borac.

— U redu, to je to. — Cris je gledao natpis iznad jednog šatora s lažnim pročeljem. Na tabli je pisalo: »Brennana. Ljepotica Zapada — krčma i igraonica«.

Cris pođe niz ulicu i uđe unutra. Na dvanaestak stolova bile su u toku razne igre, šank je bio okružen ljudima, među stolovima šetale su djevojke njišući bokovima. Tlo bijaše prekriveno drvenim podom, a naokolo, uz šator, bile su postavljene drvene stijene.

Uz šank stajao je krupan čovjek s ogromnim, ali uredno potkresanim brcima kao u morža i rumena lica.

— Brennan?

Hladne oči svrnuše se na Crisa.

— Da, ja sam.

— A ja sam Crispin Mayo iz Country Corka.

Brennan izvadi cigaru iz usta. — A ja sam iz Donegala i sva radna mjesta su popunjena. Nije mi potrebna nikakva radna snaga. Sedmorica od desetorice graditelja pruge su Irci, taj trik vam dakle ne koristi, ja ne častim ni pićem ni jelom, niti dajem ili posuđujem novac.

— Kao što rekoh, ja sam Crispin Mayo iz County Corka, a vi idite do đavola s vašim novcem, vašom pivom, vašim jelom i vašim manirama. Ja poznajem ljude iz Donegala, to su džentlmeni, što vi očito niste.

Brennan otrese pepeo sa svoje cigare. — Da imam vremena, izbacio bih vas napolje — reče on — ali bit ću toliko ljubezan da vas pustim da sami izađete. Ne učinite li to što prije, moji će vam ljudi pomoći u tome.

— Jadan onaj koji plaća ljude da se bore umjesto njega — odgovori Cris hladnokrvno — i bilo bi mi veliko zadovoljstvo da složim na hrpu tu vašu gomilu razbijača, ali ja sam ovdje poslovno. Poznajete li Sama Calkinsa?

— Poznajem.

— On me ne trpi. Isto tako ne trpi Irce uopće.

— Je li?

— Govorio je da će se tući sa mnom kad ga bude volja za to pa sam pomislio da bi se volja mogla podstaći ako bi se ponudila neka nagrada i, možda, oklade.

— Želiš da se kladim na njega da će te tući? Može! Sam je dobar borac, a tebe nisam nikada ranije vidio.

— Pa prirodno je da se kladite na onoga koga poznajete. Želim da se tućem protiv njega.

— Zašto?

— Potreban mi je novac. Ponudite nagradu. Dvije stotine dolara.

Brennana je sve to zabavljalo. — Ti dakle pobireš batine za dio nagrade?

— Želim borbu u kojoj pobjednik uzima cijelu nagradu.

— E, mora da si zaista lud, momče, ako to predlažeš. Sam Calkins nije hvalisavac. Ne volim ga naročito, ali je prvoklasan borac. Njega ne može tući neki provincijalac iz Irske.

— Ponavljam, pobjednik uzima cijelu nagradu. Vi ste iz Donegala. Jeste li čuli za Bullyja Crogana?

— Jesam, kako da ne!

— Prije tri godine položio sam ga tri puta na zemlju, na sajmu u Mallowu.

Brennan zadržano pogleda Crisa. — Crogan bijaše veoma snažan i dobar rvač — reče on s poštovanjem u glasu — ali on nije bio boksač. A ovo nije rvanje.

— Niti sam ja rvač! Rvao sam se zato što Crogan nije znao boksat.

Brennan baci pogled na zglobove Crisovih šaka. — Čini se da si već imao dosta posla.

Cris slegnu ramenima. — Nije to bila ta vrst borbe. Neki tip po imenu Murray, jedan iz Parleyje bande, uhvatio je Bardu McClean, pukovnikovu kćerku. Htio sam vratiti djevojku njenom ocu, ali se Murray tome protivio.

— Mogu da zamislim! — Brennan je pozornom promatrao Crisa ispitivačkim pogledom. — Jesi li Murrayu oteo tu djevojku?

— Jesam.

— Onda se čuvaj. Murray je osvetoljubiv i potražit će te jednoga dana... s revolverom!

— Neće tako skoro. Bit će mu teško disati s razbijenim nosom i polomljenim rebrima.

Brennan ispuhnu oblak dima. — Misliš li da možeš tući Calkinsa?

— Uvjeran sam.

— Dobro, dakle. Udesit ću vaš susret, ali ako me prevariš, ne gine ti metak.

Cris pogleda u hladne oči i ni malo ne posumnja da bi mu se to zaista moglo dogoditi. — Neću vas prevariti i tući ću Calkinsa!

Okrenu se da pođe, ali ga Brennanov glas zaustavi. — Trebat će ti nešto para za život — reče i položi na šank zlatnik od dvadeset dolara, a zatim iskosa pogleda Reppato Pratta: — Čuo sam za tebe, Pratte. Ti si njegov prijatelj?

— Tako je. Ne brinite, Cris je valjan momak.

— Onda ga ne puštaj iz vida i neka ti revolver bude spreman. Calkins ima nekoliko nezgodnih prijatelja koji bi mogli utjecati na ishod borbe. Dakle,

susret će se održati kroz tri dana, kad se Calkins vrati s puta.

Oni pođoše da potraže smještaj, a Brennan ostade uz šank razmišljajući. Nije ga zanimala samo borba. Znao je da se na okladama može dobro zaraditi pa ako bi njegov štićenik pobijedio Calkinsa... odjednom, on se namršti; a što ako je sve to namještaljka? Mayo je priznao da je razgovarao s Calkinsom, a i dovezao se njegovim vlakom... ako su se njih dvojica urotili da ga operušaju?

Mayo je doduše izgledao pošten, ali tko je još danas bio pošten? On se ogleda prostorijom i spazi jednog visokog mladog vojnika u konjičkoj uniformi za kojega je znao da pripada četi koja je bila određena za stražu pukovniku McCleanu.

— Hej, ti! — viknu on — dođi na trenutak ovamo! — Mladić ustade od stola i pride k njemu, noseći čašu piva u ruci. — Hoćeš li popiti nešto? Nešto bolje od toga?

— Dobro mi je i ovo. Što želite?

— Jesi li bio u vlaku kojim su stigli McClean i njegova kćerka?

— Dakako. A bio sam u vlaku i onda kad su zarobili pukovnika. Nismo mogli ništa uraditi. Nismo ništa vidjeli ni čuli; tek kad smo opazili da na stanici nema pravilnog signala, vlak je stao i onda smo otkrili da je pukovnik nestao. Vraška stvar.

— A taj Mayo? U kakvoj je on vezi s tim?

Mladić mu ukratko objasni, dodavši: — Hrabar je on momak. Odmah je Calkinsu pokazao zube, što se ovome nije ni malo svidjelo!

— Oni će se tući.

— Tući? — Odjednom mu je sinulo. — Ah, mislite u ringu? Volio bih to vidjeti!

— Jesu li on i Calkins mnogo razgovarali? — kao slučajno upita Brennan.

— Ne bi se baš moglo reći. — Mladi vojnik naglo pogleda u Brennana. — Oh, ako mislite da je sve ovo namješteno, varate se. Bio sam tamo s njima. Nema tu nikakve podvale i kladim se da je Mayo pravi majstor u svakoj vrsti borbe.

— Hvala — reče Brennan zadovoljno.

— Gospodine Brennane, veoma bih

rado vidio tu borbu. Ja sam Tom Halloran.

Brennan se zapanjeno trgnu. — Ti? Halloran, trkač?

— Bio sam trkač dok nisam stupio u vojsku. Na nesreću, možda neću moći da dođem jer sam određen u pratnju generalima kad budu pošli u lov na bizone.

Brennan otrese cigaretu i hitro razmisli. Znao je sve o Halloranu: irska krv, iz dobre obitelji, pohađao je koledž. Kao trkač počeo se natjecati na Istoku u vrijeme kad je utrkiivanje bilo u centru pažnje svih igrača i spekulanata. Mnogo je više novaca stavljeno na oklade za utrkiivanje nego za

boksačke susrete, a u nekim krajevima i više nego na konjske trke. Halloran je trčao i pobjeđivao mnogo puta.

— Dobar si ti momak — reče Brennan — a Mayo treba čovjeka koji se razumije u fizičku kondiciju borca.

— Radio sam s dosta boksača — reče Halloran — ali ovo sada zavisí o dvije stvari: da budem oslobođen dužnosti i o vašoj želji da Mayo pobijedi. Ne želim sudjelovati ni u kakvoj namještaljki.

— Zato i hoću da radiš za mene — odgovori Brennan mirno — koliko ljudi ovdje zna tko si ti?

Mladić se nasmiješi. — Ja sam konjanik Halloran, to je sve.

— Neka tako ostane — reče Brennan.

XI

Cris Mayo je završio svoj obrok i napunio šolju kavom. Reppato Pratt sjedio je kraj njega, zamišljen i oprezan. — Nikako mi se ne sviđa sve to — promrmlja on nakon nekog vremena.

Zadubljen u vlastite misli, Cris ga upita: — Što ti se to ne sviđa?

— Justin Parley i oni njegovi. Neće oni tako lako odustati. To je krvoločna banda ubojica koji više od svega žele Shermanov skalp. Što više, sigurno bi najradije poubijali sve te visoke oficire.

— Parley je propustio priliku. Oni su sada svi ovdje, u Fort Sandersu, okruženi vojskom kao košnica pčelama. Parley će se držati podalje odavde, plašeći se konjice.

Ušao je Halloran i sjeo za stol, nasuprot njima. — Upravo dolazim od Brennana — saopći im. — On želi da radim s vama, Mayo. Možda me se sjećate s vlaka. Zovem se Halloran.

— Zdravo — reče Pratt — Smatra li Brennan da ja nisam dovoljno dobar za to?

— Ne, nikako, ali on želi da vi budete Mayov oružani pratilac i čuvar, a ja ću raditi s njim kao sa sportašem jer sam u tome iskusniji.

On se obrati Crisu. — U kakvoj ste kondiciji? Možete li izdržati dugu borbu?

— Mogu. — On pruži svoju nepovezanu ruku. Preko prsta se navukla krasta. — Murray ga je odstrijelio. Moglo bi ponovno prokrvariti. Budite spremni da to spriječite. Ako dođe do toga.

Zapanjen, Halloran je zurio u prst. — I vi ćete se tući... s tim?

— Hoću. — Cris pogleda u svoju ruku, zatim doda: — Čovjek mora da se snađe s mnogim stvarima u svom životu. Došao sam ovamo da nešto postignem, a to neću moći ako budem sjedio i kukao zbog neke ogrebotine.

— Ne uzimajte Sama Calkinsa tako olako. On je teži od vas i veoma snažan. Vjerojatno će pokušati da vas izmori jer je veoma mali broj ljudi koji se mogu boriti dvije ili tri minute a da ne останu bez daha. Ako mu to pođe za rukom, bit ćete bespomoćni.

— Neće mu uspjeti. Izdržat ću koliko i svaki drugi.

— On pokušava nametnuti borbu izbliza i najviše koristi aperkat. Poznajte li taj udarac?

— Poznajem.

— Dobro. Bit ću u vašem uglu, ako budem mogao — reče Halloran — Mož-

KWIZ

• križaljke • testovi • rebusi
• ljubavne i krimi priče • šale

**izlazi svake
druge srijede**

40 STRANA - 3 DINARA

da će me služba spriječiti. Ne znam još.

Popili su kavu i napustili restoran.

— Uzet ćemo sobu u hotelu — reče Pratt — jer treba da se dobro odmoriš. Bit će nešto skuplje, ali vrijedi.

Našli su sobu za pedeset centa i kad su se smjestili, Cris oprao svoju prugastu košulju i objesi je da se suši.

— Nisi li mi rekao da si u onom prvom vlaku ostavio svoju putnu torbu?

— Da, ostala je kad je vlak otišao bez mene.

— Daj mi njen opis i punomoć pa ću je potražiti u skladištu, a ti se u međuvremenu odmori. — On pogleda mokru košulju — Ionako ne možeš za neko vrijeme nikuda.

Kad je Rep izašao, Cris se ispruži na krevetu, prekriži ruke iza glave i zamisli se.

Ako pobijedi Calkinsa, imat će dvije stotine dolara i moći će krenuti na zapad, možda u Californiju. Tamo su namjeravali i McCleanovi. Možda bi mu Brennan mogao dati neki pametan savjet. Nije imao namjeru nastaviti zarađivati pare na boksačkim turnejama, a ni pravu želju da radi na željeznici. Želio je posjedovati komad vlastite zemlje i uzgajati dobre konje, konje kakvima je trgovao u Irskoj. Njegove misli skrenuše k Bardi, no ona bijaše kći američkog pukovnika i jedan siromašni irski iseljenik zasigurno nije njoj značio ništa...

Cris polako utonu u san. Iznenada se probudi začuvši prigušeni žamor. U sobi bijaše mračno i tiho, a večer je već dobro poodmakla. Glasovi su dopirali kroz tanki zid.

— ...dok ga Calkins ne premlati. On ionako ne poznaje nikoga od nas, osim Murraya.

— Murray jedva čeka da mu taj Irac dođe na nišan, ali Parley ne želi neprilika. Bar ne dok se sve ne završi. Murray je prosto pobjesnio...

— Irac ga je zamalo ubio. Slomio mu je nos, tri rebra, četiri, pet zuba...

Glasovi zamriješe i negdje se zalupiše vrata. Cris Mayo je ostao ležati, razmišljajući. Neki od Parleyjeve bande nalazili su se u gradu. Zašto? I što je značilo ono »dok se sve ne završi«? Što se to trebalo završiti? Jesu li ne-

što planirali? Ili je to značilo samo da Murayju nije bilo dopušteno poduzimati bilo što dok se ne završi dvoboj?

On ponovno čvrsto zaspa, a kad se probudio, već se bilo potpuno smračilo. Pratt nije bilo u sobi, ali uz vrata je bila njegova putna torba. Pratt se vjerojatno bio vratio, našao ga kako spava i ponovno otišao.

On izvadi iz torbe čistu košulju i navuče je, zatim pripasa opasač s revolverom. Izvadiвши pištolj, istrese na stol metke i vrati ga u korice. Zatim počne vježbati potezanje revolvera. Čuo je priče o hitrom izvlačenju oružja, ali nije se nikada okušao u tome. Ruka mu bijaše u početku tvrda i nespretna, ali on se zadovoljio time da samo šakom dobro zahvati kundak i dovede pištolj u pravi položaj. On je posjedovao prirodni sklad tjelesnih reakcija i čitav je život radio rukama, pa su mu pokreti ubrzo postajali sve točniji. Nije se trudio da postigne neku naročitu brzinu, zadovoljan što je proniknuo u bit same stvar.

* * *

U Fort Sandersu pukovnik McClean sjedio je za stolom u društvu generala Haneyja, glavnog inženjera Dodga i nekolicine drugih oficira. — Nego, znate li, McCleane, da je onaj mladić koji vam je pomogao profesionalni boksač?

— Mayo? — iznenadi se McClean. — Zaista nisam znao.

— Borit će se sa Samom Calkinsom. Meč će se održati prekosutra, a trajat će dok jedan od protivnika ne ostane na podu, po pravilima Londonskog boksačkog saveza.

— Veoma sam iznenađen — reče McClean — jer mi se u ono nekoliko trenutaka što smo razgovarali učinio sasvim pristojan momak.

— Moguće je. Poznavao sam nekoliko boksača koji ni malo nisu naličili razbijačima kakvima su ih opisivali, iako takvi tipovi ipak nemaju ponašanje dolično jednom džentlmenu.

Ušao je pukovnik Seymour. — Gospodo, sve je dogovoreno. Organizirali smo lov. Uz rijeku je primijećeno veliko krdo bizona, nekoliko stotina komada. Imamo stručnog vodiča, nekog Holly Barnesu. On je sam otkrio to stado. Imat ćemo izvanredan lov. — Seymour

predahnu. — Osim toga, održat će se jedan boksački susret — nastavi on ne sluteći da oni već znaju za to — organizirao ga je Brennan. Tući će se jedan od onih polagača pruge, neki Mayo, protiv Sama Calkinsa, konduktera.

— Svakako ću prisustvovati tome, McCleane — reče Haney — Hoćete li sa mnom?

— Dakako. I nadam se da će Mayo pobijediti. Veoma me zadužio.

Barda McClean saznala je tu novost od žene koja joj je donijela večeru. Crispin Mayo će boksat! Čudno da on nikada nije spominjao da je boksač. Govorio je malo o Irskoj, ali ništa o onome što je tamo radio, osim da se sada nalazi ovdje nadajući se da će moći naći posao na građnji pruge. Što ga je nagnalo da promijeni svoje namjere?

Te je večeri Barda duže no obično raščesljavala svoju kosu, razmišljajući o Crisu. A kad se njezin otac vratio kući, ona pođe k njemu.

— Tata, trebali bismo nekako pomoći Crispinu Mayu. On je bio tako hrabar

i nesebično nam je pomogao spasivši naše živote. Nismo mu se čak ni zahvalili kako valja.

— Što predlažeš?

— Prvo, mogli bismo ga pozvati na ručak. Zatim, mogli bismo saznati njegove razmjere i možda mu nekako pomoći.

— Mogli bismo — potvrdi on — ali momak je boksač, profesionalac, Barda, a većina njih su surovi razbijači.

— A izgledao je kao pravi džentlmen!

— Mnogi muškarci tako izgledaju. Ne želim da budem nepravedan, kćeri, ali on je stranac, i...

Ona se nasmiја. — Podsjeti se samo, tata: bila sam sama s njim, noću i danju, dok smo te tražili. Za mene on nije stranac i uvijek je bio džentlmen, veoma pažljiv i prijatan i veoma, veoma hrabar.

— Usput da kažem — napomenu on — pozvani smo u lov na bizone. General Grant mi reče da te povedem, ako želiš poći.

— Svakako. Voljela bih izbliza vidjeti te životinje.

XII

Bistro i vedro svanulo je jutro dana određenog za boksački susret. Cris ustade iz kreveta u kojem je proveo dvije duge noći, pribirajući svoje snage; on se protegnu, obuče se i izađe na svježi zrak. Bijaše veoma rano i ulice su još bile prazne.

Idući glavnom ulicom odjednom stade kraj ugla neke zgrade opazivši jednog konja vezanog uz ogradu na drugoj strani ceste. Bio je to krupan riđan s crnom grivom i repom i obilježen na sapima žigom kojega je već ranije vidio. Cris se nije ništa razumio u žigove za obilježavanje stoke, jedino je znao da je ovoga ovdje vidio pri jasnoj mjesecini na jednome od konja koje su Rep i on one noći potjerali iz Parleyjeva logora.

Što taj konj radi ovdje? Je li neki od Parleyjevih ljudi još u gradu? Bio je sasvim siguran da je to taj konj

kojega je zapamtio. Bio je privezan nedaleko Brennanova lokala.

Neko je vrijeme postajkiavao naokolo, ali nitko se nije pojavljivao blizu konja te se on vrati u hotel i ispruži se na krevetu.

Oko pola sata prije početka borbe pojavi se Brennan. On oštro pogleda Crisa. — Jesi li spreman?

— Jesam.

— Hajdemo onda, vani nas čeka kočija.

— Pa to je samo nekoliko stotina metara daleko, mogao bih...

— Umukni i ulazi unutra!

U kočiji, koja je zapravo bila jedna stara dilžansa, Brennan sjede nasuprot Crisu. — Oklade su veoma visoke — reče on — ja sam uložio sam tri tisuće na tebe.

Cris zatrephta očima. — Tri tisuće? Dolara?

— Tako je, a ima još i drugih velikih uloga. Da, i pukovnik McClean uložio je pet stotina.

Halloran donese Crisu plavi triko do visine struka i par laganih cipela od meke kože sa ravnim donom kakve su nosili boksači. On uđe u Brennannov lokal da se presvuče.

Na otvorenom prostoru iza Brennannove »Ljepotice Zapada« postavljen je ring, oko kojega se već na sjedištima skupila gomila gledalaca. Na stražnjem balkonu, iznad platnenog krova krčme, bio je postavljen red stolica na kojima su već sjedila dva oficira. Trenutak kasnije pojavio se na balkonu pukovnik McClean.

— Gospodo! — Sve se glave okrenuše k njemu. — Naredio sam svojim ljudima — on pokaza rukom na dva vojnika sa svake strane balkona, naoružana puškama — da pucaju na svakoga tko pokuša provaliti na ring ili na bilo koji drugi način ometati takmičare u borbi. Naglašavam da su ova dvojica odlični strijelci.

Veseli poklici, smijeh i opći žamor poprati ove njegove riječi. On sjedne.

Ogrnut svojim kaputom, Cris prvi stupi u ring.

Uskoro se pojavi i Sam Calkins, pozdravljen zaglušnim odobravanjem svojih pristalica.

Neki krupni narednik iz utvrde bio je sudac. On pogleda njihove nokte i, uz glasne prosvjede gledalaca, naredi Calkinsu da još nešto podreže svoje.

Dignuvši ruku, zatraži tišinu i objavi:

— Borba se vodi po pravilima Londonskog boksačkog saveza! Kad takmičar bilo kojim dijelom tijela, osim stopala, dotakne pod, to je nokdaun i označava kraj runde.

On se okrenu, pogleda mjerača vremena i na njegov znak viknu: — Sad!

Oba takmičara priđoše na sredinu ringa i počеше oprezno kružiti jedan oko drugoga. Calkins sunu naprijed ljevicom, ali Mayo se spretno izmaknu. Sam ga pokuša zavarati s dvatri pokreta, ali Cris ne odgovori. Calkins ga je očito namjeravao navesti da istroši snagu u prvim rundama. Sam ponovno pokuša varkom, no Mayo se, kružeći, odmaknu od njega.

— Naprijed, Same, dohvati ga — viknu netko — on se plaši!

Calkins mu se približi. Bio je veoma brz. Iznenađeno se pokrenu i snažno udari lijevom pa desnom rukom. Cris izbjegnu ljevicu, ali bijaše prespor i desnica ga zahvati u prsa. On ostupi, uz žamor i bucanje gledalaca, a Calkins jurnu naprijed udarajući snažno objema rukama. Cris mu se prikuči i, sklanjajući glavu da bi izbjegao udarce, dohvati Calkinsa oko pasa, naglo ga izdiže od tla i ispusti ga.

Bijaše to pokušaj da se okonča runda, ali Sam se veoma spretno dočeka na noge i snažno zamahnu. Udarac je došao potpuno neočekivano. Cris bijaše uvjeren da će njegov protivnik pasti na zemlju i odstupi za korak, spustivši ruke niz tijelo, a istog trenutka dohvati ga Calkinsov udarac među oči i podsiječe mu noge.

Gomila provali u bučno odobravanje i Sam se kočeperno odšeta u svoj ugao i sjede na tronožac.

Cris pođe u svoj ugao, tresući glavom. Udarac ga je ošamutio, potresao ga do nožnog palca i opomenuo da ne potcjenjuje protivnika.

Nakon minute odmora, oglasi se zvono i borci krenuše sa svojih mjesta.

Cris se posluži varkom i smjesti Calkinsu strahovit udarac u rebra. Hitro izbjegnu Samovu ljevicu, podvuče se pod nju i još jednom ga tresnu po istom mjestu. Oni se ustobočiše, udarajući se nemilice, stopalo do stopala.

Nijedan nije popuštao i gomila je urlala. Cris je osjećao kako mu pesnice pogađaju cilj, krv mu se razigrala i on se prepusti ritmu udaranja, zamahujući odmjereno, naličjem, jednom i drugom rukom.

Calkins je prvi uzmakao i Cris pođe prati ga u stopu. Iznenađeno, Calkins ga zgrabi, podmetnu mu nogu i Cris se ponovno nađe na zemlji. Druga runda se završila.

Tempo bijaše ubitačan, ali Cris je bio izvanredno raspoložen. To što se već dva puta našao na tlu nije značilo ništa jer se ova borba nije rješavala na poene. Tu je vrijedio samo jedan završetak: kada jedan od njih bude oboren i nesposoban da se dignu unutar određenog vremena.

Sam Calkins krenu sada uporno naljujući. Cris ga snažnom ljevicom zahvati po ustima i njegovi navijači zagrajaše kad niz Calkinsovu bradu poteče tanak mlaz krvi. Sam jurnu na njega i zada mu nekoliko žestokih udaraca u tijelo i glavu. Cris uzvratiljevićom, ali promaši, okrznuvši Calkinsa samo okrajkom malog prsta.

Žestoki ubod bola prostruji mu tijelom i on gotovo kriknu od muke. I gledaoci i Sam Calkins zapaziše grč na njegovu licu, ali nitko nije znao što je uzrokovalo bol jer je Cris prikrićivao svoj osakaćeni prst u stisnutoj šaci. Calkins mu zada udarac desnicom u bradu, našto ga Cris lijevom rukom postrance dohvati po rebrima. Calkins zatetura, a Cris mu priskoći i dobro odmjerenim udarcem obori ga s nogu.

Zapoće nova runda i Sam Calkins stade oprezno kružiti oko Crisa. Izjalovila mu se namjera da iscrpe protivnika već na početku borbe pa sada jurnu na njega kako bi ga što prije dokrajčio. Cris ga doćeka ponovnim udarcima u rebra i Sam uće u klinć, pokušavajući da mu utjera palćeve u oći. Cris ga naglim trzajem glave udari po nosu i, ćim Calkins odskoći, on ga ošinu strahovitim udarcem desnice koji ga odbaci meću konopce.

Srnuvši za njim, Cris naleti na šaku koja ga na trenutak zaustavi i Sam se baci na njega. Protivnici se opet uhvatiše u klinć i Calkins ga saplete nogom, izbacivši ga iz ravnoteže. Dok je posrtao, zahvati ga udarac sa strane i on pade na koljena.

Sam Calkins uće u slijedeću rundu razmahujući objema šakama. Teški udarci pljuštali su po Crisu i on zamalo pokleknu. Tada se prilićepi uz Calkinsa i stade ga oštro udarati po rebrima. Se popuštajući, snažno se odupirao svim Samovim naporima da ga obori na tlo.

Spuštene glave i hitro zamahujući rukama, Cris je kružio oko Calkinsa i zadavao mu munjevite, kratke udarce. Sam oštrim trzajem izbaciljevicu, ali se Cris izvi i mlatnu ga poput malja teškim udarcem u rebra; Sam se zaneće, a Cris mu zabije ljevicu u želudac i odmah zatim raspali ga desnom šakom u vilicu. Calkins zaglavinja i klo-

nu na ruke i koljena, jedva smogavši snage da se podigne i otetura u svoj ugao.

Dok je Halloran pripremao Crisa za novu rundu, Pratt ga zabrinuto upita: — Kako se osjećaaš?

— Izvrsno — odgovori Cris i odjednom shvati da se zaista osjećaa onako kako je rekao. Bio je izubijjan teškim Calkinsovim udarcima, ali je disao lako i bež napora i nije pretrpio nekih težih ozljeda.

Na poziv suca hitro stupi u borilište. Calkins ga zavara ljevicom pa naglo priskoći i snažno ga lupi u potiljak. Cris pade.

Kad je počela nova runda, Calkins tresnu desnom šakom po Mayovoj ranjenoj ruci. Ipak je dakle zapazio osakaćeni prst, pomisli Cris dok je zaškrutao zubima od bola, a pred oćima mu zaigrali svici; Sam se okrutno nasmićao i ponovno ga udario po rani, zatim još jednom. Uhvativši se u klinć i mimo Calkinsove glave Mayov pogled pade na Murraya koji je stajao u Calkinsovu uglu i ćerio mu se u lice. Nos mu bijaše povezan, meću isćerenim zubima zijevala je velika rupa, a on sam držao se ukoćeno zbog polomljenih rebra. Oćito je on Samu rekao za ranjeni prst.

Calkins ga laktom ponovo tresnu u ruku i Mayo se zgrići od bola. U tom trenutku negdje duboko u njemu sjevnu iskra strahovitog gnjeva i razbukta se u plameni bijes koji vulkanskom snagom provali iz njega. On uraganskim udarcem pomete Calkinsa obrnuvši ga oko njegove osi, a zatim ga doćeka zabivši mu obje ruke, poput ćekića, u želudac. Posivjela lica Calkins zatetura natraške, a Cris ga ponovo udari teškim udarcem od kojega mu puće koža nad lijevim okom. Zatim ga potkaći pod rebra i ponovo ošinu desnicom po glavi. Sam počee glavinjati, a Cris priskoći i uspravi ga s tri kratka, brza udarca. Onda ga lijevom rukom odgurnu, a desnom izmahnu visoko iz ramena munjevitim ućarcem koji poput groma pogodi Calkinsa u vrh brade. Samove oći postadoše staklaste i on pade, a u tom trenutku Murray podignu ruku s revolverom.

Nije bilo mjesta kamo bi se Cris mogao sklonuti, no on ga nije ni tražio. Zamah njegova vlastitog udarca zanese ga da se napola okrenuo kad se revolver podignuo i on iskoristi taj zamah da se baci pravo na Murraya. Užasnut tim strahovitim pesnicama koje su jurišale na njega, Murray je, u panici, prerano opalio. Metak prosikta kraj Crisove glave, a njegova se desna ruka spusti u širokom zamahu.

XIII

Kad se Cris vratio u svoj ugao, čeka ga je tamo Brennan. — Lijepa borba, Mayo, zaista lijepa borba. — On izvuče iz džepa dvije stotine dolara. — Pobjednik dobiva sve, a ti si ih čestito i pošteno zadobio!

— Hvala vam, gospodine Brennane!

— Hoćeš li opet boksati?

Cris slegnu ramenima. — Ne znam... ne kažem da je to loše, ali možda bih s ovim mogao započeti neki posao. Vi ste uspjeli u životu, gospodine Brennane, pa bi možda to nekom drugom Iracu uspjelo.

— Da, kad već govorimo o tome — reče Brennan i nasmiješi se — zaradio sam danas na tebi mnogo novaca. U takvim prilikama običavam postupiti onako kako to rade u Irskoj i Engleskoj. Podijelit ću svoj dobitak s tobom! Zaradio sam preko pet tisuća dolara... neću ti reći koliko preko... ali ću na tvoje dvije stotine dodati još tisuću dolara!

Cris bijaše zapanjen. — Tisuću dolara? — Činilo mu se prevelikodušnim da bi bilo istinito.

— Dođi sutra kod mene, pripremit ću ti novac. No, ja bih na tvome mjestu bio veoma oprezan. Primijetio sam u gradu neke Parleyjeve ljude; osim toga, sigurno ni onaj nitkov Murray koji te je pokušao ustrijeliti nije otišao daleko.

Reppato Pratt spusti ruku na držak revolvera. — Jeste li sigurni da su Parleyjevi ljudi ovdje?

Zbijena i nagurana oko ringa, svjetina hitro uzmaknu pred Crisovim jurišem. Udarac zahvati Murraya po ramenu i on, utrnule ruke, pade na zemlju ispustivši revolver.

Vojnici pritrčase, gurajući gledaoce u stranu, ali Murray se nekako provuče između nogu mnoštva i nestade.

Cris Mayo se vrati u ring, ali Sam Calkins je ležao na tlu raširenih ruku i nije se micao.

— Sasvim siguran. Poznajem neke od njih, a nisam ih već dugo vidio u okolini Laramija... do pred neki dan...

— Volio bih se sresti s Murrayjem — progunda Rep. — Cris je stajao pravo u sredini između nas pa nisam smio riskirati da pucam u tog tvora. Ali on baš traži metak!

Tako je Crispin Mayo sada posjedovao dvije stotine dolara, a to bijaše više novaca nego ih je vidio u svim proteklim godinama svoga života. To je za njega bilo basnoslovno bogatstvo, ali novac je donosio i brige. Jer on je predugo bio siromašak, a sada mu je taj novac otvarao vrata koja bi inače za njega ostala zatvorena. Ali kamo da krene, koja vrata da otvori? O tome je trebalo brižljivo razmisliti.

Cris se vrati u hotel sa Reppatom i Halloranom. Ušavši u sobu, Pratt čučnu i osloni se leđima o zid. — Crise, ostani tu i ne miči se iz sobe dok ja malo ne razgledam naokolo da vidim mogu li nešto otkriti.

— Još uvijek misliš da Justin Parley nije odustao? — upita Cris.

— Nije on tip koji lako odustaje od onoga što je uvratio u glavu. Ni ostali nisu ništa bolji. Znam to jer sam ih dobro upoznao dok sam bio s njima.

Cris je sve to čuo i ranije, ali nije vjerovao da to sve može još na neki način utjecati na njegov život. Parley se zasigurno neće usuditi da otvoreno napadne grad, Barda McClean se s ocem nalazila u tvrđavi u sigurnosti,

a Cris će, ni od koga viđen, napustiti grad vlakom prema zapadu.

Ostavši u sobi Cris se ispruži na krevetu i ostade tako čitav dan odmarajući se od naporne borbe i razmišljajući o svojoj budućnosti.

Već je gotovo zaspao kad se sjeti onog ridana što ga je vidio ujutro. Morat će o tome porazgovarati s Repom. Mora saznati čiji je to konj. Sve je važno što ima neke veze s Parleyem.

Odjednom se naglo trgnuo. Netko je kucao na vrata njegove sobe. On s mukom otvori oči. Tijelo mu bijaše bolno i ukočeno. Blijedo danje svjetlo uvlačilo se kroz prozor i bi mu odjednom jasno da je prospavao čitavo popodne i noć. Rep i Halloran uđu u sobu.

— Kako si, momče? Jesi li živ? — upita ga Rep keseći se.

— Pa, jedva nekako! Bole me kosti kao nikada u životu. Taj Calkins — reče on — taj stvarno žestoko udara! Nego, Repe, da ne zaboravim: koji od Parleyjevih ljudi posjeduje jednog lijevog ridana s crnom grivom i repom?

— Vlasnik tog konja je Holly Barnes, a ja bih volio da sam to ja!

Halloran se naglo okrenu: — Holly Barnes? To nije moguće! On vodi generale u lov.

Cris Mayo se osjeti kao gromom ošinit. Generali odlaze u lov na bizone, a vodič im je jedan Parleyjev čovjek! To ne može biti slučajno!

— Hale — upita on — kako se to dogodilo? Znaš li što o tome?

— Pa, taj lov je organizirao Durrant. Netko mu je rekao za tog Barnesu koji je pričao da je vidio bizone tamo na sjeveru, uz rijeku, pa je Durrant poslao čovjeka da ga unajmi za vodiča. — Halloran je zurio u Repu pa onda u Crisa — Kažeš da je Barnes Parleyjev čovjek? Oni su htjeli oteti Shermana, a uhvatili su McCleana, zar ne?

— Tako je, Hale. Moramo smjestiti nešto poduzeti. Požuri u tvrđavu i kaži im tamo neka pošalju za njima četv vojnika.

— U tome i jeste stvar — Hallorano — vo dugo lice pobjledi — Dvije patrole od po dvadeset ljudi izjahale su jutros prema istoku i zapadu da srede stvari

između Durranta i Dodga. U tvrđavi nema više od pet-šest ljudi.

Cris je brzo razmislio. — Repe, hvataj konja i požuri uz prugu na zapad i skreni tu patrolu na sjever, do rijeke, kako bi se sastala s generalovom družinom. Ja ću krenuti pravo k njima. A ti, Hale, dovedi onu patrolu s istoka. Hajdemo!

Halloran zatrese glavom. — Nije to tako jednostavno, Crise. Oficiri koji zapovijedaju patrolama imaju svoja naređenja. Mi im samo možemo reći ono što znamo, a na njima je da odluče što će poduzeti.

— Pa reci im onda, čovječe! Reci im!

Rep je već bio otišao. Cris Mayo opasa svoj revolver, dohvati pušku i sjuri se niz stepenice.

Potrčao je do Brennanova lokala, a ljudi na ulici počeli su okupljati pitajući se što se to događa jer je Cris sada bio već dobro poznata ličnost u Laramiju. Brennan gromoglasno riknu: — Hank! Joe! Hej, Swede! George! Trkom ovamo!

Ljudi su pritrčali i gomila je pomalo rasla. Cris je razabirao riječi: — ...Parley. Grant i Sherman... zasjeda...

Jedan čovjek iza ugla krčme dovede snažnog crnog pastuha: — Crise, hvataj konja i mnogo sreće! — doviknu Brennan. — I ja ću za tobom sa trideset-četdeset ljudi! U gradu ima stotinjak bivših vojnika Unije i Konfederacije koji su za red i zakon i koji će se rado boriti na tvojoj strani.

Cris se baci u sedlo i podbode konja. Rijeka je tekla sjeverno od grada; lovci nisu bili udaljeni više od sat vremena. Sigurno neće naročito brzo napredovati jer im se nije žurilo, a imali su sobom i kola.

Naišao je na tragove lovaca i odjednom se sledio: tu su bili otisci Bardinne kobile! Dobro ih je poznavao. Zar je i ona sudjelovala u lovu? Ili je kobilu netko drugi jahao?

Barda... zapljusnu ga val straha. Mora da je u lovačkoj družini ipak bila Barda, a tamo je s odmetnicima bio Murray... Barda i Murray... ne, to se ne smije više dogoditi!

Ovo bijaše kraj različit od onoga kojim je ranije prolazio. Manje otvo-

ren, suroviji, s mnogo više razbacanog kamenog stijena i različitog raslinja i drveća. Bez napora je slijedio trag lovačke skupine kad, iznenada, naiđe na jedan drugi trag koji se križao s ovim. Jedan je jahao u brzom trku prošao ovuda prema sjeverozapadu.

Glasonoša odmetnicima?

Naglo se odlučivši, on okrenu konja i pođe tragom tog jahača. Uskoro naiđe na mnogobrojne tragove konja. Tu su se očito sastali s jahačem kojega je slijedio. Sada su zajedno išli dalje, usporedno s tragovima lovačke karavane.

Nastavio je jahati. Na milju daleko ugledao je jednog bizona, pa još jednog. On izbi na neku uzvisinu, krećući se otvoreno naprijed. Ako ništa drugo, mogao bi rastjerati krdo i pokvariti lov te možda tako natjerati generale da se vrate.

Cris Mayo sjedio je nepomično na svom crnom konju i pažljivo razgledavao okolicu tražeći prikladan zaklon. Obliznu jezikom suhe usne i petama

takmu konja, tjerajući ga da ide laganim korakom.

Imao je osjećaj da ga netko promatra, da nije sam. Koža na potiljku mu se naježi. U ovom je kraju bilo Indijanaca, ali ovi su ljudi bili opasniji od Indijanaca. Odmetnici, ubojice...

Ispred njega brežuljak se laganom padinom ulijevao u malu udolicu kojom je vijugala uska staza ugažena prolaženjem divljači, između drveća i uzbrdo na drugu stranu. On je oklijevao, ali nije vidio boljeg puta a da se ne udalji suviše od ljudi koje je namjeravao opomenuti.

Odněkud se pojavise pred njim tri bizona, pretrčavajući njegov pravac kretanja teškim, gegavim kasom, a čas kasnije proturči još jedan bizon. Niz padinu brežuljka bilo je rastrkanog drveća i šikara. Potaknut iznenadnim nagonom, on utjera konja među drveće. Tamo se zaustavi i podiže pušku.

Četiri jahača se pojavise na stazi, prateći trag bizona. Jedan od njih bijaše Murray.

XIV

Položaj što ga je zauzeo Cris Mayo pružao je veoma oskudan zaklon. Samo jedan pogled u tom pravcu mogao ga je otkriti. Umirivao je konja tihim riječima.

Četvorica jahača prodoše mimo njega u oblaku prašine, ali on je još čekao. Srce mu je divlje udaralo. Očito je Murray s ovom trojicom pošao u izviđanje, a glavnina je grupe bila skrivena negdje uz rijeku, blizu krda bizona. Nema sumnje da je Holly Barnes upravo sada vodio generale sve bliže rijeci, a Cris nije mogao poduzeti ništa.

Potjeravši konja oprezno uzbrdo, izbi je na otvoreni prostor i opazi nedaleko jedno oveće krdo bizona. Kad bi mu uspjelo da ih otjera tako blizu lovčima da oni skrenu prema krdu kao dobrodošloj meti? Bi li to pomoglo? Pa, možda bi.

On polako okrenu konja prema stadi. Jedan stari mužjak dignu svoju glomaznu glavu i zabulji se u njega. Životinja, oklijevajući krenu dva-tri koraka prema njemu, ali se okrenu i pođe drugim pravcem. U krdu nastala gibanje i ono se polako počelo pomicati prerijom.

Išao je niz vjetar i što se više približavao krdu, ono je sve više odmicalo prema mjestu kojim se kretala lovačka karavana. Tada ih iznenada ugleda kako izjahuju iza jedne useke i zaustavljaju se. Zaklonivši oči rukom, on se zagleda prema njima. Bijahu predaleko da bi mogao razlikovati pojedinosti, ali je bilo očito da oklijevaju i raspravljaju hoće li dalje slijediti vodiča ili će se zadovoljiti ovom neočekivanom metom koja im je tako iznenadno naišla pred puške.

Ispred jednog prijevoja među brežuljcima krdo bizona pred njim naglo skrenu prema sjeveru, očito nečim poplašeno. On uzme pušku u ruke. Usta mu bijahu suha... u redu, sada je bar znao gdje se neki od tih lupeža skrivaju. Krenuo je da zaobiđe to mjesto, kad se odjednom pred njim pojave tri čovjeka, kao da su iz zemlje niknuli.

Išli su pješice, udaljeni jedva tridesetak jardi. Nikada poslije nije mogao razjasniti što ga je nagnalo na to, ali on odjednom žestoko podbode konja i jurnu pravo na njih.

Njegova je akcija bila potpuno neočekivana i prije nego što su ona trojica shvatila što se događa, on im se u punom galopu približi. Nagnuvši se u sedlu, nanišani na onog najudaljenijeg i opali. Promašivši, on opali ponovo, a zatim zamahnu kundakom. Ovaj put nije promašio.

Osjetio je potres od udarca, sve do kičme, a u istom trenutku jedan je hitac prasnuo gotovo kraj njegova uha. Pred njim se naglo ukaza strma padina i on oštro skrenu konja. Tjerajući ga rubom usjeka, spusti se u jednu udolicu i nestade među stablima borovice.

Popevši se konačno na suprotnu stranu udubljenja, on se osvrnu. Bio je oko četvrt milje udaljen od mjesta sukoba, a oni su ljudi nestali... osim onoga kojeg je tresnuo kundakom i koji je ležao kao tamna mrlja na smeđesivoj travi.

Okrenuvši konja, opazi pred sobom rijeku. Negdje među onim drvećem nalazili su se Parleyjevi ljudi. Zaustavio se među nekakvim stijenjem isprepletenim šikarom i oborenim stablima i, privezavši konja na skrovito mjesto, brzo krenu dalje.

Nije znao što da uradi, no oni su bili negdje u onom gustišu, tamo dolje, a on je želio da ih bar navede da se odmaknu od mjesta zasjede.

Tamo dolje začuo je neki glas koji kao da je izdavao zapovijedi. On klenu iza jednog oborenog stabla, nasloni na nj cijev i otvori nasumce vatru šumarku.

...

Justin Parley rasporedio je svoju četu u jurni poredak. Što je značio

jedan Stuart? Ili Forrest! Ili onaj arogantni Jenki Custer? Pokazat će on svima njima kako izgleda jedan pravi konjički juriš!

Izjedao ga je promašaj njegova prvotnog plana. Cinilo se veoma jednostavno i veoma dramatično ugrabiti Shermana, mučiti ga; ubiti i pojaviti se pred svijetom kao osvjetnik Atlante. No sada se ukazala još bolja prilika: da ubije svu trojicu — i Granta, i Shermana i Sheridanana. On će biti junak... heroj!

— Majore — bijaše to Watkins, surovi pobunjenik iz Arkansasa — onaj prokleti Irac goni bizone!

— Što? — Parleyjevi snovi o junastvu, o danu kada će on biti idol svih Južnjaka, bijahu prekinuti. — Što si rekao?

— Onaj Irac... boksač. On goni bizone.

— Ubijte ga! — otrese se Parley — Ti, Murray i Hardt. Idite i zaustavite ga! Ubijte ga!

Pošli su pješice kako bi ga mogli bolje gadati, ali je u međuvremenu Cris Mayo dojahao preblizu i njihova iznenadna pojava ga je natjerala da juriša na njih.

Hardt je ostao ležati na leđini, vjerojatno mrtav, dok su se Watkins i Murray, u padu, otkotrljali niz guduru. Murray je uspuzao natrag, po pušku koja mu je ispala iz ruku i otrčao do Watkina u zaklonište šikare, psujući.

— Do đavola, ne smije nam pobjeći! Za njim!

Parley bijaše spreman. Zasigurno im se lovačka družina neće primaknuti bliže, obzirom na neočekivano krdo bizona koje im se našlo na dohvat ruke, ali oni su bili udaljeni jedva pola milje i djelomično prikriveni rijetkim borikom i niskim grmljem. Prvih nekoliko stotina jardi ići će korakom, slijedećih sto jardi kasom, a onda će jurišati.

— Spremni! — zaori se njegov glas. On uzdignu sablju. — Spremni! — ponovi, nastojeći da se prisjeti pravilne komande, ali u neregularnoj trupi, gdje je služio, takve komande su se rijetko upotrebljavale. — Spremni!

Metak je podigao prašinu nedaleko od njega, a negdje u blizini odjeknu prasak puške. Drugi metak udari o

drvo i iverje poleti na sve strane, a naredni se zari u zemlju, pred kopita njegova konja.

— Juriš! — viknu Parley. Bijaše to prva riječ koja mu pade na pamet, ali ne i ona prava koju je želio. Čitava se vrsta konjanika zatalasa uspinjući se nasipom usjeka i stušiti se između borovice i grmlja kadulje u ravnici.

Cris Mayo napuni pušku i stade se pridizati kad začu korake. Skočivši na noge, okrenu se, ču prasak puške i divlji, likujući krik: — Pogodio sam ga! A zatim ponovo zagrmi puška.

On osjeti kako pada, ispruži ruku da se zadrži, ali ne zahvati ništa! spotaknuvši se o deblo, pade preko njega i udari glavom o zemlju. Približavali su se kraci i povici; on se baci preko ruba niz padinu.

Znao je da je ranjen, ali nije bio svjestan je li rana teška ili laka, njegov je um bio zbrkan i ispunjen panikom. Samo što dalje oдавде, što dalje oдавде!

Kotrljajući se gustišem udari o neko grmlje i propade kroza nj našavši se u mekom mulju blizu nekog potoka. Iznad sebe, na rubu kosine preko koje se bacio, čuo je uzvike i kletve. — Uхвати ga, prokletstvo! Ubij ga!

On se, teturajući, uspravi i jurnu među drveće, sudarujući se sa stablima. Pao je, podigao se i trčao dalje. Izgubio je pušku tamo gore kad je pao preko panja. I njegov je konj ostao tamo, sada već vjerojatno u rukama odmetnika.

Bježao je u paničnom strahu, ne zamjećujući oko sebe ništa do lišća i grmlja, želeći samo da naiđe na neku špilju. Iznepada, trčeći punim zamahom, izleti na čistinu, opazi kako mu zemlja gotovo pred očima nestaje i naiđe se na rubu otvora jednog okomitog, stjenovitog usjeka. Bilo je to korito presušena vodopada!

Pokušao se zaustaviti, ali je zalet bio prejak. Osjetivši kako se prevrće, pokuša se prstima zadržati o jedan kamen na rubu, ali kamen se odvali i

on pade. Udarajući o šikarje i grmlje, propade na dno gudure. Posljednje što mu je doprlo do svijesti bijaše blijedi krug svjetla nad njim, a onda ga poklopi mrak.

...

Nekih pola milje dalje Brennan i njegovih trideset jahača zaustaviše konje na obronku jednog niskog brežuljka. Nisu mogli opaziti ništa sumnjivo. Odněkuda sa strane, prema planinama, čuli su se hici pušaka lovaca na bizone.

— Dobro — reče Brennan — oni su još... — U tom se trenutku Parleyjevi ljudi pomoliše uz nasip u divljem jurišu koji je počeo prerano i predaleko od njihove mete.

— Raspalite po njima, ljudi! — Brennan podbode konja i jurnu naprijed, a ostali su ga slijedili otvarajući vatru na odmetnike. Zaprepaštenje Parleyjevih ljudi zbog neočekivanog bočnog napada bijaše ogromno. Nalet nedisciplinirane rulje slomi se pod vatrom Brennanovih jahača, konjičkih veterana iz građanskog i indijanskih ratova.

Sve se okončalo u tren oka. Preko polovine bandita našlo se na zemlji, ostali se razbježahu progonjeni Brennanovim ljudima, a Silver Dick, koji se u loše izvedenom jurišu posljednji uspeo uz nasip, na prvi hitac oštro zavrnu konja i prikrli se u riječnom koritu. Del Robb slijedio ga je u stopu.

Uz lomljavu, iz šikare provali Murray očiju divlje užarenih od bijesa. — Gdje je? — zaurla on — Gdje je taj prokleti Irac?

— Pusti to, Murray! Hvataj konja i kidaj! Potučeni smo... do nogu!

Okrenuvši konje, oni prodoše niti pedeset jardi daleko od presahlog vodopada niz koji se otkotrljao Mayo. Goneći preplašene životinje uz klanac, uspeli su se na obronak brežuljka i nestajali u šumi.

A Justinu Parleyju nije bilo ni tra-ga.

Holly Barnes je nervozno pogledavao u smjeru odakle su se čuli pucnjevi. Što se dogodilo s Parleyjem? On je privodio grupu lovaca što bliže k rijeci, kako je bilo dogovoreno, a onda se pojavilo to krdo bizona i skrenulo ih s pravca. A sada ta pucnjava... u čemu je bila pogreška?

Pukovnik Seymour, u pratnji McCleana, dojaše do njega. — Kakva je to pucnjava tamo, Barnes?

— Ne znam, pukovniče. Vjerojatno neki kauboji koji vas žele malo poplašiti. Znaate već kako je to, porast će im ugled kad se pročuje kako ste zaplašeni napustili ovaj kraj...

Seymour bijaše razdražen. — Nismo mi nimalo zaplašeni! Što to govorite, Barnes?! Krenite dalje!

Barnes obliza usne. — Pukovniče, mislim...

— Došli smo ovdje u lov, Barnes! Hajdemo, dakle, da lovimo.

Barnes još jednom svrnu pogledom po mirnoj i pitomoj preriji prekrivenoj razbacanim stijenjem i tamnim mrljama šumaraka. Nije mogao otkriti ništa, samo mu se časkom učinilo da je letimično zamijetio oblak prašine. Što se to tamo događalo s Parleyjem?

On je poveo grupu prema bizonima, a kad lovci krenuše na krdo, on malo zaosta. Bio je veoma uznemiren.

Iznenada, Barda McClean uzviknu: — Oče! Pogledaj!

Pukovnik se okrenu i ugleda grupu jahača kako dolazi prema njima. Kad se radilo o konjima, on je imao pamćenje pravog kauboja i odmah je prepoznao neke koje je viđao u utvrđenju ili u gradu. Što ovdje u preriji traži Brennan, krčmar iz grada? Pa Singleton, Cooney, trgovac Clyde Dixon... što to znači?

— Hajdemo onamo, Seymoure! Tu nešto nije kako treba!

Okrenuvši konje oni, zajedno s Bardom, krenuše ususret grupi.

Holly Barnes jednim pogledom uoči da to nisu njegovi ljudi. Oko stotinu jardi od njega zemljište se spuštalo u jedno udubljenje strmih pristanaka i on, bez oklijevanja, potjera konja i

izgubi se u usjeku, trudeći se da između onih tamo i sebe ostavi što više milja.

Crispin Mayo iz County Corka, iz Ckibbereena, Clonakiltyja i Rosscarberryja, otvori oči i ugleda zvijezdu. Bijaše to jedna jedina zvijezda, pravo iznad njega. Nekoliko minuta ležao je potpuno mirno nadajući se da zvijezda neće nestati; zvijezda je i nadalje sjala iznad njega pa on konačno pomaknu glavu.

Vrat mu je bio ukočen, glava teška, a čitavo ga je tijelo boljelo. Polako se prisjećao minulih događaja. Netko je iz bliza pucao u nj, on je, prvi put u životu pobjegao u divljoj panici i doživio težak pad. To mora da se dogodilo prije mnogo sati. Prisjetio se da je pao niz korito presahlog vodopada i sada se nalazio na dnu gudure. To se dogodilo oko podneva, a sada je svuda oko njega vladao mrak.

Ostao je bez konja i bez puške.

U slabinama je osjetio bol i ukočenost. Opipavši to mjesto, naiđe pod rukom na sasušenu krv pomiješanu s pijeskom. On ustade klateći se nesigurno na nogama. Da, dobio je metak i prevalio se preko onog panja udarivši glavom o zemlju ili o neki kamen. I tada ga je obuzela panika, inače tako strana njegovoj prirodi, da to nikako nije mogao shvatiti.

Bježao je poput zeca; on, Crispin Mayo, koji bi radije poginuo prije nego što bi se tako osramotio. Čuo je priče o tome kako ponekad teški udarac u glavu može privremeno poremetiti čovjeka tako da čini najbudalastije stvari. On duboko odahnu. To mora da je bilo tako. Sigurno da on nije bio najhrabriji na svijetu, ali nije bio ni od onih koji bježe od opasnosti! Mora da je to uzrokovao taj snažni udarac u glavu. To mu je pomutilo razbor.

Pošao je rukom na niže: revolver mu je, začudo, još bio u koricama. Oči mu se privikoše na mrak i on u zastoru gustiša koji ga je opkoljavao ugleda mali otvor kroz koji je ulazilo nešto svjetla. Prođe kroz nj i nađe se

na otvorenom, pod svjetlo niska mjese-
ca, stojeći na dnu suhog riječnog kori-
ta između visokih, stjenovitih obala.

Morao se što prije izbaviti odavde.
Mrmljajući, pođe oprezno niz korito.
Bio je siguran da je Murray pucao na
nj, poznao ga je po glasu. A Murray
nije tako lako odustajao. Možda još
uvijek tu negdje vrebao na nj.

Njegove su se oči prilagodile svjetlu
rane noći i on je razabirao tamne obri-
se stijena, skupine grmlja i jednu
usku stazu koja je vodila prema vrhu
stjenovite strmine. Vjerojatno su je
ugazili jeleni, bizoni ili divlji konji.

On se zagleda duž uska, vijugava
puteljka. Nije tu bilo nikakve opasno-
sti, jedino je strahovao od napora koji
će morati uložiti da se uspne. No ipak
se počeo penjati i nakon nekog vreme-
na izbio je na vrh.

Pričekao je nekoliko trenutaka, od-
marajući se i pokušavajući da se sna-
đe u prostoru. Je li njegova puška
bila još tamo na zemlji? A konj? Ako
ga nisu našli, bio je još uvijek prive-
zan u onom skrovištu.

Polako je prepoznavao okolicu i pro-
našao put do mjesta gdje je bio sakri-
ven dok je pucao na Parleyja i njego-
vu bandu. Odjednom mu pred očima
zaigra odbijesak mjesečeva svjetla na
nekom metalu. On se sagnu i u mraku
napipa pušku, a do nje i svoj šesir.

Sreća... prava sreća! Kad bi još na-
šao i konja!

Sada, u mraku, sve se činilo drugači-
je. On je osluškivao. Negdje iz daleka,
na nekom drvetu uz rijeku, začuo se
zvižduk američkog kosa trgnutog od
sna u ovo gluho doba noći. Je li ga
uznemirio netko tko se, poput njega,
kretao ovim krajem?

Cris se umio saživjeti s noći. Nebro-
jeno puta čuao je ovako prikriven u
gustišu, osluškujući nepoznate zvuko-
ve; i to ne samo zbog lovopazitelja,
bilo je tu i drugih neprijatelja...

Sve je bilo tiho. On se uspravi i s
puškom pod rukom odšepesa smjerom
gdje je mislio da bi mogao biti njegov
konj. Ali značajke nekog kraja, uočljive
danju, često se noću ne vide, a
drveće koje je jučer zapamćivao, sta-
palo se sada jedno s drugim u crnini
noći.

Odjednom začu jedva zamjetljiv
zvuk... negdje se nešto pomaklo. Nje-
gov konj? Murray? Možda Rep?

Osluškivao je čekajući da se zvuk
ponovi. Nije se čulo ništa. Pokušao je
u sjećanju obnoviti zvuk... je li to bio
udar kopita o kamen? Ili je to puška
zastrugala o granu? Nakon trenutka
oklijevanja, on krenu dalje, očajnički
nastojeći da bude tih, da o nešto ne
udari.

Ponovno se zaustavio. Nije čuo ni-
šta, ali je bio siguran da se tu negdje
nalazi još nešto, a to nije bio samo
njegov konj, bilo je to nešto nepozna-
to i vrebajuće!

Sklonio se u sjenu stabla borovice i
olabavio revolver u koricama. Hoće li
ga moći potegnuti dovoljno brzo? Rep
mu je govorio da tajna ne leži u brzi-
ni, već u sigurnosti pokreta kojim se
revolver izvuče, pravilno usmjeri i
opali... i njegov je ujak to isto govorio
za pušku.

Noć bijaše tiha. Tada se napokon
začulo neko gibanje, neko tiho štopo-
tavo zveckanje — zvuk konja koji je u
gubici premetao i grickao žvale. Cris
je s olakšanjem ustanovio da mu se
nalazi bliže nego što je pretpostavljao.

On krenu oprezno korak naprijed.
Onda još jedan.

Nešto se lagano pokrenulo s njegove
lijeve strane. Zveckanje žvala čas pri-
je čulo se međutim s desna! Negdje
niz padinu otkotirijao se kamenčić.
Usprkos hladnoj noći, Cris osjeti kako
ga probija znoj.

Njegov crni konj trebao bi se nalazi-
ti oko šezdeset stopa niz pristranak, u
desno. U tom smjeru, između njega i
slijedećeg stabla borovice, bio je pra-
zan prostor od oko dvanaest stopa. On
se pokrenu, naglo, i baci se prema
drvetu. Cipele mu zagrebaše i, utonuv-
ši u sjenu, on ramenom snažno udari
o prepreku koja popusti pred njego-
vim naletom. Jedna mu ruka zagreba
niz mećije lice i neki se čovjek otkotri-
lja na vidjelo mjesečeva svjetla.

Čovjek kojega je vidio s Murray-
jem!

Oboren udarcem, Watkins ispusti
pušku. Tapkao je za njom, a Cris opa-
li s mjesta gdje se sklopčao. Watkins
zastjenja i stade se pridizati. — Proklet

bio! — izgovori on razgovjetno, a zatim se svali na zemlju.

Istog trenutka tane udari nedaleko Crisa. On potrči i, zgurivši se, opali, nape kokot i ponovno opali. Tada juru pravo na skrivena strijelca, obasipajući ga vatrom iz puške. Jedan mu hitac planu gotovo u lice, zaslijepivši ga, no on čvrsto zgrabi pušku objema rukama i snažnim zamahom sunu cijev u mrak odakle se izvio oganj.

Puška udari gornji dio tijela nekog čovjeka. Mayo ču njegovo rezanje, pad, zatim pribiranje na zemlji i odjek trčećih koraka. Naslijepo opali za njim. Bijaše sasvim siguran da je to bio Murray... i siguran da ga je promašio.

Okrenuvši se, potrči duž obronka prema svome konju. Watkins je još uvijek ležao na mjesecini, nezgrapan i nepokretan.

Utrčavši sagnut u malo udubljenje, Cris zaista nađe svog crnog konja. Povuču čvor na uzdama, ali uzao ne popusti, očito zategnut pastuhovim nemirnim zabacivanjem glave. Pridrža-

vajući pušku pod pazuhom, uze razmršivati čvor.

— Eto, tako! — Glas bijaše mekan, pomalo podsmešljiv. — Stojte tu gdje jeste, mladlću. Upozoravam vas da sam odličan strijelac i da vas dobro vidim prema svjetlosti neba.

Cris ostade nepokretan. — A zašto da pucate u mene? Ja vas čak ni ne poznajem, gospodine. Neki su ljudi upravo pokušavali da mi ukradu konja, i ja...

— Nema svrhe, gospodine Mayo. Naprosto nema svrhe. Vidite, ja vas poznajem. Znam tko ste i znam sve o vama. I što je najvažnije, imam u vlasti nekoga za koga ste vi veoma zainteresirani.

— Vi imate nekoga? Ne razumijem...

Smijeh je zvučao gotovo samozadovoljno. — Dakako da ne razumijete, gospodine Mayo. Dakako. Znae, u mene je Barda McClean!

— Ona je u vas? A tko ste vi?

Ponovno odjeknu smijeh. — Ja sam major Justin Parley, gospodine Mayo. Vjerujem da vam je to ime poznato!

XVI

Cris Mayo stajao je nepokretan. Vrlo je malo znao o čovjeku koji je zapovijedao odmetnicima i koji je sada tvrdio da je Barda McClean u njegovoj vlasti. On reče ravnodušno: — Čuo sam za vas, majore Parley. I ne vjerujem da imate Bardu McClean!

— Trebalo bi da vjerujete. Pala mi je u ruke zbog vas. Kad se niste vratili u Laramie, pomislila je da ležite ranjeni tu negdje pa je došla da vas potraži.

Dakako, njoj bi to i bilo slično. Nesmotrena, poduzetna i srčana djevojka, takva je ona bila. Cris osjeti grč u želucu. Parley bijaše ovdje i zasigurno nije bio sam... koliko li je ljudi bilo s njim? I ako je imao Bardu, gdje je bila ona?

— Ako ste joj učinili što na žao...!

— Ali molim vas, gospodine Mayo! Pa nisam ja nekakav divljak. Gospodi-

ca McClean je dama, a ja sam južnjački džentlmen.

— Glas o južnjačkim džentlmenima pronio se sve do Irske — odgovori Cris pažljivo birajući riječi — i mora da ste ponosni što im pripadate, gospodine. Zaviđam vam!

Parley bijaše veoma polaskan. To se jasno očitovalo u njegovom glasu. — Žalim što smo neprijatelji, gospodine Mayo. Irsko je plemstvo od davnine.

— Tako je, gospodine. Ali ja nikada nisam bio vaš neprijatelj. Samo sam se branio kada sam bio napadnut. A kad me gospođica McClean zamolila da joj pomognem spasiti oca, zar sam mogao da je odbijem?

Justin Parley uobražavao je da je džentlmen, smatrajući sebe uzornim primjerom južnjačke otmjenosti i kavalirštine te Cris odlučio nastaviti razgovor u tom pravcu ne bi li ga možda uspio privoljeti da odustane od svojih

namjera, barem što se Barde tiče. On oprezno nastavi: — Ne bih se ja bio toliko brinuo oko gospođice McClean da sam znao da ste džentlmen, gospodine. Ali ne mogu se time pohvaliti svi oni koji se muvajaju ovim krajevima.

— Sklonite vaše oružje — reče Parley — mislim da se nas dvojica dobro razumijemo.

— I ja mislim da se razumijemo, ali nadam se da mi nećete zamjeriti ako zadržim pušku? To me nekako smiruje, znate...

Nastao je trenutak tišine. Iza sebe osjeti jedva čujne korake. Držeći pušku u visini lakta, on se oštro okrenu i postrance izmahnu kundakom.

Neki mu se čovjek prikućio otraga i podigavši pušku s obje ruke, kao toljagu, spremao se da ga udari. Ali ga iznenadni udarac kundakom u rebra obori na zemlju. Nepoznati zastenja, ču se mukli pad. Ponovo zavlada tišina.

— Što je to bilo? — upita Parley.

— Mislim da je netko pao — odgovori Cris bezazleno i tiho se pomaknu korak naprijed.

Parley se prikrivao negdje u nekoj sjeni, kao i Cris. — Dovedite konja — reče Parley. — Gospođica McClean se nalazi u mom logoru. Siguran sam da će se obradovati kad vas vidi.

— Ne vjerujem da imate neki logor, gospodine — odgovori Cris — a osim toga, meni se baš mnogo ne putuje. Mislio sam zapravo da se vi nalazite već daleko oдавде, a to bi vam bilo i najpametnije. Potjere će opet krenuti za vama, čim svane dan. A i one dvije konjičke patrolе što su pošle uz prugu, vraćaju se ovamo i još prije zore bit će vam na tragu.

— Zaista? — Parleyjev je glas odjednom postao zabrinut. — A zašto biste me vi upozoravali na to?

— Slušajte, majore, ni malo mi nije stalo da se miješam u to vaše puškaranja. Tek se dva mjeseca nalazim u vašoj zemlji i ne znam ništa o vašim borbama i zadjevicama. Kažete da je Barda McClean u vas. Ne znam što se nadate postići držeći zarobljenu djevojku koja je tek izišla iz škole, ali mislim da bi bilo pametnije da je prepuštite meni, a vi da se izgubite što

dalje oдавде. Nemate nikakvih izgleda.

— Vama sve to izgleda veoma jednostavno, zar ne? — U njegovu glasu osjećala se razdraženost i nestrpljivost. Crisu nadode pomisao da Parley očekuje da se onaj čovjek iza njega osvjestiti. — Mi ćemo zadržati gospođicu McClean, a i vas!

Cris oprezno i tiho odstupi korak. Čovjek kojega je oborio kundakom počeo se meškoltiti na zemlji. Sagnuvši se, Cris mu oduze revolver i nož i skide mu opasač s mecima. Zatim pokupi i njegovu pušku i, kad se nepoznati počeo prizirati, lupi ga drškom revolvera po glavi.

— Što je to bilo? — upita Parley.

— Jedna je lubanja napukla — odgovori Cris blagim glasom. — Netko mi se pokušao došuljati s leđa, a ja baš nisam raspoložen za takve šale.

— Baci oružje — hrapavim glasom naredi Parley — i izađi s podignutim rukama!

— Ne pada mi na pamet — reče Cris držeći u ruci pištolj onesvještена čovjeka — Počnite pucati, majore, ako ste spremni!

Više nije bilo potrebno da se produži naklapanje o svim tim džentlmenским бесмислицama.

Zavladala je potpuna tišina. Povukavši se oprezno unazad, Cris nogom napipa neku plitku vododerinu. Sigurno je dolje niže postajala sve dublja, zaključio on. Crni je pastuh nestrpljivo kopao nogom. Cris naglo ustade, priskoči konju i povuče uzde. Kako je čvor već bio napola odriješen, trebalo mu je zato sada samo nekoliko sekunda. On se baci u sedlo i naglo potjera konja niz vododerinu. Iza njega odjeknu pucanj, a metak se izgubi negdje u šumi.

Uskoro se našao na dnu korita ispunjenog pješćanim naplavinama na kojima se gotovo i nije čuo topot kopita njegova konja. Korito je zavijalo prema jugu, naglo se šireći u čistinu posutu kaduljom i borovicom.

On pojuri preko otvorenog prostora prema jednom šumarku na padini brda. Opresno je ispitivao pogledom okoliš, no kako njegov konj nije pokazivao nikakvih znakova uznemirenosti, on nastavi put.

Najpametnije bi bilo da se vrati u Fort Sanders ili Laramie i sazna što se sve tamo dogodilo. Grizla ga je neizvjesnost je li Parley izmišljao ili govorio istinu da drži zarobljenu Bardu McClean. I zašto je, zaboga, od svih onih ostalih ljudi, htio zarobiti baš njega?! Pa on nije predstavljao nikakvu vrijednost ni za koga, osim za samog sebe. Imao je sada tisuću i dvije stotine dolara. To je bilo više nego dovoljno da ostvari ono što je namio. Kupit će nekoliko konja i...

Nešto je okrnulo njegov šešir, a odmah zatim začu se prasak puške i on bez oklijevanja jurnu u najbliži klanac. U oštrom trku odmaknuo je klancem kojih stotinu jarda, kad ugleda jedan odvojak i hitro uleti u nj, vraćajući se pravcem odakle je upravo bio došao. Tlo kanjona bijaše pješćano; jahao je sada korakom držeći zaplijenjenju pušku u rukama. Druga mu je puška bila utaknuta u koricama na sedlu.

Bio je oprezan, no, budu li ga slijedili, vjerojatno će produžiti pravo klancem i neće se vraćati okolnim putem kao on. Upravo je zaokretao iza ugla pećine kad ču udar konjskog kopita o kamen. Više nije bilo mogućnosti da skrene bilo kamo.

Sljedećeg trenutka izbi iza ugla i ugleda pred sobom tri jahača. Jedan od njih je upravo viknuo: — Kažem vam, pogodio sam ga! Mora da je mrtav!

Cris Mayo poznao je samo jedan način borbe: da pobijedi. On iskoristi taj mali trenutak prednosti i otvori vatru.

Jahači mu bijahu gotovo na dohvat ruke i on prvim hicem izbacio govornika iz sedla, a zatim nastavi pucati što je brže mogao; prebrzo za točno pogadjanje, ali dobro za plašenje neprijatelja. Jedan od jahača jurnu mimo Crisa, podbadajući konja i divlje pucajući, dok je Cris usmjerio vatru na trećeg čovjeka koji je okrenuo konja i vratolomnim trkom pojurio uz kanjon. Pucao je dvaput za njim, malo pažljivije, opazivši kako se trgnuo i zabacio ruke u zrak, ali se ipak, nekim instinktom jahača, uspio zadržati u sedlu.

Onom drugom konjaniku, koji je projurio mimo njega, nije bilo više ni traga ni glasa.

Mjesec se već bio podigao visoko i preplavio kraj svojom svjetlošću. Cris baci pogled na konja bez jahača. Stajao je na mjestu. Bila je to kestenjasta kobila nešto svjetlije grive i repa, veoma lijep konj. Jahač je ležao na zemlji zureći u Crisa.

— Prokletstvo! — promrsi on — Trebalo je da budeš mrtav! Ja...

— Ti si bezobrazni klippan — reče Cris mirno — i veliki lajavac koji puca čovjeku u leđa!

On mu oduze opasač s pištoljem i pokupi pušku koja mu je ispala i ležala udaljena nekoliko koraka. Sada je već imao tri puške.

— Što ćeš učiniti sa mnom? — upita ga čovjek.

Cris slegnu ramenima. — Ne znam! Ne znam zaista što bih s tobom! — On zamišljeno pogleda kestenjastu kobilu. — Rijetko ljudi u ovom kraju jašu kobilu. Ti si prvi kojega vidim!

— Ta je kobila bolja od bilo kojeg konja što si ga ikad vidio!

Momak se prikupi u sjedeći položaj, držeći se rukom za ranjenu nogu. — Namjeravaš li me ostaviti ovdje?

Cris skide svoj šešir. — Bio je nov kad sam otišao iz Irske, a sada je uništen. Hm, namjeravao si da mi ovu kuglu protjeraš kroz glavu... Zašto da te ne ostavim ovdje? — On baci pogled na kobilu. — Ipak, netko tko posjeduje takvog konja i tako ga njeguje kao ti, ne može biti tako loš čovjek!

On sjaši. — Dobro, pokrpat ću te koliko budem znao, a poslije možeš ići kamo hoćeš, sve dok ti tvoje gluposti ne dođu glave!

Nije mogao mnogo učiniti za ranjenika, ali on zapali malu vatru, stopli vodu u loncu za kavu i pažljivo ispran u i poveza je s nekoliko platnenih traka.

— Pomoći ću ti na konja i, ako si pametan, čovječe, poslušat ćeš moj savjet. Idi što dalje iz ovog kraja. Zlo se piše ovakvima tvoje vrste, a po svemu što sam čuo, general Sherman nije ni malo blag ni prijazan čovjek... a niti su to građani Laramija.

— Otići ću.

Cris ga posadi na konja, a čovjek ga pogleda i ispruži ruku:

— Hoćeš li se rukovati? Zao mi je što sam pucao na tebe. To i jest nevolja u ovoj zemlji: čovjek nikad ne zna na koga puca. Zovem se Parry Blessing, iz Virginije. Tamo me zatekao rat i s lošim društvom sve je krenulo naopako. A kako je tebi ime?

— Ja sam Crispin Mayo, iz County Corka. Namjeravam ići na zapad, možda u Californiju da podignem ranč i uzgajam dobre konje, poput onih u Irskoj. I ako budeš pošten čovjek i put te nanese ovamo, vrata će ti biti otvorena. Ali ostaješ mi dužan za šesir. Ovdje neću više moći nabaviti takvog.

Cris je gledao za Blessingom koji je polako krenuo. — Ah, zaista je krasna ova kobila! Nadam se da je neće zadesiti nikakvo zlo. Ej, još nešto! — viknu on iznenada. — Još nešto! — Blessing

stade i pričekao ga. — Bio si sada s njima. Imaju li djevojku? Jesu li uhvatili Bardu McClean?

— Nisu još — odgovori Blessing — ali uskoro će je se dočepati.

— Gdje im je onda logor? Ti se nećeš vraćati onamo!

— Ne. Ima tamo u brdima jedno mjesto niz koje se slijeva brzica. Udeš tamo kraj jedne strme stijene i prodeš ispod jednog nagnutog bora... prepoznat ćeš mjesto. Oni će se tamo okupiti. Major te htio upotrijebiti kao mamac da nabavi djevojku, ali sada ima neki drugi plan. Noćas, najkasnije sutra, ugrabit će je, pravo iz utvrde. S njim su Robb, Contego, Murray i još neki.

— Hvala ti. Hajde sad i dobro čuvaj tu kobilu.

On isprati Blessinga pogledom, a onda potjera vranca prema Fort Sandersu.

XVII

Tih i miran rasprostro se kraj pod mjesječevim svjetlom, dok je spokoj noći obavijao divlje, samotno prostranstvo. Crispin Mayo, jašući prema Fort Sandersu, nije čuo nikakav drugi zvuk do kloparanja kopita svoga konja.

Neki ga je neobičan osjećaj obuzeo, osjećaj neke samotne čežnje za nečim bezimenim... je li za to bila kriva noć? Ili to bijaše zov zemlje?

Bio je došljak, ali nije bio tuđinac. Nije se više osjećao strancem; ta je zemlja bila njegova i on je pripadao njoj pravom svega što je proživio ovih dana; znao je da se više nikada neće vratiti onamo odakle je došao, bilo to gdje mu drago. On više nije bio čovjek iz County Corka i Skibbereena, već je bio čovjek Zapada.

U daljini pojavio se svjetla.

Ujahao je u glavnu ulicu Laramija i skrenuo prema konjušnici. Kad je postavio konja, priđe mu konjušar.

— Brennan mi je dao ovog konja — reče mu Cris — možda ću ga ponovo

zatrebat. Je li bilo kakve gužve u gradu? Jesu li se vratili generali?

— Nije bilo više gužve nego obično, a generali su se svi vratili, s dobrim ulovom!

— A Brennan?

— I on se vratio sa svojima i rekao bih da su i oni imali dobar ulov. Dopremili su nekoliko mrtvaca, nekoliko zarobljenika i nekoliko prekobrojnih konja.

Cris Mayo uze pod ruku svežanj pušaka i pređe preko ceste do Brennannova lokala.

Brennan je stajao za šankom i niz svoju crnu cigaru bacio pogled na Crisa, stavljajući na šank čašu piva.

— Ovo će ti dobro doći, Mayo. Lov na ljude isidjeđi čovjeka.

— Je li Barda McClean u utvrdi?

— Mislim da jest, ali morat ćeš sam pogledati. A gdje si to bio? Pretražili smo okolicu... mislili smo da ležiš mrtav negdje u nekom grmlju, a konj da je odlutao ili da te ukraden.

— Zaradio sam metak i propustio borbu. Vranac je tamo u staji. Čuo

sam da će Parley pokušati noćas ugrabiti Bardu McClan.

— On je luđak. Zar ne shvaća da je sve gotovo?

— Poći ću u utvrdu. Moram razgovarati s pukovnikom.

— Crise, grad je uzavrio. Ljudima je dosta svega ovoga i bilo je već nekoliko sukoba na ulici; nekoliko je ljudi premlaćeno, protjerano, a bilo je i pucnjave. A Sam Calkins još uvijek ima nezgodnih prijatelja. Budi oprezan.

— Ja? — začudi se Cris.

— Pa, za neke od njih ti si stranac, ostali te znaju samo kao boksača. A kada gomila uzme da zavodi red, a ti se zatekneš na krivom mjestu... znaš, greška se lako dogodi.

Cris kimnu glavom. Zatim podiže puške naslonjene uz šank. — Možete zadržati dvije od ovih, Brennane. Meni je dovoljna jedna, a vi ste bili dobri i velikodušni prema meni.

Brennan iskusnim okom preleti po oružju. — Zadrži ovu, Mayo. Ta je najbolja. Ostale ću ti platiti.

On spusti Crisu u džep kaputa tešku kožnatu kesu.

— Ovdje je tisuća koju sam ti obećao i još nešto pride, za puške.

— Služite na čast Donegalu, Brennane, i ja vam se zahvaljujem. — Cris časkom razmisli. — Nego, učinite mi uslugu i pričuvajte mi to dok ne obavim što sam naumio. Ako se ne vratim, predajte to Reppatu Prattu, on mi je bio valjan i dobar drug.

On uze pušku i izađe napolje. Zrak bijaše svjež. Stigla je jesen i noći su postajale hladnije.

Uzimajući konja iz konjušnice, on se obrati starom konjušaru: — Ja idem u tvrđavu; a ti se pripazi noćas, neki od Parleyjevih ljudi mogli bi se uvući u grad.

— Neće oni navraćati ovamo k meni. Znaš li Hazel Kerry? Ona ima tamo otraga nekakvu kolibu i prijateljica je nekima od njih. Naročito Delu... znaš ga, onaj revolveraš.

Stržar na ulazu u utvrdu zaustavio je Crisa i pozvao komandira straže. Pojavio se Halloran. Smješкао se pokazujući Crisu svoje nove širite. — Shermanova osobna naredba, prije nego što su napustili utvrdu.

— Otišli su?

— Generali su otišli, ali pukovnik McClean je još tu. On i kćerka idu sutra dalje za zapad.

— Moram govoriti s njima.

On mu ukratko razloži situaciju i Halloran ga povede preko mračnog i praznog dvorišta prema oficirskim nastambama. Jedan je prozor bio rasvijetljen i Halloran pokuca. Nakon nekoliko trenutaka, na vratima se pojavi pukovnik McClean, s pištoljem u ruci. — Ah, to si ti; momče! O čemu se radi!

— O Parleyju, gospodine. Još uvijek o Parleyju. Jedan od njegovih ljudi rekao mi je da ponovno spremaju otmicu vaše kćerke.

— Taj čovjek je luđak!

— Tako je, gospodine, a u tome i jest nevolja jer on će to svakako pokušati izvesti. Razgovarao sam i s njim... on se smatra posljednjim junakom Juga, a ne nekakvim odmetnikom i banditom, što zapravo jest. On će to svakako pokušati izvesti, pukovniče.

Barda se pojavila iza svog oca i Cris skide šešir.

— Oče! Neka gospodin Mayo prespava ovdje. Zar ne vidiš koliko je umoran i iscrpljen. Jedva se drži na nogama!

Pukovnik McClean se oštro zagleda u njega, zatim se nasmiješi. — U redu, momče, udite. Malo smo tijesni, ali napraviti ćemo vam ležaj na divanu. Udite, Mayo, dugujemo vam mnogo više nego samo ležaj.

On izađe na trijem i naredi Halloranu da pojača straže.

Kad se vratio u kuću, Barda je već donijela krevetninu i pripremala ležaj na divanu. Cris položi svoj šešir na stol i skide kaput. Bijaše mu neprijatno zbog njegove otrcane odjeće. — Mnogo sam jahao — reče on ispričavajući se. — Nisam imao vremena da se presvučem.

Barda se okrenu da mu nešto odgovori i prestrašeno kriknu: — Crise, pa vi ste ranjeni!

— Nije to ništa — reče on smeteno — samo mala ogrebotina.

— Kako znate? Kladim se da je niste ni pogledali — otrese se ona. — Skinite košulju!

— S vašim dopuštenjem, gospođice, ja to ne bih učinio. To se ne pristoji, a vi ste kćerka visokog oficira, dobro odgojena mlada dama, i eto, tako...

— Crise, previt ću vam tu ranu. — Ona otvori komodu i stade vaditi platno, zavoje i bočice s lijekovima. — Ne brinite, razumijem se u rane — reče ona — ja sam armijsko dijete!

— Ona je u pravu, Crise — pripomenu pukovnik. — Potrebno je da se rana pregleda i očisti.

— Potrebno je samo da se dobro ispavam — reče Cris — pa ću...

— Crise Mayo, učinite kako sam rekla! — prekide ga Barda McClean.

— Ali ne pristoji se!

— K vragu pristojnost! K vratu do ličnost! Skidajte tu košulju! — viknu ona.

— Da, gospođice McClean — promrmlja Cris pokorno — kako vi kažete!

Narednih dvadesetak minuta Barda mu je pažljivo pregledala, očistila i previla rane, ogrebotine i izubijana mjesta na tijelu i glavi. Zatim reče: — Sada ležite i odmorite se, Crise, a ja ću vam donijeti šolju čaja.

On skide čizme i s uzdahom olakšanja ispruži se na divanu. Bijaše veoma umoran. U čitavom svom životu nije još nikad bio tako...

Barda uđe i zastade sa šoljom čaja u ruci. McClean se smješkao. — Zaspao je. No ne brini zbog čaja, ja ću ga popiti!

On uze šešir sa stola i zagleda se u rupu od metka. — Za dlaku — reče on — zaista za dlaku! — Zatim svrnu pogled na Crisa koji je bio mrtav za svijet oko sebe. — To je pravi muškarac, dušo. Pravi muškarac. I bila si u pravu... on je rođeni džentlmen!

XVIII

Na zastrtim oknima zaigrala je svjetlost zore i Cris otvori oči. Soba bijaše zasjenjena i tiha, okolina nepoznata.

Odjednom spozna da se nalazi u stanu pukovnika McCleana u Fort Sandersu. On se uspravi i sjede. Nije dakle bilo nikakvog pokušaja otmice noćas. A McCleanovi odlaze danas... to znači da će se napad zasigurno dogoditi danas!

On ustade iz kreveta i hitro se odjenu, zatim provjeri oružje i na prstima se tiho odšulja do vrata. Shvativši odjednom što čini, zatrese glavom i vrati se natrag. Na stolu je ležala neka omoćnica i komadić olovke. On je uze i napisao: »Mного vam hvala. Ako budem mogao, doći ću na vlak.«

Ona se tiho izvuče iz kuće i krenu preko dvorišta. Tamo naiđe na Hallo-rana.

— Rano odlaziš — reče on. — Što se dogodilo?

— Sjetih se nečega što mi reče konjušar u gradu. Neki Parleyjevi ljudi sprijateljeni su s nekom ženom koja se zove Hazel Kerry. Ako još dosad

nisu ništa pokušali, sigurno će to učiniti na stanciji ili u vlaku. Idem u grad da posjetim Hazel.

On kasom odjaši iz utvrde. Stigavši u mjesto, zaustavi se kod staje, a stari konjušar iziđe snenih očiju, navlačeći naramenice preko svojih pognutih ramena.

— Opet ti? Što trebaš?

— Trebam posjetiti Hazel Kerry. Zanima me nalaze li se sada kod nje kakvi gosti.

— Pripazi se! To je opaka banda. Oh, ne mislim na Hazel! Nije ona ništa gora od drugih, možda je i bolja od nekih. Jedino što se Del nekako pri-ljepio uz nju.

Cris je pogledom slijedio konjušarevu ispruženu ruku. — Vidiš? Ona mala bijela kuća iza Cooneyjeva korala. Ne možeš pogriješiti.

Sunce se još nije izdiglo iznad horizonta, ali je blijedo svjetlo ranog jutra poplavilo grad. Negdje se zalupiše neka vrata, jedan je pijetao zakukurikao i začuo se štropot prevanutoг vje-dra.

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

U Cooneyjevom keralu nalazilo se nekoliko konja, ali ni jedan mu nije bio poznat. On se zaustavi uz ogradu gledajući prema bijeloj kući. Bit će najbolje da uđe na stražnja vrata.

Trenutak je oklijevao, zatim je duboko udahnuo i krenu. Nije znao koliko ih ima u kući i hoće li ga primijetiti dok bude prelazio tih tridesetak koraka koji su ga dijelili od kuće.

Brzo prijeđe razdaljinu i nađe se na stražnjem trijemu. Drveni je pod zaškripao pod njegovim korakom i on lagano pokuca na vrata.

Polako i tiho vrata se otvoriše i na njima se pojavi djevojka s crvenom kosom koja je, nježnim uvojcima, uokvirila njezino lice. Usprkos neke krutosti i gorčine oko njenih očiju i usana, ona bijaše veoma lijepa djevojka. On je prepozna.

— Tražim Hazel Kerry — reče on.

— Tako me ovdje zovu — odgovori ona spokojno. — Zdravo, Crispine, i dobro ti jutro.

— Uvedi ga unutra — začu se glas iz sobe — kad ga, po svemu sudeći, tako dobro poznaješ!

Ona je oklijevala: — Odlazi, Crispine! Odlazi brzo, bježi, i kad se vratiš u County Cork, učini mi uslugu i nemoj nikome pričati kako si me našao!

— Neću o tome govoriti nikome, ti to dobro znaš — odgovori Cris — ali ovaj džentlmen ovdje zaželio je da me vidi.

On uđe. U sobi je stajao Del Robb, tamnoput muškarac privlačne vanjštinne i podrugljivo se smješкао. — Vas dvoje se, dakle, poznajete? Nisi mi ništa govorila o tome, draga.

— Nije znala da se nalazim ovdje — reče Cris mirno. — Sreli smo se jednom davno, daleko odavde, i to samo u prolazu. Bijaše to na nekom sajmu... u Irskoj.

— Ah, zaista? Pa, drago mi je što ste se ponovno sreli, iako će to potrajati samo minutu ili dvije.

Blistavo svjetlo novorođenog sunca razlilo se prostorijom. Soba bijaše čista i uredna, odaujući želju i nastojanje vlasnice da se održi s ove strane pristojnog života.

— Ona će otići odavde, na zapad. — Cris je pažljivo birao riječi — Imat ćeš novu kuću, u novom gradu, Hazel

Kerry. Učini sebi uslugu i sjedni u vlak koji će krenuti na zapad. Kako sam čuo pričati, tu će biti vatre i pucnjave, a to može biti veoma pogibeljno za osamljenu ženu.

Cris pogleda tamnoputog čovjeka. — To je pogibeljno i za tebe, Robbe. Objesit će te ako te nađu u gradu. Tebe, Parleyja i ostale. Najbolje da što brže odjašeš, što brže i što dalje.

— Ne budali! — Robb se podrugljivo nasmijao. — Zar misliš da će me nekakav prijavi Irac uspjeti zaplašiti brbljarijama? Ako i odem — on se isceri — najprije ću ti skinuti skalp.

Ovaj ga je tip naumio ubiti! Cris je znao sasvim sigurno da je to Robbova namjera i da se on sada samo šepuri i pravi važan pred njim prije nego što će potegnuti revolver, kao što to čine svi ljudi njegove vrste.

— Ja nisam revolveraš — reče Cris — ja se borim pesnicama.

— Ali ne ovaj put, Irče. Ubit ću te, kad...

Cris Mayo je znao da ne može nadmašiti Robba u brzini, ali on iskoristi onaj tisućiti dio sekunde prednosti i povuče prvi. Njegova ruka poleti unatrag, obuhvati dršku revolvera, prst mu se sklopi oko otkopca i slijedećeg trenutka on upravi pištolj na protivnika.

Del Robb je bio samouvjeren. Znao je da Cris Mayo gotovo i nije upotrebjavao revolver, stigavši tek nedavno iz zemlje gdje nitko nije nosio oružje. Očekivao je da će Cris ustuknuti, da će moljakati za život, a ako ništa drugo — da će početi petljati s oružjem. Ali ništa od svega toga nije se dogodilo. Tisućiti dio sekunde prednosti bio je dovoljan.

Robb se pokrenuo prekasno i pre-naglano. Bio je psihički izbačen iz ravnoteže, a razdalina nije iznosila više od deset stopa. Cijev njegova revolvera još se nije bila ni upravila u protivnika, kad osjeti udar metka u prsa. Šaka mu se u grču stisnu oko drška i metak zaora brazdu u podu. On se izdiže na prste, a zatim se ponovno spusti na pete, još uvijek podižući revolver. U očima mu je sijevala nepomirljiva jarost.

Cris Mayo bijaše boksač i njegov način borbe bio je da u korak slijedi

protivnika svojim udarcima. I sada postupi tako. Iskoraci i krenu prema revolverašu, ispaljujući hitro, jedan za drugim, još tri metka.

Del Robb, široko rastvorenih očiju, zatetura natraške i osloni se na dovrat. Cris mu jednim udarcem izbi oružje iz ruke. Revolver muklim štopotom pade na pod, a Robb stade polako klizati niz dovratka dok su mu koljena popuštala. Zatim se prevali na lice.

Odstupivši, Cris se okrenu Hazel Kerry. — Žao mi je zbog ovoga — reče on.

— Nema ti zbog čega biti žao — odgovori ona. — Nikad ga nisam voljela. Plašila sam ga se. On me zlostavljao.

— Zaboravi sve to — Cris mahnu rukom prema mrtvacu. — Spakuj sve što možeš na brzinu i ukrcaj se na taj vlak. Imaš sat vremena i, molim te... nemoj ga propustiti.

On ubaci metke u revolver i stavi ga u korice. — Znaš li gdje su ostali?

— Nažalost, ne znam. Znam samo da su tu, u gradu.

— Pođi na vlak. Nemoj čekati zadnju minutu, kreni odmah na stanicu.

On izađe iz kuće. Od konjušnice dolazili su prema njemu Ruppato Pratt i Halloran.

— Što se dogodilo? — upita Rep zaustavivši ga.

— Preostali banditi kriju se tu negdje. Moramo ih pronaći.

— Ne brini — reče Halloran — McCleanovi će proći gradom u pratnji konjičke čete, ukrcat će se u vlak pod stražom, a jedan će vod ostati uz njih do kraja pruge i zatim pratiti njihovu kočiju sve do Californije. Tako je naredio general Sherman.

— Tko je još bio tamo unutra? Osim Hazel, mislim? — upita Rep.

— Del Robb. On je mrtav.

Zagledali su se u njega, ne vjerujući. Pa ipak, on ne bi zbijao šale u ovakvim trenucima! Del Robb!

Cris uđe u »Ljepoticu Zapada« i potraži Brennana.

— Drago mi je da ti mogu uručiti tvoj novac, Mayo. — reče Brennan. Izbrojivši na šanku zlatnike, ponovno ih vrati u kožnatu kesu. — Uzmi to, momče. Ideš li s McClenovima?

— Da, u Californiju. Kupit ću ranč i uzgajati konje.

Negdje u daljini ču se zvižduk vlaka. On se okrenu Prattu: — Pođi sa mnom, Repe. Trebat će mi pomoć, a nitko se ne razumije u mustange bolje od tebe.

Zatim pruži ruku Brennanu: — Vidjet ćemo se dolje, na zapadu. Kad jednom pruga bude izgrađena do kraja, ništa vas više neće zadržati ovdje.

— Pa, mogao bih doći. — Brennan odgrize vrh cigare. — Crise, drži revolver na dohvata ruke.

Ponovo se začuo zvižduk vlaka i oni krenuše prema stanicu. Nekoliko je besposličara postajkivalo naokolo, očekujući vlak. Putnici bijahu zauzeti svojom prtljagom, a neki je samotni čovjek, u sivom odijelu engleskog kroja, palio svoju lulu okrenuvši im leđa.

Dva vojnika išla su niz ulicu vodeći sobom pukovnikova pastuha i Bardinu kobilu. Tada on ugleda kolonu konjanika i zapazi jednog poručnika kako jaši između pukovnika McCleana i Barde na čelu konjičkog odreda. Oni se polako približavahu stanicu i Cris pomisli kako je to jedina prilika da Parley nešto poduzme — sad ili nikad.

Vlak je ponovo zazviždao i oni ga ugledahu kako se pojavljuje iz daljine. McClean, poručnik i Barda zaustaviše se uz ogradu za vezivanje konja. Sjahali su. Jedan od vojnika prihvatiti njihove armijske konje i povede ih natrag; pastuh i kobila nisu bili osedlani, čekajući da budu utovareni u vlak, na dug put koji je bio pred njima.

Cris pristupi naredniku koji je raspoređivao svoje ljude. — Pripazite dobro, naredniče! Ne sviđa mi se sve ovo. Suviše je mirno.

On se osvrnu naokolo. Pukovnikovi su konji bili utovareni, a McClean i njegova kćerka išli su u pratnji poručnika polako prema vagonu određenom za njih.

Odjednom se Cris naglo okrenu i zgrabi narednika za ruku: — Naredniče! Oni su u vlaku! Odmetnici, razumijete li? To je jedino mjesto gdje se mogu sakriti!

Narednik ostrim pogledom svrnu niz vlak. — Sumnjam, ali možda ste u pravu! — On pristupi vojnicima koji

su sjahivali, izda kratke zapovijedi. Dva su jahača okrenuli konje i otkasali prema vlaklu.

Cris primijeti da vlakovođa nije sišao s lokomotive. Kočničar je stajao kraj vagona u kojem će putovati pukovnik. On stupi u stranu da propusti putnike.

Dva konjanika projahala su uzduž vlaka, zavirujući u prozore. Vraćajući se, oni su odmahivali glavama.

— Ništa — reče narednik — Precijenili ste ih, Mayo.

Cris preleti očima niz vlak. Dva putnička vagona, stočni vagon za konje, dva teretna vagona i poštanski vagon. Gdje su se prikrili odmetnici? Gdje? Osjećao se praznim i usta su mu bila suha. Svuda oko sebe osjećao je smrtnu opasnost.

On pristupi naredniku. — Gledajte! Vrata onog teretnog vagona odmah do lokomotive nisu zapečaćena! Oni su tamo unutra, kladim se u život da je tako! A netko je sakriven u lokomotivi ili na tenderu i drži strojovođu u šahu! Ta pogledajte, čovče! Nije niti sišao da protegne noge!

Ali se ču iznenadni zvižduk, vlak zaštopota i krenu. Narednik je nešto uzbuđeno govorio poručniku, a vlak se kretao sve brže. Cris jurnu, uhvati se za ljestve najbližeg vagona i uspe se. Rep, također u zadnji čas, trkom uskoči u vlak.

Cris se pitao kako je neprijatelj namjeravao izaći iz svog skrovišta dok se vlak kreće? Ili su ih negdje tamo naprijed čekali konji, na nekom mjestu koje je već unaprijed određeno za zaustavljanje? Na mjestu s kojega se mogu brzim jahanjem hitro sklonuti u planine Medicine Bowa?

On i Rep udoše u vagon u kojem se nalazio pukovnik. Samo su dva vojnika uspjela da se ukrcaju zajedno s njima, dva od one čete koja je trebala da ih prati kao osiguranje.

— Vlak je prebrzo krenuo — reče Rep. — Još se svi putnici nisu ni ukrcali, a strojovođa je pokrenuo lokomotivu, naglo i bez ikakvih signala!

— Gospodine — reče Cris McCleanu — mislim da se banditi nalaze u vagonu najbližem lokomotivi. Ili će pokušati da se preko krovova prebace ovamo i upadnu u naš vagon, ili ih negdje na-

prijed, na nekom stajalištu, čekaju konji.

— A što je sa strojovođom?

— Jedan ili dvojica su na tenderu i drže ga u šahu. Ako im se ne pokori, dobiva metak u glavu.

— Da, tako je, vjerojatno. — McClean zaokruži pogledom. — Pa, najmanje petorica nas je naoružano. — On ustade i pogleda ostale putnike. Bila su tu tri muškarca i dvije žene. Pukovnik glasno upita: — Je li netko od prisutne gospode naoružan?

Ispostavilo se da jest svatko, čak i žene od kojih jedna bijaše Hazel Kerry. Svatko je nosio sobom bilo revolver bilo pušku. Pukovnik McClean im ukratko razloži situaciju. Svi su pokazali jednodušnu spremnost da se odupru napadu odmetnika.

— Mayo, moj mladiću — reče McClean gotovo veselo — pa mi ovdje imamo pravu armiju! Deset naoružanih ljudi! Parley ni ne sanja o tome!

Vlak je zaklopapao preko jednog drvenog mosta, sopćući projurio planinskim klancem i našao se na ravnici obrasloj smeđom travom po kojoj je bilo razbacano kameno stijenje. Čuo se otegnuti zvižduk lokomotive... je li to bio neki signal?

— Popet ću se gore na krov — reče Cris — možda uspijem osloboditi strojovođu.

On izađe na platformu vagona i počeo se uspinjati ljestvama na krov, a Rep ga je pratio u stopu.

Cris se upravo spremao prekoračiti prazan prostor između dva vagona, kad se sprijeda, iza tendera, izdiže prilika nekog muškarca, s vinčesterkom u rukama. Čovjek prisloni pušku uz rame i obraz i nanišani u Crisa.

Gromoglasni prasak odjeknu iza njegovih leđa a čovjek koraknu unazad, pade na ugljen, prevrnu se i nestade.

Lokomotiva ponovno ispusti otegnuti zvižduk i stade smanjivati brzinu, a Cris požuri preko krova vagona.

S lijeve strane, iz planina, pojavi se mala grupa jahača s desetak rezervnih konja na povodu.

Skočivši na tender, Cris ugleda ustrijeljenog čovjeka sklupčanog na tlu lokomotive i još jednog razbojnika koji se upravo pridizao, okrenuvši se prema njemu. Ne želeći riskirati ranja-

**Moda, kozmetika,
domaćinstvo**

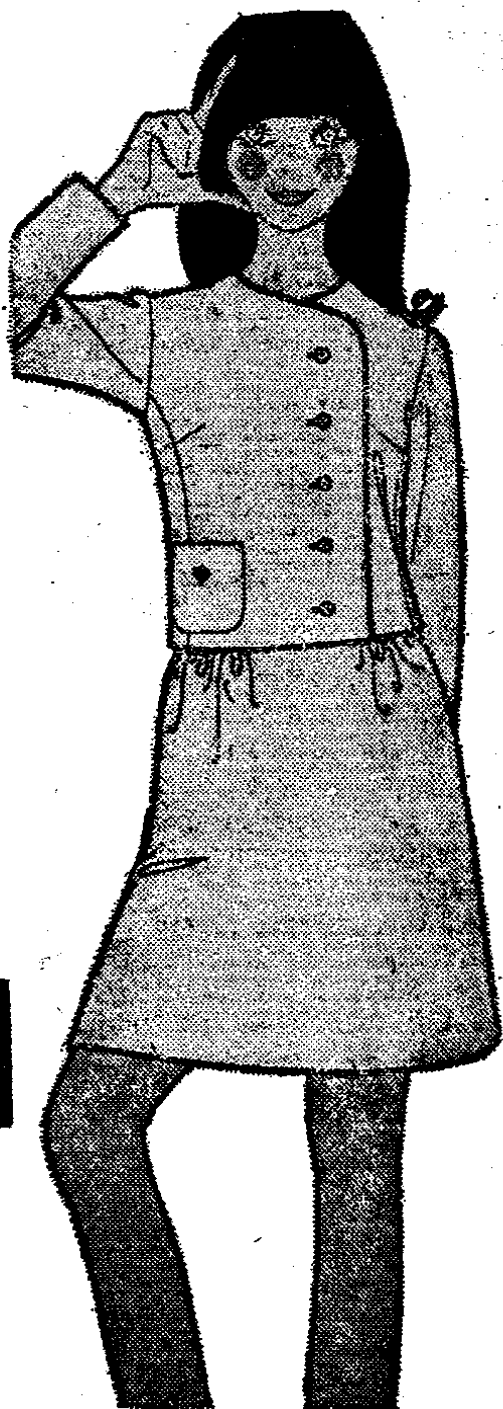
**Savjeti
liječnika i
psihologa**

**Novela, roman,
zanimljivo štivo**

**ukratko: SVE
ŠTO ZANIMA
SUVREMENU
ŽENU**

Svijet

**jugoslaven-
ska ženska
revija**

vanje strojovođe, Cris gurnu revolver u korice i skoči.

Čovjek je pokušao izmaknuti. Cris ga ramenom udari u prsa. Odmjetnik zaglavinja i prevrnu se niz stepenice, a Cris, nemoćan da se zaustavi, izleti za njim i oni tresnuše o zemlju, kotrljajući se, dok je vlak projurio mimo njih...

Cris je čuo ujednačene gromovite salve iz putničkog vagona, i kad se teturajući uspravio, još ošamućen od pada, ugleda konje kako se propinju i bacaju stražnjim nogama i nekoliko jahača kako, glavom bez obzira, bježe prema planinama.

Okrenu se prema čovjeku koji je zajedno s njim ispao iz vlaka i ublažio njegov pad. Čovjek je polako dolazio k sebi i Cris mu skide opasač s revolverom i pripasa ga.

Vlak je nestajao u daljini.

Prvo i najvažnije bijaše da se što prije izgubi odavde i on ogledavši se oko sebe, potrči prema najbližoj skupini stijenja. Uvukao se među šikarje i tako prikriven promatrao što će odmetnik dalje poduzeti.

Čovjek se pridigao, osvrćući se oko sebe. Je li bio svjestan da je još netko ispao iz vlaka s njim ili je pretpostavljao da je bio sam?

On se opipa oko pasa... njegov opasač i revolver su nestali. To bi ga moglo odati, pomisli Cris, ali njemu je bila potrebna municija.

Odmjetnik prijeđe preko pruge, naiđe na tragove konja i razgledajući ih neko vrijeme, krenu polako za tragovima, prema planinama.

Kad mu se čovjek izgubio iz vida, Cris se izvuče iz svog zaklona i priđe do željezničke pruge. Njegov je položaj bio nezavidan. Bio je sam, bez konja, u divljoj zemlji. Nalazio se daleko od Fort Sandersa, a možda još dalje od prve slijedeće stanice prema zapadu.

Nije bilo druge nego da slijedi željezničku prugu.

Sunce je pripeklo, a on je svejednako koračao naprijed, izbjegavajući nejednako raspoređene željezničke pragove. Skinuo je kaput s teškom vrećicom zlatnika i prebacio ga preko lijevog ramena. Bilo mu je vruće i sav se ulijepio od znoja, hodajući teškim ko-

rakom. Osim kese s novcem, nosio je još i dva opasača s dva revolvera.

Bio je žedan, ali nigdje nije bilo vode. Zemlja bijaše samo smrvljena prašina posuta grmljem kadulje — dokle god mu je pogled dopirao.

Sunce se odmaklo od zenita za više od dva sata kad je ugledao kolibu. Bila je sagrađena od kamena i stajala malo postrance od nekog napuštenog starog puta. On sjedne na nasip. Nekoliko je trenutaka promatrao kolibu. Izgledala je prilično bezazleno, a iza nje naziralo se neko zelenilo... možda je tamo bio neki izvor.

Provjerio je pištolj što ga je oduzeo odmetniku... bio je napunjen s pet metaka. Vratio ga natrag u korice na lijevom boku, s kundakom prema naprijed. Kad je ponovno prebacio kaput preko ramena, taj je pištolj bio prikriven, dok je onaj što ga je nosio na desnoj strani bio potpuno vidljiv.

On pođe prema kolibi, oprezno obide oko nje, ali nigdje ne primijeti neko kretanje. Uputi se zatim utabonom stazom prema jednom vrbiku i jednoj maloj topoli u nekom udubljenju. Tu se nalazio omanji kameni bazen, pun čiste, bistre vode koja je kapala u hladenac iz jedne cijevi iznad njega.

Saguvši se, on popi nekoliko gutljaja, predahnu i ponovo se napi. Dok se pridizao, pogled mu pade na svježi otisak čizme u kojem se jedna vlat trave ponovo uspravljala.

On se polako uspravi. Srce mu je snažno udaralo. Tko god da je ostavio taj trag, mora da je bio veoma blizu, jedva koji metar udaljenosti.

— Gle, gle! — Odmah je prepoznao glas. — Što ima ljepše od toga? Dolaziš mi sam pred cijev revolvera, kao naručen!

Cris učini pokret da se okrene, ali glas mu grubo naredi: — Stani!

To je bio Murray, čovjek koji je progonio Bardu, čovjek kojega je Cris pretukao. Murray koji se zakleo da će ga ubiti.

— Uхвати sada taj tvoj pištolj za kundak palcem i kažiprstom i baci ga od sebe. Onda se možeš okrenuti. Želim da tvoj posljednji vidik budem ja. Ja — kako pucam u tebe!

Veoma polako i pažljivo Cris izvuče s dva prsta revolver iz korica i baci ga na zemlju.

— Odstupi sada za jedan dobar korak... tako. A sada se okreni.

Crispin Mayo bijaše svjestan da bi to mogao biti njegov posljednji pokret, ali on okrenu svoju lijevu stranu tijela prema Murrayju, a istovremeno njegovu tako prikrivena desna ruka kliznu pod kaput što mu je visio s lijevog ramena. Njegova se desnica podignu, a cijev revolvera bijaše uperena pravo u Murrayja. Opali. Prvo što je Murray bio u stanju uočiti bijaše plamenjavi cvijet na izlazu revolverске cijevi, a to je ujedno bilo i posljednje.

Njegov vlastiti revolver ispade mu iz ukočenih prstiju i on pade na koljena.

— Ti prokleti irski žutokljunče! Ti...

— Ja nisam više žutokljunac, gospodine Murray! Ne viš!

Ali Murray ga nije mogao čuti. Crispin Mayo, čovjek iz Skibbareena i čovjek sa velikih ravnica Zapada, stajao je nekoliko trenutaka nad njim, ali Murray se više nije pokrenuo. Bio je mrtav.

Cris pokupi revolver kojega je malo prije morao baciti na zemlju i vrati se u vrbik. Tamo je bio privezan Murrayjev veliki sivač. On ga uzjaši i uskom stazom krenu natrag prema željezničkoj pruzi.

U trenutku kad se zaustavio uz nasip da odluči na koju će stranu krenuti, začuo je zvižduk vlaka. On sjaši i stade uz konja. Vlak je smanjivao brzinu i zaustavio se iza nj. Prebacivši uzde preko sedla, on udari konja po sapima: — Mora da i ti imaš negdje svoj dom! Hajde!

Kad je vlak stao, s njega sliede kondukter. Bio je to Sam Caklins. Nekoliko se vojnika navirivalo kroz prozore.

— Hajde, penji se — reče Calkins mrgodno — pukovnik McClean i njegova kćerka čekaju te u Medicine Bowu.

Crispin Mayo uđe u vagon, mahnu rukom vojnicima i zavalj se u sjedište. Umorno sklopi oči. Nije znao koliko je daleko Medicine Bow.

Tamo ga čeka Barda...

Cris Mayo zaspao je tvrdim snom, bez snova.

...

Naredne noći, svjestan da je desetak njegovih ljudi uhvaćeno na vlaku u Medicine Bowu, a ostatak ubijen i raspršen, Justin Parley drsko je ujahao u Laramie. Na rubu grada Silver Dick odjednom zaustavi konja. — Majore — reče on — prije mjesec dana zakopao sam neke pare, tamo otraga, nedaleko konjušnice. Ti pođi naprijed. Sastat ćemo se kod »Ljepotice«.

— Naravno — reče Parley i produži sam dalje. Silver Dick Contego ga isprati pogledom, a zatim okrenu konja i ode, zaustavivši se tek na brežuljku iznad grada. — Zbogom, Justine — promrmlja on — ti vjeruješ u tvoju zvijezdu, a ja u brza konja.

Noć bijaše hladna i bistra. Bila je to noć 29. listopada godine 1868, datum koji će se uvijek pamtit u Fort Sandersu i Laramiju. Te noći građani su počistili grad od ološa. Petoro je ljudi ubijeno, mnogi bijahu ranjeni i dosta je olova bilo utrošeno; a Justin Parley, koji u Laramiju nikada nije koristio svoje pravo ime, bio je slijedećeg jutra bačen u neobilježen grob.

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

1. L. B. Patten: POSLJEDNJA ETAPA
2. H. S. Sharon: POBUNJENICI
3. M. Arroyo: DONOVAN DVAPUT UMIRE
4. R. Uhlman: U OBRUČU SMRTI
5. R. Uhlman: NASLJEDE NASILJA
6. L. L'Amour: SHALAKO
7. C. Fisher: ZAMKA U PRERIJI
8. R. W. Krepps: DILIZANSA ZA ZAPAD
9. G. D. Shirreffs: DO PAKLA I NATRAG
10. M. Nichols: JAHACI SATANE
11. L. L'Amour: SKROVIŠTE OSVETNIKA
12. S. F. Scott: ŽARISTE MRZNJE
13. P. Hangster: LIJEČNIK S KOLTOM
14. P. Hangster: PUCAJ ILI UMRI
15. P. Hangster: ZALUTALI METAK
16. U. H. Wilken: HITAC U ZORU
17. U. H. Wilken: SUSRET NA RIJECI
18. S. F. Scott: NOĆ STRAHA
19. U. H. Wilken: STOTINU DOLARA ZA BANTOCKA
20. J. F. Beck: ZVIJEZDU TREBA ZARADITI
21. L. Martin: ČOVJEK ZVAN TORNADO
22. M. Nichols: LOV NA WILMORA
23. E. M. Rhodes: PROŠAO JE OVUDA ...
24. W. C. Macdonald: PETORICA ZA WALCKOTTA
25. W. O'Connor: JUBEJEVA ZAKLETVA
26. L. L'Amour: PAKAO PAPAGA
27. H. S. Sharon: KAD JE DOŠLA MEČAVA
28. J. Kirby: OPASAN POKLON
29. L. B. Patten: PUSTINJA KOJA UBIJA
30. H. S. Sharon: PROKLETI RANCI
31. V. D. Overholser: IZGUBLJENO POVJERENJE
32. W. O'Connor: ZAMKA ZA KRADLJIVCE STOKE
33. R. Beakson: POMAHNITALI RANČER
34. D. J. Stevens: NOĆ OBRAČUNA
35. L. L'Amour: UKROČENA ZEMLJA
36. W. R. Cox: DJEVOJKA S ISTOKA
37. H. S. Sharon: CRNI ORAO
38. T. West: SAMO MOJ PISTOLI
39. S. F. Scott: ALABAMA
40. H. S. Sharon: PODVALA BILLA JACKSONA
41. L. L'Amour: BEZDUŠNI VODIC
42. W. O'Connor: OPASNI DOŠLJAK
43. W. O'Connor: OSAMLJENI SERIF
44. U. H. Wilken: PROKLETI ŽIVOT
45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOČIJU
46. J. F. Beck: U IME ZAKONA ...
47. L. L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRAČUN U PRERIJI

U PRIPREMI:

49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALU

S KOMPLETOM »FOKUSA«...

...NA GODIŠNJI OD MOR!